

Летописна книга

20 години
НАПОО

Съдържание

НАПОО по времето на първия председател (2000-2003 г.)	2
Създаване на НАПОО	2
Първият екип на НАПОО	5
Първи управителен съвет	7
Първите издадени лицензи	11
Първите Държавни образователни изисквания (ДОИ)	12
Списък на професиите за професионално образование и обучение(СППОО)	13
Важни събития, конференции, проекти	16
НАПОО по времето на втория председател (06.2003-10.2004 г.)	19
Председател, нови членове на екипа	19
Работа на УС на НАПОО	20
Издадени лицензи на ЦПО и ЦИПО	21
Утвърдени Държавни образователни изисквания (ДОИ)	22
Промени в Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО).....	23
Важни събития, конференции, участие в работни групи и проекти.....	23
НАПОО по времето на третия председател (06.10.2004-2013 г.)	29
Нови членове на екипа	29
Работа на Управителния съвет (УС) на НАПОО	30
Издадени лицензи на ЦПО и ЦИПО	32
Утвърдени Държавни образователни изисквания (ДОИ)	33
Промени в Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО).....	39
Важни събития, конференции, участия в работни групи и проекти.....	41
НАПОО по времето на четвъртия председател (от 29.01.2013 г.)	69
Председател, нови членове на екипа	69
Работа на УС на НАПОО	79
Издадени лицензи на ЦПО и ЦИПО	89
Последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО	94
Утвърдени ДОИ/ДОС за придобиване на квалификация по професии	98
Промени в Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО).....	105
Важни събития - конференции, участия в работни групи и международни проекти.....	111
Приложение 1 Служители от администрацията на НАПОО в периода 2000 г. - 2020 г.	167
Приложение 2 Администрация на НАПОО към 01.08.2020 г.	170
Приложение 3 Списък на служителите по програма „Старт на кариерата“ 2008 г. - 2020 г.....	171
Приложение 4 Български партньори на НАПОО	172
Приложение 5 Чуждестранни партньори на НАПОО	179

НАПОО по времето на първия председател (2000-2003 г.)

Създаване на НАПОО

Административният акт за създаването на Националната агенция за професионално образование и обучение /НАПОО/ е Законът за професионалното образование и обучение, приет от Народно събрание и публикуван в ДВ, бр. 68 от 30.07.1999 г. Агенцията започва да функционира през месец февруари 2000 г. с назначаването на първия председател - доц. д-р инж. Васил Захариев. Основните задачи на председателя на Агенцията от нейното създаване са свързани с нейното организационно изграждане и материално осигуряване: разработване на проект на Правилник за дейността на Агенцията, формиране на Управителен съвет (УС), осигуряване на помещения за Агенцията и техническото оборудване с техника, назначаване на първите служители, утвърждаване на щатно разписание, бюджет и средства за ремонт. Проектът на Правилника е съгласуван с министерствата, внесен в Министерския съвет и приет с Постановление № 32/17.03.2000 г. през месец март 2000 г. със заповед на министъра на образованието и науката. НАПОО получава девет стаи на V етаж в сградата на Министерството на образованието и науката (МОН)/ на бул. "Цариградско шосе" № 125, където се помещава и до сега. През април същата година се извърши ремонт на предоставения сграден фонд. През май ремонтните работи завършват и се пристъпва към техническо оборудване на помещенията. С осигурените средства по линия на програма ФАР, чрез Българската национална обсерватория е доставено оборудване от 3 компютъра "Пентиум", сървър и мрежов принтер. Изградена е компютърна мрежа и връзка с интернет. От закриващите се по това време звена на МОН е взето безвъзмездно старото им оборудване. От Центъра за развитие на човешките ресурси са получени: голям ксерокс, телефонна централа, принтери. Така, пет месеца след назначаването на председателя, Агенцията има необходимата инфраструктура и техническо оборудване, с които започват работа първите служители.

Прозрачността в дейността на Агенцията е един от основните принципи в работата и от нейното създаване - предпоставка за обществен контрол, взаимно доверие и противодействие на създаването на корупционна среда. Още през 2001 г. НАПОО разработва своята интернет- страница <http://www.navet.government.bg/> - и съгласно изискванията на Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) публикува регистъра на лицензираните Центрове за професионално обучение (ЦПО).

НАПОО НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ
И ОБУЧЕНИЕ

бул. Цариградско шосе 125, бл. 5, ет. 5, София 1113. Тел.: (02) 750 223, 722 184, факс: (02) 973 33 58
E-mail: napoo@navet.government.bg

Функции
Структура
Нормативни документи
Професионална квалификация
Акредитация и лицензиране
Акредитирани институции и професии
Лицензирани центрове
Международни проекти

Добре дошли! **ПРОФЕСИОНАЛНО образование, обучение и ориентиране**

Актуална информация

- ✓ Перспективен план
- ✓ Годишен план
- ✓ Годишен доклад
- ✓ Образец на лиценз
- ✓ Текущи събития
- ✓ Списък на професиите (pdf)

Интернет-страницата на НАПОО-2001г.

НАПОО НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ
И ОБУЧЕНИЕ

Функции
Структура
Нормативни документи
Професионална квалификация
Акредитация и лицензиране
Акредитирани институции и професии
Лицензирани центрове
Международни проекти

Регистър на издадените лицензи

► Заглавна страница ► Нормативни документи / Акредитация и лицензиране

Номер на лиценза	Наименование на центъра	Населено място
200011001	ЦПО към КРЗ „Одесос“ гр. Варна	гр. Варна
200011002	ЦПО към Горубсо - Лъки АД	гр. Лъки
200011003	Център за професионално обучение към „Висше училище по архитектура и физика“ АД	гр. София

► Заглавна страница ► Нормативни документи / Акредитация и лицензиране

Регистър на ЦПО-2001г. На интернет-страницата се публикуват нормативни актове, годишните планове и доклади на НАПОО, както и данни за състава на Агенцията, Управителния съвет и експертните комисии.

ГОДИШЕН ДОКЛАД**за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение през 2000 г.**

Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) е създадена на основание Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). Тя е орган на Министерския съвет, който със своите регулаторни функции трябва да осигури формирането и поддържането на системата на професионалното образование, обучение и информирание в България на ниво, отговарящо на ЗПОО и на европейските стандарти в тази област. Основните предизвикателства пред НАПОО са създаването на механизми за управление на качеството на институциите, провеждащи професионално образование и обучение (ПОО) и дългосрочна устойчивост на реформиращата се в посока на пазарна икономика система на ПОО.

Като национална институция НАПОО отговаря за разработването на пазарно-ориентирани критерии и процедури за акредитиране и лицензиране на дейностите и на субектите от ПОО и координиране на институциите, имащи отношение към тази дейност. Решаването на тези задачи ще осигури хармонизиране на българското професионално образование с европейското и с неговите стандарти и ще го приведе в съответствие с потребностите на пазара на труда.

Функциите на Агенцията, определени от ЗПОО са: акредитиране и лицензиране на институциите в ПОО; разработване и предлагане на Министерството на образованието и науката на списък на актуалните и бъдещите професии, които изискват ПОО; разработване и утвърждаване на стандарти за придобиване на професионална квалификация по професиите от новия списък; разработване на национални задания и единни критерии за държавни изпити за професионална квалификация; възлагане и управление на изследванията в областта на ПОО; координиране на дейностите по разработването на стратегии за развитие и усъвършенстване на ПОО; съдействие за въвеждането на норми и процедури за международно признаване на българските професионални квалификации.

ИЗГРАЖДАНЕ И ДЕЙНОСТ НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Основните задачи след назначаването на председателя на Агенцията през м. февруари 2000 г. бяха свързани с нейното организационно изграждане и материално осигуряване: разработване на проект на Правилник за дейността на Агенцията, формиране на УС, осигуряване на помещения за Агенцията и техническото оборудване с компютърна, размножителна и комуникационна техника, назначаване на първите служители на Агенцията, утвърждаване на щатно разписание, бюджет и средства за ремонт. Проектът на правилника беше съгласуван с министерствата, внесен в Министерския съвет и приет с Постановление № 32/17.03.2000 г.

В изпълнение на ЗПОО и Правилника за дейността на Агенцията, въз основа на предложения от различните институции, през м. март беше формиран и на 07.03.2000 г. започна работа УС с 20 - членен състав (8 - представители на ведомства; 4 - представители на работодателите и 8 - представители на синдикатите). Поради непопълване на квотата на работодателите от БСЧП "Възраждане" и Съюз за частна инициатива на гражданите, през м. ноември по решение на УС бяха поканени по двама нови представители на БСК и БТПП.

През м. декември УС вече се състоеше от 24 члена и е провел осем заседания. Основните резултати от работата на УС обхващат разработването и приемането на следните документи:

- Разработени са и са приети правилник за заседанията на УС и правила за работата на експертните комисии;
- Разработена е тарифа за таксите за лицензиране на център за професионално обучение и на център за информация и професионално ориентиране, приета с ПМС № 241/21.11.2000 г. и тарифа за такси за акредитиране на професии, утвърдена от министъра на финансите;
- Разработени са и са приети критерии, процедури и ръководство за лицензиране на съществуващ център, на проект на център за професионално обучение и на център за информация и професионално ориентиране;
- Разработен е и е приет правилник за условията и реда за издаване на лицензии;

Годишен доклад на НАПОО за 2000г.

През 2002 г. е утвърдена Система за документооборота по единната деловодна система в електронен вариант. Обособено е място за архивния фонд, актуализиран е регистърът на лицензираните центрове в интернет-страницата на НАПОО. Осигурена е прозрачността в

дейността на Агенцията в изпълнение на Закона за достъп до обществена информация – указателно табло, консултации, брошури, бюлетини, образци, формуляри, интернет-страница, електронен адрес. На интернет-страницата на НАПОО е инсталиран Web Counter, чрез който се получават отзиви за работата на администрацията. Агенцията разполага с необходимата техника, материална база и условия за работа на служителите.

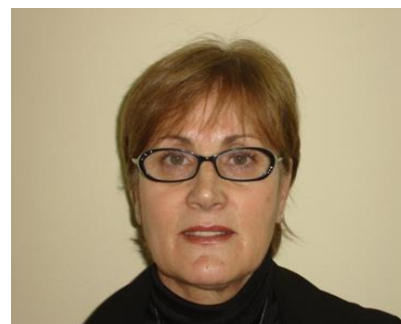
Първият екип на НАПОО

**Доц. д-р инж. Васил
Захариев** Председател на
НАПОО
2000-2003 г.

инж. Мария Антова
зам.-председател на
НАПОО
2002-2009 г.

инж. Мария Каменова
главен секретар на НАПОО
2000-2013г.

Първото длъжностно разписание на НАПОО е утвърдено на 01.02.2000 г. Изпълнението на функциите на НАПОО, регламентирани в ЗПОО, стартира с трима служители: председател-доц. д-р Васил Захариев, главен секретар - инж. Мария Каменова и старши специалист Елка Гьошева. Общата численост, утвърдена в Правилника за дейността на НАПОО, е 26 бройки и включва 8 служители в отдел „Административно-правно обслужване“ и 15 служители в дирекция „Професионална квалификация и качество на образованието“ (с два отдела „Професионална квалификация“ и „Качество на образованието“). В средата на 2000 г. отдел „Качество на образованието“ е преименуван на „Акредитация и лицензиране“, а отдел „Административно-правно обслужване“ – на „Административно-правно и финансово обслужване“ (АПФО). През тази година са назначени: Снежана Владимирова – главен счетоводител и началник-отдел АПФО; инж. Петя Копривленска – началник-отдел „Акредитация и лицензиране“ и Весела Ацарова – счетоводител-касиер. През м.септември 2000 г. е назначена Пенка Николова за началник-отдел „Професионална квалификация“. Почти през цялата 2000 година от 24 щатни бройки в Агенцията са заети само 4. Постепенно съставът на НАПОО се разширява. В щатното разписание на НАПОО от 01.04.2001 г. вече има 12 служители. Новоназначени са следните главни експерти: Кирил Митрополитски в отдел

„Професионална квалификация“, инж. Красимира Недкова, инж. Васил Христов, инж. Ирина Василева и инж. Марияна Павлова в отдел „Акредитация и лицензиране“, както и нов началник на отдел „Акредитация и лицензиране“ – инж. Антоанета Кацарова. В отдел АПФО са назначени Ивайло Стоянов – шофьор и Галя Петрова – старши специалист. Междувременно общата численост на щатния персонал на Агенцията е намалена с 6 бройки с изменение и допълнение на Правилника на НАПОО, приет с ПМС № 241 от 24.10.2001г., от което съставът на общата и специализирана администрация е както следва: обща администрация - 5 служители; специализирана администрация – 12 служители. В щатното разписание по служебни правоотношения са 13 длъжностни лица, а по трудови – 7 служители.

Част от служителите на НАПОО – 2002 г.

През 2002 г. са назначени: заместник-председател на Агенцията – инж. Мария Антова; главни експерти – инж. Атанас Атанасов в отдел „Акредитация и лицензиране“ и инж. Красимира Брозиг в отдел „Професионална квалификация“, инж. Янка Василева в отдел „Акредитация и лицензиране“, деловодител-домакин – Лилия Стефанова, Цветелина Василева. Реално заетите щатни бройки са 18, от които 10 по служебно правоотношение и 8 по трудово правоотношение. През 2002 г. обучение и специализация в различни институции са преминали 2 служители в чужбина и 5 служители в България. С измененията на ЗПОО от ноември 2002 г. от функциите на НАПОО отпада акредитацията и дирекцията се преименува

в „Професионална квалификация и лицензиране“, а отделите в нея - „Лицензиране“ и „Професионална квалификация“.

Първи управителен съвет

Членове на първия УС на НАПОО

В изпълнение на ЗПОО и Правилника за дейността на Агенцията, въз основа на предложения от различните институции, през м. март е формиран и на 07.03.2000 г. започва работа УС с 20-членен състав (8 – представители на ведомства; 4 – представители на работодателите и 8 –

представители на синдикатите). Поради непопълване на квотата на работодателите от БСЧП “Възраждане” и Съюз за частна инициатива на гражданите, през м. ноември, по решение на УС, са поканени по двама нови представители на БСК и БТПП. През м. декември УС вече се състои от 24 членове и е провел осем заседания.

Заседание на първия УС на НАПОО

Активната дейност на УС може да бъде илюстрирана

с приетите по години важни документи, разработени от администрацията на НАПОО. На заседанието на 09.05.2000 г. са приети: Вътрешни правила за заседанията на УС, определени са наименованията на експертните комисии по професионални направления и е утвърден поименният състав на експертните комисии. Създадени са тринадесет такива, формирани по професионални направления и една по професионално информиране и ориентиране. Всяка

комисия се състои от девет членове – по трима представители от всяка група на социалните партньори в съответния отрасъл.

През 2000 г. УС утвърждава основните документи за функционирането на Агенцията. На 20.06.2000 г. УС приема критериите за лицензиране на ЦПО, както и решение за извършване на пилотно лицензиране на ЦПО в Хасково и Стара Загора с цел апробиране на критериите. В резултат на това, още в края на 2000 г., критериите и формулярите за лицензиране на ЦПО са окончателно приети. Екипът на НАПОО разработва и Ръководство за попълване на формулярите за кандидатстване за лицензиране и Правилник за условията и реда за издаване на лицензии, които УС одобрява. Утвърден е образец на лицензионния документ, издаван на лицензираните ЦПО, приети са и критериите и формулярите за лицензиране на ЦИПО. През този период са разработени и приети Вътрешни правила за работа на експертните комисии и външните експерти на НАПОО, както и рамката на СППОО.

През 2001г. УС е провел 11 заседания. През 2001 г. на заседание на УС е приет нов СППОО и е създадена работна група за разработване на рамка на ДОИ за придобиване на квалификация по професии. Управителният съвет утвърждава още редица важни документи: Перспективен план за работата на Агенцията през периода 2001-2003 г.; Рамкови изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии; Система за мониторинг на лицензираните ЦПО. Одобрен е и съставът на работната група за разработване на първото ДОИ за придобиване на квалификация по професията „Строител“. През 2001 г. Агенцията издава първия бюлетин с нормативно-информационни документи. През 2001 г. всички 13 експертни комисии са заседавали неколkokратно във връзка с работата по списъка на професиите или лицензионните процедури. Проведени са над 60 заседания. Обучени са и са сертифицирани всички членове на експертните комисии и външните експерти, участвували като одитори в лицензионни процедури.

През 2002 г. УС одобрява предложения за промени в ЗПОО, разработени от администрацията на Агенцията и ги представя на министъра на образованието и науката. През същата година за първи път е обновен съставът на УС, поради изтичане на двугодишния период от неговото конституиране. Управителният съвет приема: Единни изисквания за условията, организацията и съдържанието на професионалното обучение по заваряване; изменените и допълнени Рамкови изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии; Методически указания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии; Критерии за акредитация на обучението по професия от институции, обучаващи по

чл. 12, т. 1-3 и т. 5 от ЗПОО; Отчет за дейността на НАПОО по издаване на разрешения и нови списъци към издадени разрешения за организиране на курсове за обучение на водачи на моторни превозни средства. След анализ на състоянието на нормативната уредба в областта на придобиването на правоспособности, УС създава работна група за разработване на проект на Наредба за изискванията, условията и реда за придобиване на правоспособност за управление на електрокари и мотокари за вътрешно-ведомствен транспорт, която впоследствие е приета и изпратена в МОН.

СПИСЪК НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА АГЕНЦИЯТА - 2000г.

Ведомство	Представител	Длъжност
Национална агенция за професионално образование и обучение	Доц. д-р Васил Тодоров Захариев	Председател
Министерство на образованието и науката	Красимира Михайлова Краус	Директор на дирекция „Професионално образование“
Министерство на образованието и науката	Елка Стоименова Добрева	Гл.експерт в дирекция „Държавна политика звъв висшето образование“
Министерство на труда и социалната политика	Вержин Дикран Тебеян	Директор на дирекция „Закрила при безработица и насърчаване на заетостта“
Министерство на труда и социалната политика	Диляна Дукова Доброславска	Началник-отдел „Професионална квалификация“
Министерство на транспорта и съобщенията	Маргарит Стефанов Илиев	Началник-сектор „Транспортни технологии, стандартизация и метеорология“
Министерство на земеделието и храните	Румен Тодоров Попов	И.д.директор на дирекция „Наука, научно обслужване и образование“

Министерство на здравеопазването	Д-р Нели Димитрова Микушинска	Държавен експерт в дирекция „Здравна профилактика и държавен санитарен контрол“
Българска търговско-промишлена палата	Радка Цветкова Станкова	Управител „Меридиан 22“
Българска търговско-промишлена палата	Марияна Божидарова Стефанова	Директор „Бизнесцентър“
Българска стопанска камара	Димитър Николов Гъдев	Гл.директор
Българска стопанска камара	Галя Георгиева Цветкова	Експерт
Конфедерация на независимите синдикати в България	Юлия Димитрова Симеонова	Референт в департамент „Образование и квалификация“
Конфедерация на независимите синдикати в България	Надежда Василева Даскалова	н.с. в Института за социални и синдикални изследвания
Конфедерация на независимите синдикати в България	Красимир Йовев Кръстев	Зам.-председател на НФТ „Химия и индустрия“
Конфедерация на независимите синдикати в България	Йордан Нинов Казашки	Гл. експерт по проф. творческа защита в Синдиката на българските учители
Конфедерация „Подкрепа“	Крум Христов Крумов	Председател на учителски синдикат към КТ „Подкрепа“
Конфедерация „Подкрепа“	Марияна Иванова Бъркашка	Юридически съвет на ИС
Конфедерация „Подкрепа“	Тотю Младенов Младенов	Конфедерален секретар
Конфедерация „Подкрепа“	Стефан Стоянов Ръков	Конфедерален секретар
Българска строителна камара	Иван Маринов Стоянов	Главен секретар
Българска туристическа камара	Николина Руенова Попова	Член на УС на БТК

Първите издадени лицензи

Първият център за професионално обучение, лицензиран от НАПОО, е на Кораборемонтния завод "Одесос" АД, гр. Варна. Лицензията с номер едно е от 13 юни 2001г.

Връчване на първата лицензия на ЦПО „Одесос“

В края на 2001г. с открита процедура за лицензиране са 12 центъра. През годината са издадени 5 лицензи на Центрове за професионално обучение за провеждане на обучение, както следва:

1. Център за професионално обучение към "Горубсо - Лъки" АД, гр. Лъки;
2. Център за професионално обучение към "Висше училище по застраховане и финанси" АД, гр. София;
3. Център за професионално обучение към "Информационно обслужване" АД, гр.София;
4. Център по заваряване и контрол към "Химремонтстрой" АД, гр. София;
5. Център за професионална квалификация по енергетика към ТЕЦ "Марица -Изток 2" ЕАД, гр. Стара Загора.

През 2002 г. броят на редовните лицензионните процедури значително се увеличава. Това се дължи до голяма степен на новия Закон за насърчаване на заетостта и изискването за лиценз от НАПОО при обучение на безработни към Агенцията по заетостта, както и изискването за лиценз при кандидатстване с проекти по програма "ФАР". Проведени са над 1000 консултации с кандидати за лицензиране в процеса на подготовка на документациите, както и с потенциални кандидати, които искат консултация за условията по процедурата за

лицензиране. През 2002 г. са подадени 32 заявления от кандидати за лицензиране на центрове. Проведени са 125 заседания на експертни комисии по съответните професионални направления. Лицензирани са 24 ЦПО. В края на годината със стартирана/открита процедура за лицензиране са 20 центъра, а още 12 заявления са подадени с искане за издаване на лицензия.

Първите Държавни образователни изисквания (ДОИ)

С решение на УС на НАПОО (протокол №7/11.07.2001 г.) са приети "Рамкови изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии ". На същото заседание е определена професията от СППОО, по която да се разработи пилотен модел на ДОИ за придобиване на квалификация - професия „Строител“.

През 2002-2006 г. ДОИ за придобиване на квалификация по професии определят дейностите, които се изпълняват в рамките на професията, и необходимите знания, умения и професионално значими качества на личността. В тогавашния модел на ДОИ профилът на професията включва информация за трудовите дейности, предмети и средства на труда и необходими професионални компетенции. Съдържанието на обучението включва професионалните компетенции, които обучаваният следва да придобие в процеса на учене. Професионалните компетенции са групирани по видове професионална подготовка – обща, отраслова и специфична, и са посочени съпътстващите ги тематични области на обучение. Подходът за разработване на ДОИ е ориентиран към входа на учебния процес, т.е. какво се влага от гледна точка на предметите и средствата на труда, знанията, уменията и притежаваните професионално-личностни качества за изпълнение на трудовите задачи.

Резултатите от дейностите по разработването на ДОИ за придобиване на квалификация по професии по времето на първия председател на НАПОО, са както следва:

1. През 2002г. приети от УС на НАПОО и представени на министъра на образованието и науката за утвърждаване са ДОИ за придобиване на квалификация по 5 професии: "Строител", „Електромонтьор", "Оператор в хранително-вкусовата промишленост", "Оператор в производството на облекло" и "Финансист";
2. През 2002г. приети от УС на НАПОО и подготвени за представяне на министъра на образованието и науката за утвърждаване са ДОИ за придобиване на квалификация по 3 професии: "Машинен оператор", "Монтьор на компютърни системи", "Монтьор на транспортна техника";

3. На 14 януари 2003 г. УС на НАПОО приема ДОИ за придобиване на квалификация по три професии: "Монтьор по комуникационни системи", "Фермер", "Офис-мениджър";
4. През 2003 г. е рецензирано и подготвено за обсъждане в експертна комисия ДОИ по професия "Геодезист";
5. През 2003 г. са разработени са и представени за рецензиране 7 ДОИ по професии:"Хотелиер", "Технолог в производството и обслужването на заведенията за хранене", "Оператор в дървообработването", "Лесовъд", "Инструктор за обучение на водачи на МПС", "Офис-секретар" и "Машинен монтьор";
6. През същата година се разработват ДОИ за придобиване на квалификация по 19 професии:"Строителен техник", "Лаборант","Електротехник", "Счетоводител", "Техник на компютърни системи", "Техник на транспортна техника", "Моделиер-технолог на облекло", "Оператор в производството на обувни и кожено-галантерийни изделия", "Дърводелец", "Мебелист", "Дограмаджия", "Монтажник на ВиК мрежи", "Пътен строител", "Животновъд", Техник по очна оптика", "Готвач", "Камериер", "Администратор в хотел"и "Туристически агент". Работата на работните групи се осигурява организационно и методически от администрацията на НАПОО.

Списък на професиите за професионално образование и обучение(СППОО)

Концепцията за разработване на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО) е подготвена от работна група към НАПОО, включваща представители на различни държавни институции – МОН, МТСП, НСИ, АЗ, на работодателските и синдикалните организации, представени на национално ниво.

Концепцията на СППОО се базира на два оснополагащи принципа:

- широкопрофилна подготовка на специалистите;
- възможност за взаимно признаване на квалификациите на европейския пазар на труда.

Концепцията на работната група за Списъка е приета на заседание на УС на НАПОО на 15.11.2000 г. Първият изготвен от НАПОО СППОО е утвърден със заповед на министъра на образованието и науката на 08.05.2001 г. и съдържа 168 професии.

Структурни елементи на СППОО (2001-2014)

ОБЛАСТ НА ОБРАЗОВАНИЕ										
ИЗКУСТВА										
2 ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ		3 НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОФЕСИЯТА		4 НАИМЕНОВАНИЕ НА СПЕЦИАЛНОСТТА		5 СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ				6 Единични групи от НКПД
						I	II	III	IV	
211	Изобразителни изкуства	211 010	Художник - изпълнител	2110101	Живопис			•		3471
				2110102	Стенопис			•		3471
				2110103	Графика			•		3471
				2110104	Скулптура			•		3471
				2110105	Рекламна графика			•		3471
				2110106	Художествена дърворезба			•		3471
				2110107	Художествена керамика			•		3471
				2110108	Художествена тъкан			•		3471
				2110109	Художествена обработка на метали			•		3471
				2110110	Иконопис			•		3471
				2110111	Илюстрация и оформление на книгата			•		

Списъкът на професиите за професионално образование и обучение в България е своеобразна класификация на професиите и специалностите в системата на ПОО в страната. Той обхваща актуалните професии и специалности на пазара на труда и е разработен в съответствие с Международната стандартна класификация на областите на образование ISCED. Характерна особеност на СППОО е неговата системност, последователност и гъвкавост. Той осигурява усвояването на знания и умения в определена логическа последователност, като дава

възможност на обучаемите, в зависимост от спецификата на професията, да придобиват последователно една или повече степени на професионална квалификация. Структурните елементи на СППОО са професии и специалности. В съответствие с изискванията на чл. 8, ал. 1 от ЗПОО, професиите и специалностите са класифицирани в професионални направления, по степен на образование и по степен на професионална квалификация.

През 2002 г. в резултат на обсъждане в експертните комисии е подготвено предложение за актуализация на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (2001г.), (прието от УС на НАПОО на 08 януари 2003 г. и представено на министъра на образованието и науката за утвърждаване.

Професии, допълнени в СППОО през 2002г., според потребностите на пазара на труда
Програмист
Автобояджия
Акумулаторджия
Радиоторджия
Гумаджия
Автотапицер
Автотенекеджия
Работник по строителството, ремонт и поддържане на покриви
Аниматор
Летец-пилот

Отбелязване на 1 година от създаването на НАПОО

В съответствие с ролята си на координиращ и регулиращ орган в системата на професионалното образование и обучение представители на НАПОО участват в над 25 работни групи, конференции и семинари, по-значими от тях са, както следва:

1. Работна група за изграждане на стратегия за развитие на информационното общество в областта на науката и образованието;
2. Конференция по енергетика “Еленерго-2000” в гр. Варна;
3. Конференции, организирани от Центъра за развитие на човешките ресурси “Ролята на социалните партньори в областта на професионалното образование и обучение” и “Продължаващото професионално обучение в България”;
4. Конференция по проблемите на практическото обучение в професионалните училища, организирана от Национална асоциация “Професионална подготовка и квалификация”;
5. Конференция, организирана от Асоциация на отбранителната промишленост ESAD, с акцент преквалификация на кадри в условията на реформиране на военната промишленост;

6. Конференция, организирана от Националният институт по образование, по случай 65 години от създаването му;
7. Дискусия "Обучението през целия живот и новите възможности за по-възрастните хора", организирана от КНСБ;
8. Обсъждане на проект на Закон за занаятите и мястото и ролята на НАПОО в системата на чиракуване;
9. Семинар "Предизвикателства и възможности на средното образование в Пернишка област", организиран от Регионалният инспекторат по образование в гр. Перник;
10. Международна конференция "Дни на ученето през целия живот", организирана от сдружението на германските народни университети;
11. Участие на Председателя в сутрешния блок на канал 1 на БНТ и в радиоемисиите във връзка със списъка на професиите; участие в изложение на частните училища и др.
12. Работен семинар, организиран от Федералната служба по заетостта (Нюрнберг, Германия) по въпросите за качеството на професионалното обучение, участва председателят на Агенцията;
13. Работно посещение по покана на Scottish Qualifications Authority (Глазгоу, Великобритания) по проблемите при акредитацията и лицензиране на професионални квалификации. Акцент в обсъжданията са документите, които Агенцията е разработила.
14. Участие в работни групи към Координационния съвет за подготовка на Република България за присъединяване към Европейския съюз;
15. Работна група №2 - "Свободно движение на хора" и работна група № 18 - "Образование и обучение";
16. Участие в насърчителните комитети по проекти ФАР 2000 "Социална интеграция" и ФАР 2001 "Инициативи на пазара на труда и социалното включване";
17. Участие в работна група по програма "Сапард" - мярка 3.1 "Подобряване на професионалното обучение";
18. Участие в Първа среща на партньорите по проект "Аз съм част от света навън";
19. Участие в семинар, организиран от БЗК, по програма за подпомагане на бизнеса - проект на ФАР, "Вътрешен пазар на Общността: Свободно движение на хора и услуги. Взаимно признаване на дипломи.

В международен план проявите на НАПОО са свързани с кандидатстване и участие в международни проекти по програма „Леонардо да Винчи“:

1. Проект "Ориентиране на възрастни. Обучение на обучители". Контрактор на темата е Естония;
2. Проект INVODA "International database for vocational and further vocational
3. Training considering quality criteria and comparability of qualifications", координатор с немската фирма TRANSMEDIA;
4. Проект "QUALITY 2000" - партньор с Sintesi Италия;
5. Проект "Насочване на млади хора към професионално обучение в строителството и разработване на начално обучение за земемери, архитектурни техници и участъкови мениджъри ", с партньори по проекта: Великобритания, Ирландия и Гърция;
6. Проект - "Build Up: making young people aware of technician level training for the construction industry and developing initial training for surveyors, architectural technicians and site managers - контрактор North London Colleges European Network, с партньор по проекта Българска строителна камара;
7. Проект „Formation des jeunes gens a la production et a la transformation du lait“;
8. Проект Promoting Innovative Vocational Training in the Field of Mechanical Engineering (PIVTiFME);

Ръководството на НАПОО отделя особено внимание на участието в проектите по програма "Леонардо да Винчи", като възможност за получаване на европейски "ноу хау", установяване на контакти с водещи в системата на професионалното образование и обучение организации и за издигане имиджа на Агенцията.

През 2002 г. международните прояви на служители на НАПОО обхващат:

1. Участие в среща със западно-европейски специалисти в областта на професионалното обучение, организирано от СЕДЕФОП в България;
2. Участие във форум "ADVISORY FORUM ACCESSION GROUP REGIONAL MEETING" ;
3. Участие в конференция на тема "Моделите на регионалните центрове - центрове на перфектност" - гр. Скопие, Македония;
4. Участие в международна конференция "Европейски езиков портфейл", организирана от СУ "Климент Охридски" и Национална агенция "Леонардо да Винчи";
5. Обучение - специализация на експерт от НАПОО в Германия по програма на МОН.

Председател, нови членове на екипа

д-р Милена Михайлова, председател на НАПОО (2003-2004г.)

На 11 март 2003 г. със заповед на министър-председателя на Република България за председател на НАПОО е назначена д-р Милена Михайлова. Зам.-председател е инж. Мария Антова, а гл. секретар е инж. Мария Каменова. Новите служители на Агенцията са: Юлия Милушева - главен специалист по човешки ресурси и Калоян Трайков - шофьор. Весела Ацарова започва работа като старши

експерт в отдел „Лицензиране“, а нейното място като счетоводител-касиер заема Лилия Стефанова. През 2003 г. числеността на персонала отново е увеличена на 24 бройки. Засиленият интерес към процедурите по лицензиране налага увеличаване броя на експертите в отдел „Лицензиране“. Запълнени са почти всички щатни бройки в Агенцията. Назначен е директор на дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ – Светлана Николова. Към екипа са присъединяват като главни експерти Надежда Камбурова, инж. Николай Николов, инж.

Жулиета

Славчева и

инж. Лъчезар

Лазаров.

Обучение и

специали-

зация в

различни

институции

преминават 7

служители, от

които 1 - в

чужбина и 6-в

България.

Част от екипа на НАПОО - 2004г.

През 2004 г. са

назначени Йоланта Костадинова - главен специалист по човешки ресурси, Георги Георгиев –

шофьор и Игната Игнатова - изпълнител-чистач. Четирима служители завършват успешно въвеждащо обучение, а 14 специализирано обучение, организирани от ИПАЕИ. Проведено е обучение по английски език на три нива. Всички служители са включени във вътрешно обучение за усъвършенстване на уменията за работа с програмни продукти. Организирано е обучение към Центъра за компютърно обучение на Българската стопанска камара (работа с Power point) за 11 служители.

Работа на УС на НАПОО

През 2003 г. УС на НАПОО включва председател и 24 членове. Проведени са 19 заседания на УС и 140 заседания на експертни комисии. През 2003 г. УС приема предложения за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАПОО; актуализирани критерии и формуляри за лицензиране на ЦПО (във връзка с промени в СППОО); предложения за изменение и допълнение в СППОО. През 2004г. са проведени 16 заседания на УС и 184 заседания на ЕК. Неоднократно през 2004 г. УС на НАПОО обсъжда липсата на гаранции за поддържането на

На проверка в ЦПО – 2003 г.

декларираните по време на лицензирането условия за качествено обучение по време на лицензирането. В резултат на тези обсъждания е разработена и приета "Система за последващ контрол на лицензираните ЦПО" (протокол № 06/28.04.2004 г.). Системата е придружена от пакет документи, регламентиращи правилата и процедурата за осъществяване на мониторинг и на административен контрол. През 2004 г. са осъществени 2 проверки по сигнали за нарушения (през 2003 г. липсват сигнали за нарушения). Извършени са 39 планирани проверки (срещу 8 планирани проверки за 2003г.).

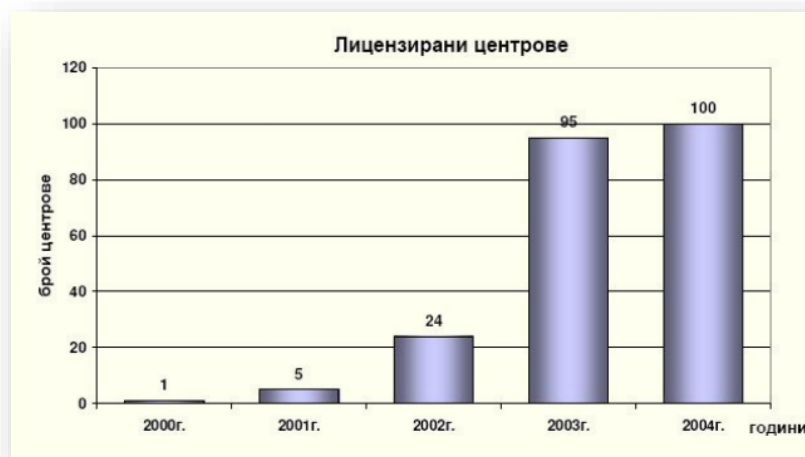

На проверка в ЦПО – 2004 г.

Издадени лицензии на ЦПО и ЦИПО

Експертите от отдел „Лицензиране“ работят при изключително натоварване, но всички оценки, от страна на клиентите за тяхната работа, отразени в специално попълнени анкети, са отлични. Общо през 2003 г. кандидатствали за получаване на лицензия са: 108 юридически и физически лица; лицензирани за провеждане на обучение са 95 ЦПО, а с отказ за издаване – 1; девет от лицензираните ЦПО имат 118 учебни звена (филиали); в края на годината с открита процедура за лицензиране са 20 центъра. Анализът на резултатите от лицензионните процедури може да се обобщи по следния начин: най-голям брой ЦПО са лицензирани в градовете София, Пловдив, Варна и Стара Загора, което може да се свърже с по-големия брой икономически активно население в тези региони; интересът на центровете е насочен предимно към професионалните области “Стопанско управление и администрация”, “Техника”, “Производство и преработка”, “Архитектура и строителство”, “Селско, горско и рибно стопанство” и “Услуги за личността”; 89 от лицензираните ЦПО са създадени към частни физически и юридически лица – еднолични търговци и акционерни дружества, от които 14 ЦПО са разкрити към големи промишлени предприятия; държавни са само 3 центъра – Българо-германските центрове за професионално обучение в Плевен, Стара Загора и Пазарджик; от общински организации (междуучилищни центрове) са разкрити 3 центъра.

През 2004 г. са проведени над 700 консултации с кандидати за лицензиране в процеса на подготовка на документите, както и с потенциални кандидати за условията и изискванията на процедурата за лицензиране, издадени са 100 лицензии (5,26% повече от 2003 г.) на ЦПО за провеждане на обучение, а 29 лицензии са изменени с допълване на нови професии и специалности. Общият брой на лицензираните центрове в края на 2004 г. е 225, като 14 от тях са лицензирани с учебни звена (общо 164 учебни звена).

Лицензирани ЦПО (2000-2004г.)

Утвърдени Държавни образователни изисквания (ДОИ)

През 2003 г. разработването на Държавни образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии е основна задача на Агенцията в отдел "Професионална квалификация". Във връзка с усъвършенстване на нормативната уредба в тази област са осъществени: актуализиране на Методическите указания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, в съответствие с измененията и допълненията в ЗПОО; разработване на проект за изменения и допълнения на Правилата за условията и реда за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии; прилагане на система за провеждане на обучение на работните групи по разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии. През 2003 г. в процес на разработване са 44 проекта на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, от които 26 са окончателно завършени и приети от УС на НАПОО. За утвърждаване от министъра на образованието и науката са внесени 19 проекта на ДОИ. Седем от приетите от УС проекти на ДОИ са в процес на подготовка за представяне в Министерството на образованието и науката. На различен етап на разработване към края на годината са 18 проекта на ДОИ.

Списъкът на планираните за разработване ДООИ за придобиване на квалификация по професия през 2004 г. е съгласуван с МОН и с МТСП, обсъден и приет е на заседание на УС на НАПОО и е публикуван в рубриката "Разработване на ДООИ" в интернет - страницата на Агенцията. Възложени за разработване са 44 проекта на ДООИ, 21 са приети от УС и са представени в МОН за утвърждаване, 5 проекта на ДООИ са финализирани - приети са от УС, редактирани са в съответствие с процедурата и са подготвени за представяне на министъра на образованието и науката в началото на 2005 г.

Промени в Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО)

До края на 2003 г. в НАПОО са постъпили повече от 40 предложения от различни институции за изменения и допълнения на професиите и специалностите в СППОО. Предложенията са обсъдени в проведените над 20 заседания на експертните комисии по съответните професионални направления. Становищата на експертните комисии за изменения и допълнения са разгледани на 5 заседания на УС на НАПОО и заедно с необходимата документация са внесени за утвърждаване от министъра на образованието и науката. Подготвени са 5 предложения за допълване на Списъка с нови професии и специалности по 14 професионални направления.

Важни събития, конференции, участие в работни групи и проекти

През 2003г. е подписан договор с оторизирана институция за оценка на риска на работното място, в съответствие със Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Създаден е и действа механизъм за управление на материалните и човешките ресурси, чрез който НАПОО реагира своевременно при всички промени в ЗПОО и Правилника за дейността на Агенцията.

През 2003 г. НАПОО организира: семинар на тема "Нормативно-информационни документи за лицензиране на Центрове за професионално обучение" – обучение на кандидати за лицензиране; семинар – „Публична консултация за лицензирането на центрове за професионално обучение на възрастни“ в рамките на "Дни на ученето през целия живот" ; работна група за разработване на Методика за база данни за политиката на пазара на труда , съвместно с МТСП; работна група за идентифициране на проблемите, свързани с актуализирането, усъвършенстването и използването на Националната класификация на професиите (1996г.), произтичащи от настъпилите промени в потребностите на практиката и в нормативната уредба, съвместно с МТСП; обучение по предварително подготвен пакет от

документи - "Рамкови изисквания за разработване наДОИ", "Методически указания" и електронна форма на ДОИ.

През 2003 г. представители на Агенцията са участвали в работни групи, комитети, семинари и др., по-важните от които са: работна група № 2 "Свободно движение на хора" и в работна група № 18 "Образование и обучение" към Координационния съвет за подготовка на Република България за присъединяване към Европейския съюз; междуведомствена работна група за разработване на Списък на регулираните професии в Р България; работна група за разработване на Национален план за действие по заетостта; междуведомствена работна група за изготвяне на доклад за напредъка на РБългария по изпълнение на задълженията по Съвместния доклад за оценка на приоритетите в политиката по заетостта в България; работна група по Националната класификация на професиите; работна група по програма "Сапард" - мярка 3.1. "Подобряване на професионалното обучение"; работна група към МОН за разработване на рамкови програми А, Б, В, Г, Д и Е.

По-важните международни прояви с участието на служители на НАПОО през 2003 година са:

1. Четиридневен семинар, организиран от Бюро "Тайекс" към Европейската Комисия на тема "Свободно движение на хора. Взаимно признаване на професионални квалификации";
2. Международна конференция "Европейски езиков портфейл за професионални цели", организирана от СУ "Св. Климент Охридски" и Национална агенция "Леонардо да Винчи" – представяне на НАПОО и на възможностите за прилагане на Общата европейска рамка за владеене на чужди езици при разработване на ДОИ по професии;
3. Международен семинар на тема "Политика на професионалното образование и обучение в страните-членки и асоциирани членки на ЕС", организиран от ГОПА;
4. Международна конференция в Братислава на тема "Политики в областта на кариерното ориентиране в страните, кандидатки за членство в ЕС", организирана от Европейската фондация за обучение;
5. Беседи и дискусии с чуждестранни делегации в рамките на двустранното и многостранното сътрудничество по проблемите на професионалното образование и професионалното обучение на възрастни.

През 2004 г. Министерският съвет приема Национална стратегия за продължаващото професионално обучение за периода 2005-2010г., разработването на която е координирано от НАПОО. Предмет на Стратегията е процесът на обучение на лица над 16 години за

придобиване, разширяване и усъвършенстване на професионалната квалификация с цел подобряване пригодността за заетост, подпомагане на професионалната кариера и индивидуалното развитие.

С цел подобряването на работата по лицензирането на 16 юни 2004 г. е проведена кръгла маса с участието на членове на УС и експертите от специализираната администрация, посветена на проблемите, свързани с качеството на професионалното обучение, усъвършенстването на системата за лицензиране и контрола на предлаганото професионално обучение, предлагано от ЦПО.

С участие на експерти от НАПОО през 2004 г. са проведени 5 семинара за обучение на ръководители и организатори на обучение от ЦПО, обучение по проблемите на лицензирането и поддържането на критериите за качество на обучението. Семинарите са организирани от Федерацията на научно-техническите съюзи в България, Федерацията на дружествата за разпространение на знания, Асоциацията на автомобилистите в България, Българската търговско-промишлена палата и КТ "Подкрепа".

През 2004 г. НАПОО е представена успешно в редица междуведомствени работни групи:

1. Председателство на постоянната работна група към Комитета по наблюдение на програма „САПАРД“ по мярка 3.1. "Подобряване на професионалното обучение" от Националния план за развитие на земеделието и селските райони;
2. Работна група 2 "Свободно движение на хора";
3. Работна група 18 "Образование и обучение";
4. Работна група по разработването на "Национална стратегия за продължаващото професионално обучение за периода 2005-2010 г.";
5. Междуведомствена работна група за изготвяне на "Списък на регулираните професии в Р България";
6. Управителен съвет и изпълнително бюро на "Български център по заваряване" към Български съюз по заваряване.

Експерти от НАПОО активно участват в национални и международни конференции, семинари и други инициативи през 2004 година:

1. Втората сесия на Национален форум "Привеждане на обучението, квалификацията и труда на българските морски кадри в съответствие със стандартите на Европейския съюз";
2. Семинар на "Асоциация за квалификация на автомобилистите в България";

3. Конференция “Образование и обучение на обучители в системата на образованието на възрастни” в гр. Любляна, Словения;
4. Работна среща на тема “Образователната система. Налични методики за професионалното обучение и създаване на единни квалификационни изисквания за професиите” по проект “Разширяване, заетост и професионално образование и обучение” на програма “Леонардо да Винчи” в Дания;
5. Кръгла маса по проект “Tour Reg” на тема “Обучението по туризъм в България – готови за бъдещето”;
6. Работата на Консултативния съвет за приемане на стратегия за развитието на сектор “Облекло и текстил” в България;
7. Международна конференция в Литва на тема “Тенденции във валидирането на професионални компетенции в Европа”.

През 2004 г. е поставено началото на участието на НАПОО в реализирането на проекти по Програма ФАР на ЕС. Агенцията е поканена за участие в работата на направляващите комитети за проект BG 0202.03 “Учене през целия живот и професионално образование и обучение” и BG 0102.06 “Социална интеграция”.

Успешно е реализиран и заключителният етап на пилотен проект в рамките на програма на ЕС “Леонардо да Винчи II” № BG/02/V/F/PP-132104 - “NTCrafts: Нови възможности за продължаващо професионално обучение на групи в изолация от пазара на труда чрез самообучение по традиционни занаяти”.

Пилотни проекти BG/02/V/F/PP-1321104-NTCrafts "Нови възможности за продължаващо професионално обучение на групи в изолация от пазара на труда чрез самообучение по традиционни занаяти"

С много добри резултати е финализиран и проектът по програма Сократ AGETT – “Програми за обучение на обучители по професионално ориентиране на възрастни”, по програма “Леонардо да Винчи”.

Национална агенция за професионално образование и обучение

National Agency for Vocational Education and Training

София 1113, бул. Царigradско шосе 125, блок 5, ет. 5,
тел. (02)876 02 23, факс (02) 973 33 29

Национална агенция за професионално образование и обучение
National Agency for Vocational Education and Training

1113 Sofia, 125, Tzarigradsko shosse* bvd., bl.5
tel.: +359 2 722 184; +359 2 713 641
e-mail: navet@navet.government.bg

NAVET е създадена на триpartитен принцип, който гарантира ефективност и прозрачност при разработването на възможности за обучение в областта на професионалното образование и обучение.

Навърсена е мрежа от центрове за професионално обучение, която прилага персонализиран от Система на народната просвета възможности за обучение. Центровете предлагат възможности за обучение, съобразно потребностите на заявителите на обучение и обучителите, комбиниране и надграждане на умения и компетенции.

Изборът е в успешно функциониращ механизъм за разработване на граждански образователни изисквания за придобиване на квалификации по професии с участието на социалните партньори на пазара на труда.

- Успешно се осъществява взаимодействието с:
 - МОН - относно поставянето на единство в изискванията за професионалното образование и обучение на ученици и възрастни и в сертифицирането им;
 - МТСП - относно обвързването на професионалното образование и обучение с политиката по заетостта, интеграцията и рехабилитацията на работната сила на пазара на труда;
 - Оперативни министерства - набиране на актуална информация относно основните характеристики на конкретните професии;
 - Организации на работодателите, работниците и служителите в колективите им на заетостта, потребители и пряко заинтересовани от качеството на професионалното обучение.

Като мажоритарен координатор, осигурява условия за обмен на социален диалог, NAVET създава необходимите предпоставки за формиране на една методология и политика в сферата на професионалното образование и обучение, както и за трансфер на успешни чуждестранни опити и успешни практики в контекста на ученето през целия живот.

Човешка ресурс → Човешка капитал

СТРУКТУРА

- Управителен съвет
- Експертни комисии
- Външни експерти
- Работни групи
- Ръководство на NAVET
- Специализирана администрация
- Дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
- Обща администрация
- Отдел „Административно-правно и финансово обслужване“

Статут на NAVET

- Директен орган, създаден със ЗПОО
- Юридически орган на българския издръжка

Основни функции на NAVET

- Лицензиране
- Разработване и актуализиране на списъка на професиите
- Разработване на единни изисквания за професии, изискващи правоспособност
- Разработване на ДОН за придобиване на квалификации по професии
- Съдействие за международно признаване на документите за професионално образование и обучение

NAVET is a state body established with VET Law (State Gazette, issue 58/30.07.1999). The Agency is a legal body supported by the state budget. Main functions of NAVET:

- Licensing
- Elaboration of the List of professions for vocational education and training
- Elaboration of unified requirements for professions demanding certified capacity
- Elaboration of state educational standards for acquiring vocational qualification
- Assistance for international recognition of documents for vocational education and training

ЛИЦЕНЗИРАНЕ

Критериите и показателите за лицензиране гарантират високо качество на професионалното обучение.

В процеса на лицензиране са включени представители на оценката и прозрачност.

LICENSING

The criteria and indicators for licensing ensure high quality of vocational training. The licensing procedure is based on the principles of impartial evaluation and transparency.

НАПОО

- лицензира ЦПО
- поддържа регистър на ЦПО
- извършва последващ контрол

Центровете за професионално обучение са институции в системата на професионалното обучение по чл.18, т. 5 от ЗПОО.

Получената лицензия дава право за осъществяване на професионално обучение на лица над 16 години по професия или част от професия.

Повече информация: www.navet.government.bg
Експертите на НАПОО допълнително ще Ви информират и консултират.

NAVET

- licenses Centers for vocational training
- maintains a register of Centers for vocational training
- carries out follow up control

The Centers for vocational training are institutions in the vocational training system according to article 18, point 5 of VET Law. The license gives a right to provide vocational training for a profession or a part of profession to persons above 16 years of age.

For information: www.navet.government.bg
The experts in NAVET will provide additional information and counselling.

Списък на професиите за професионално образование и обучение

Законно основание

- Закон за професионалното образование и обучение

Основни функции	<ul style="list-style-type: none"> Приоритет на държавната политика в областта на професионалното образование и обучение; Осигуряване връзка между пазара на труда и системата за професионално образование, обучение и ориентация; Повишаване възможностите за професионална квалификация и квалификация на работната сила и за обучение през целия живот.
Концепция и структура	<ul style="list-style-type: none"> Широкопрофилна подготовка по професии; Мобилност на работната сила в рамките на една или повече професионални направления; Професионално направление; Професия; Специалност.
Процедура	<ul style="list-style-type: none"> Резабилитация на зет Нависшияте звания за професионално образование и обучение и активно участие на експертните комитети за професионална квалификация; Сътрудство с ет и министерство на труда и социалната политика, със съответните европейски министерства и с професионалните организации на работодателите и на работещите в съответствие на националния работен.

Списъкът на професиите за професионално образование и обучение се разработва със закон на министъра на образованието и науката.

Vocational guidance, training and education are carried out in professions and specialties, included in the List of professions for vocational education and training. The List is elaborated by NAVET with the active participation of the expert commissions, including representatives of state institutions, of employers and of trade unions in the respective branch.

The List is a document mandatory for all institutions in the vocational education and training system. The List includes professions and specialties, classified in professional fields according to the degree of vocational qualification. The List is "open" and it is updated and enlarged with new professions and specialties in correspondence with the labour market needs.

Държавни образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии

Законно основание

- Закон за професионалното образование и обучение
- Закон за народната просвета

Основни функции	<ul style="list-style-type: none"> Да осигуряват качеството на обучението; Да осигуряват работността на документите за професионална квалификация, издадени от различни институции в системата на професионалното образование и обучение; Да осигуряват връзка с пазара на труда; Описание на трудовите дейности, които изпълняват лицата, упражняващи съответната професия, времетрае и средствата на труда;
Съдържание	<ul style="list-style-type: none"> Знания и умения необходими за изпълнение на трудовите дейности, които трябва да бъдат усвоени в процеса на обучение; Критерии и показатели за оценяване и удостоверяване на съответния степен на професионална квалификация; Изисквания към необходимостта за обучението на професията: оборудване, обучение и консултации на учебни кабинети, работилници, лаборатории и др.
Кои разрабoткoва ДОИ	<ul style="list-style-type: none"> ДОИ се разработва от НАПОО в сътруднение с чл. 42 от ЗПОО; ДОИ се разработва от работни групи, включващи представители на работодателите и обучаваните институции; ДОИ се разработва от представителите на обучаваните институции, представлявани във всички учебни заведения; ДОИ се обсъжда в Експертната комисия по националното професионално образование и Училищния съвет на Асоциацията.

Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии се разработват в Държавен център за квалификация на министъра на образованието и науката.

State educational standards (SES) for acquiring of qualification in professions ensure unified quality of training in the different institutions in vocational education and training system in accordance with the labour market needs. NAVET elaborates the SES to working groups consisting of employers and representatives of training institutions.

Contents of SES

- Description of work activities fulfilled by the persons practicing the profession
- Knowledge and skills that should be acquired in the course of training
- Criteria for assessment of training results
- Requirements to the necessary equipment for training in the particular profession.

Брошура на НАПОО от 2004 година

Деян Пушкаров - председател на НАПОО (2004-2013г.)

На 06 октомври 2004 г. от министър - председателя на Република България е назначен нов председател на НАПОО - Деян Пушкаров. Инж. Мария Антова е зам.-председател до 2009 г., а инж. Мария Каменова – главен секретар до 2013 година.

В периода 2005-2006 г. продължава интензивната работа по разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии. В същото време постъпват и голям брой предложения за промени в СПОО. Налага се реструктуриране на щата (преместени са главен експерт Весела Караянева и главен експерт Надежда Камбурова) и е назначена Силвия Наумова. През 2006 г. за домакин е назначена Теменужка Пешева. В НАПОО е създадена база данни за персонала, включваща и обучението на служителите.

Развитието на административния капацитет през 2007 г. е насочено към повишаване равнището на професионалните знания, умения и квалификация на служителите, както и към създаване на условия за по-висока резултатност при изпълнение на служебните им задължения. В края на 2007 г. съставът на НАПОО включва общо 23 щатни служители, от които 16 са държавни служители. През 2007 г. служителите от специализираната администрация завършват успешно обучение, организирано от ИПАЕИ. Проведено е вътрешно обучение на служителите за работа с локалните информационни ресурси на НАПОО. В периода 2004-2008 г. експертният състав на НАПОО остава сравнително постоянен. През 2008 и 2009 г. напускат Кирил Митрополитски, инж. Мария Антова и инж. Красимира Брозиг. През 2009 г. като домакин в НАПОО постъпва Жанет Таскова. След проведен конкурс са назначени Аделина Любомирова през 2010 г. и Илияна Разсуканова през 2012 г. По програмата за младежка заетост „Старт в кариерата“ в периода 2008-2013 г. в НАПОО работят Мария Христова, Камелия Миленкова, Илияна Разсуканова. През 2011 г. като касиер е назначена Нелка Владимирова, назначени са и Анна Найденова и Драгомир Кънделов. През 2011 г. служителите на НАПОО

участват успешно в 45 обучения. В края на 2012 г. общият брой на служителите е 20, от които 15 са държавни служители.

Работа на Управителния съвет (УС) на НАПОО

През 2005 г. УС утвърждава състава на ЕК по професионално ориентиране. Одобрена е Методика и процедура за осъществяване на последващ административен контрол на лицензираните ЦПО. Управителният съвет обсъжда и утвърждава целите, задачите и функционалностите, предвидени в пилотен проект за Единна информационна система на НАПОО и АЗ, и дава съгласие за реализирането им.

Броят на проведените заседания на УС на НАПОО е 10, а броят на заседанията на 13-те ЕК по професионални направления е 98. Проведени са и 4 заседания на ЕК по професионално ориентиране. В края на 2005 г. е създадена нова ЕК за професионалното направление "Здравеопазване и социални дейности".

През 2006 г. е обновен съставът на половината членове на УС по квоти, съгласно чл. 45, ал. 2 от ЗПОО. Управителният съвет приема Процедура за поддържане и актуализиране на СППОО. Актуализиран е съставът на експертните комисии. Броят на проведените заседания на УС през 2006г. е 12.

През 2007 г. УС приема: допълнения и изменения в процедурата за лицензиране на ЦПО; коригиран вариант на Рамковите изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии; предложение до дирекция „Политика на пазара на труда“ в МТСП за изменение на Методиката за оценяване на предложенията за обучение за придобиване на професионална квалификация, организирано и финансирано от АЗ. На специални заседания УС провежда дискусии по основни въпроси, свързани с дейността и статута на НАПОО и по отношение на осигуряване качеството на ПОО. През същата година УС утвърждава процедура за поетапно приемане на проекти на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, разработени в рамките на „Техническа помощ“ по проект „Професионална квалификация“ - програма ФАР. През 2007 г. броят на проведените заседания на УС на НАПОО е 12, а на ЕК-183.

През 2008 г. УС приема: проекти на ДОИ, разработени от НАПОО; актуализирани формуляри, критерии и процедури за лицензиране (във връзка с Решение на Министерския съвет за облекчаване на административните режими); предложения за изменение и допълнение на

ЗПОО. Във връзка с изтичане на четиригодишния мандат на експертните комисии УС обновява състава им. През 2008 г. са проведени 15 заседания на УС на НАПОО и 241 заседания на ЕК .

През 2009 г. УС обсъжда актуални въпроси, свързани с дейността на НАПОО (във връзка с писмо на министъра на образованието и науката). Приета е Процедура за изменение на наименованията, кодовете и степените на професионална квалификация на професии и специалности в лицензиите на ЦПО във връзка с изменения в СППОО. Обсъдено е направеното от администрацията на Агенцията предложение за оптимизирането на процеса на разработването на ДОИ за придобиване на квалификация по професии. Проведена е дискусия, относно формирането и реализирането на съгласувани политики в областта на ПОО. На специално заседание е обсъдена и приета информация на тема „Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии – средство за утвърждаване на общ език за комуникация между сферите на труда, образованието и обучението – опитът на НАПОО“. През 2009 г. са проведени 12 заседания на УС на НАПОО и 210 заседания на ЕК.

През 2010 г. в УС е проведена дискусия на тема „Координиращата функция на НАПОО в съответствие с чл. 41, ал. 2 от ЗПОО“. Представена е информация за разработените ДОИ за придобиване на квалификация по професии. Приети са проекти на ДОИ. Представени са резултатите от изпълнението на проекта на НАПОО по Оперативна програма „Административен капацитет“ на тема „Повишаване капацитета на НАПОО за предоставяне на качествени електронни административни услуги в областта на продължаващото професионално обучение“. През 2010 г. са проведени 5 заседания на УС на НАПОО и 106 заседания на ЕК.

През 2011 г. в УС са обсъдени предложения за провеждане на тематични заседания, свързани с въвеждането на европейските инструменти в ПОО, проведено е обсъждане на тема „Въвеждане в професионалното образование и обучение на система за валидиране на компетентности, придобити чрез неформално обучение и самостоятелно учене“. Във връзка с определянето на НАПОО за национална координационна точка по въвеждане на ECVET, УС се запознава обстойно с основните характеристики на системата (презентации „ECVET – европейски и национални измерения“ и „Предприети стъпки на национално ниво за въвеждане на европейската система за кредити в ПОО“) и набелязва насоките на по-нататъшната дейност в тази посока. Проведено е обсъждане в УС на тема „Ориентирането през целия живот – стратегически приоритет на ЕС“, приети са изменение и допълнение на

Вътрешните правила за организацията и реда за лицензиране на ЦПО и на Вътрешните правила за организацията и реда за лицензиране на ЦИПО. Членовете на УС на НАПОО са запознати с данни, факти и тенденции, свързани с реализирането на НКР. През годината са проведени 6 заседания на УС, 107 заседания на ЕК по професионални направления във връзка с лицензирането на ЦПО, 27 - за обсъждане на ДООИ и СППОО и 6 заседания на ЕК по професионално ориентиране.

През 2012 г. на заседания на УС са обсъдени въпроси, свързани с финансирането на курсовете за обучение, провеждани от ЦПО; представен е проект ReferNet; приети са проекти на ДООИ и промени в СППОО. Членовете на УС обсъждат информация на тема „Внедряването на европейски инструменти и практики в националните системи за ПОО“ (програма „Учене през целия живот“, секторна програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Мобилност“) и националния доклад за „Напредък по реализиране на краткосрочните цели за развитие на ПОО, дефинирани в Комюникето от Брюж“ (проект „Refer Net – България“). Актуализирани са съставите на УС и на експертните комисии. През периода са проведени 7 заседания на УС на НАПОО и 157 заседания на ЕК по професионални направления във връзка с лицензирането на ЦПО и 16 заседания за разглеждане на ДООИ и промени в СППОО.

Издадени лицензии на ЦПО и ЦИПО

През 2005г. мрежата на лицензираните ЦПО се разширява. Успешно се прилага и процедурата за допълване на издадена лицензия, като 35 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности. През 2005г. са приключени общо 295 лицензионни процедури: издадени са 70 нови лицензии, изменени са лицензиите на 35 центъра и на 190 звена към тях.

През 2006г. са лицензирани 90 нови центъра, изменени са лицензиите на 40 ЦПО, без да се отчита броят на звената, преминали през лицензионна процедура.

През 2007г. са лицензирани 132 нови, допълнени с нови професии и специалности са лицензиите на 38 ЦПО, без да се отчита броят на звената, преминали през лицензионна процедура.

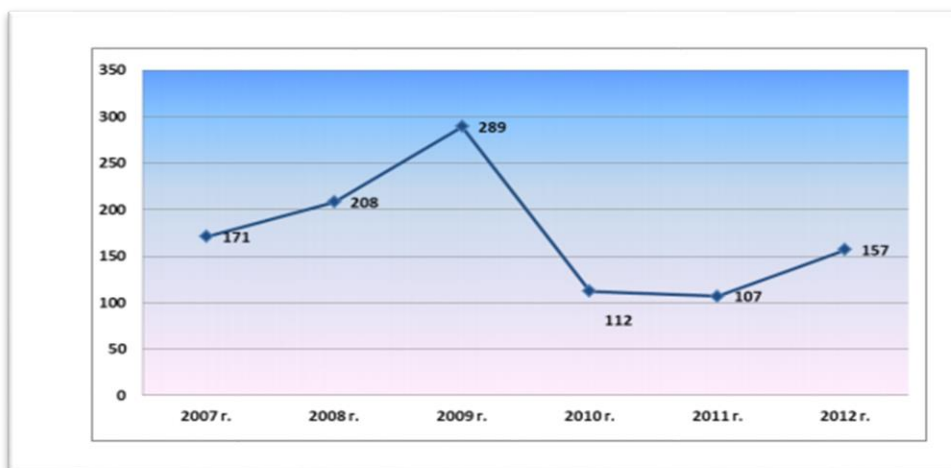
През 2008г. са лицензирани 161 нови ЦПО, а допълнени с нови професии и специалности са лицензиите на 47 ЦПО.

През 2009г. са лицензирани 130 нови ЦПО, изменени са лицензиите на 59 ЦПО, лицензирани са 2 ЦИПО.

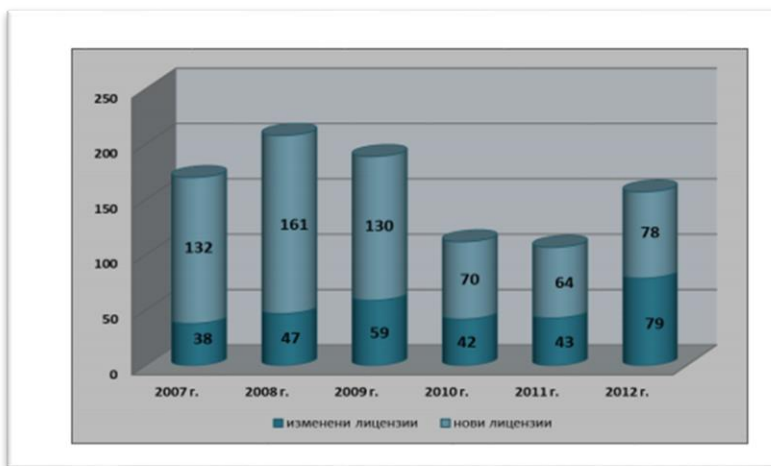
През 2010г. са лицензирани 69 нови ЦПО, а допълнени с нови професии и специалности са лицензиите на 42 ЦПО. Лицензиран е един ЦИПО.

През 2011г. са лицензирани 59 нови ЦПО, а допълнени с нови професии и специалности са лицензиите на 43 ЦПО. Лицензирани са 5 ЦИПО.

През 2012г. са лицензирани 78 нови ЦПО и 79 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности.

Брой лицензионни процедури по години (2007-2012)

Брой издадени и изменени с допълване на нови професии и специалности

Утвърдени Държавни образователни изисквания (ДОИ)

През 2005 г., съгласно Плана на НАПОО, по 21 професии от Списъка на професиите е стартирана процедура по разработване на проекти на ДОИ за придобиване на квалификация по професии. Общият брой на финализираните и приети от УС на НАПОО проекти на ДОИ през 2005 г. е 23, като част от тези проекти са възложени за разработване през 2004 г. През 2005 г.

осемнадесет проекта на ДОО за придобиване на квалификация по професии са представени за утвърждаване от министъра на образованието и науката и 11 проекта, приети от УС на НАПОО, са в процес на подготовка за внасяне в МОН.

Общият брой на финализираните и приети от УС на НАПОО проекти на ДОО през 2006 г. е 21, представени за утвърждаване от министъра на образованието и науката са 25 проекта на ДОО. Освен тях, в рамките на 2006 г., са преработени и 8 проекта от внесените вече за утвърждаване в МОН през 2005 г.

През 2007г. рамката, по която се разработват ДОО за придобиване на квалификация по професии, е актуализирана. Променя се подходът, по който се разработват ДОО – той вече не се базира на съдържанието на обучението, а е ориентиран към резултатите от ученето. Това е съществена промяна в методологията за разработване на ДОО, която е синхронизирана с практиките в европейското ПОО. Подходът „Резултати от ученето“ предоставя точно описание на това, което обучаваният може да прави по измерим начин.

Визия на структурен елемент Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето
	Обучаваният трябва да:
Общи за професията „.....“	
1.	1.1.
	1.2.
	1.3.
2.	2.1.
	2.2.
Специфични за специалност „.....“	

Първият разработен проект на ДОО, ориентиран към „Резултати от ученето“, е по професията „Ресторантьор“.

<p>4.2. Организира и контролира работата на персонала при приготвяне на храна</p>	<p>4.2.1. Определя времето необходимо за приготвяне на ястията (вземайки предвид рецептата, количеството и кухненското оборудване)</p> <p>4.2.2. Посочва как да се използва ефективно кухненското оборудване</p> <p>4.2.3. Разпределя работата и съгласува с персонала целите, дейностите, отговорностите на всяко лице</p>
---	---

Пример за „Резултати от ученето“ по професията „Ресторантьор“

Дейността на НАПОО през 2007 г. по разработването на ДООИ е съсредоточена в следните две насоки – създаване на организационни предпоставки по приключване на проектите, възложени по “Рамковите изисквания”, утвърдени през 2002 г. и стартиране на работата по актуализираната методология за разработване на ДООИ. Финализирана е дейността по разработване на 10 проекта на ДООИ, възложени по “Рамковите изисквания” от 2002 г. През 2007 г. 13 проекта на ДООИ са приети от УС на НАПОО, 8 са приети от съответните ЕК. През 2007 г. са преработени 4 проекта на ДООИ, внесени за утвърждаване в МОН през 2006 г. Представени за утвърждаване от министъра на образованието и науката са 17 проекта на ДООИ. Общ брой финализирани проекти на ДООИ през 2008 г. е 17, от тях 5 по нови професии и 12 са преработени по новите рамкови изисквания; приети от УС на НАПОО – 47, от тях 30 разработени по програма ФАР; преработени (с отразени предложения, постъпили от съгласувателната процедура, регламентирана в ЗНП и в ЗПОО, в проекти на ДООИ, внесени са за утвърждаване в МОН през 2007 г.) – 14. Представени за утвърждаване от министъра на образованието и науката – 13 проекта на ДООИ.

През 2009 г. общият брой на внесени проекти на ДООИ в УС на НАПОО е 32, върнати за редакция от МОН са 26, внесени за утвърждаване в МОН са 18 проекта на ДООИ.

През 2010 г. възложените за разработване проекти на ДООИ са 13; актуализирани са 11 проекта на ДООИ; приети от УС на НАПОО са 48 проекта на ДООИ; проекти на ДООИ, представени в МОН – 42; проекти, представени в Министерството на отбраната за утвърждаване от министъра на отбраната – 3; през 2011г. са възложени за разработване 20 проекта на ДООИ; внесени в УС на НАПОО са 16 проекта; същият брой проекти на ДООИ са внесени за утвърждаване в МОН; преработени са 7 проекта на ДООИ в резултат на мнения, становища и бележки,

постъпили от различни органи и институции (ЕК, УС, МОМН, МЗ, МТСП и р.); 58 проекта на ДООИ са преработени съвместно с експерти от МОМН и са приведени в съответствие с професиите и длъжностите от НКПД, 2011;

През 2011 г. са разработени предложения за промени в Рамковите изисквания за разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, включващи елемент „Единици резултати от ученето“; разработен е модел на проект на ДООИ по професията: “Изпълнител на термални процедури“, описан въз основа на подхода “ Единици резултат от ученето“.

Номер на единицата	Наименование на единицата	Кредитни точки	Валидност
1.	ПОСРЕЩАНЕ И КОМУНИКАЦИЯ	6	

Наименование на професията	Ниво на квалификация според НКР	Ниво на квалификация според ЕКР
„Изпълнител на термални процедури“	2	2

Описание на единицата:

Единицата има за цел да установи знанията, уменията и компетенциите на обучаемите и/или желаещите да бъдат сертифицирани по нея за: (i) посрещане на клиентите/пациентите, ползващи услугите на балнеоложки, спа и уелнес центрове, хотели и специализирани медицински заведения за рехабилитация и физикална терапия; (ii) комуникация със същите тези клиенти и пациенти по време на изпълнението на предписаните им термални (балнеоложки, спа и уелнес), рехабилитационни и физикални процедури, както и непосредствено след тяхното приключване; (iii) комуникация с преките и непреките ръководители, както и с колегите от равен и/или по-нисък ранг; (iv) боравене с документацията, свързана с предписаните или заявени термални процедури.

Структура и съдържание на единица № 1 по професията „Изпълнител на термални процедури“

В разработения пилотен модел на ДООИ за придобиване на квалификация по професията „Изпълнител на термални процедури“ всяка единица резултат от ученето включва набор от резултати, които са описани във вид на знания, умения и компетентности.

Знания	Умения	Компетентности
<p>Обяснява:</p> <ul style="list-style-type: none"> Основните отличителни характеристики на различните типове пациенти/клиенти в зависимост от националните, възрастовите и социалните им особености; Основните правила за посрещане и създаване на междуличностни връзки и общуване. <p>...</p>	<p>Провежда:</p> <ul style="list-style-type: none"> Несложен по своята същност диалог на български и чужд език с използването на учтива форма на обръщение и необходимият набор от терминологични понятия, за да представи себе си, своята длъжност и особеностите на заведението или на специализираната част от него, в която се намира пациентът/клиентът. <p>...</p>	<p>Самостоятелно:</p> <ul style="list-style-type: none"> Посреща и поема пациента с цел изпълнение на предписаните или заявени процедури; Обяснява спокойно и уверено процедурите на пациента/клиента, съобразно неговите особености. <p>...</p>

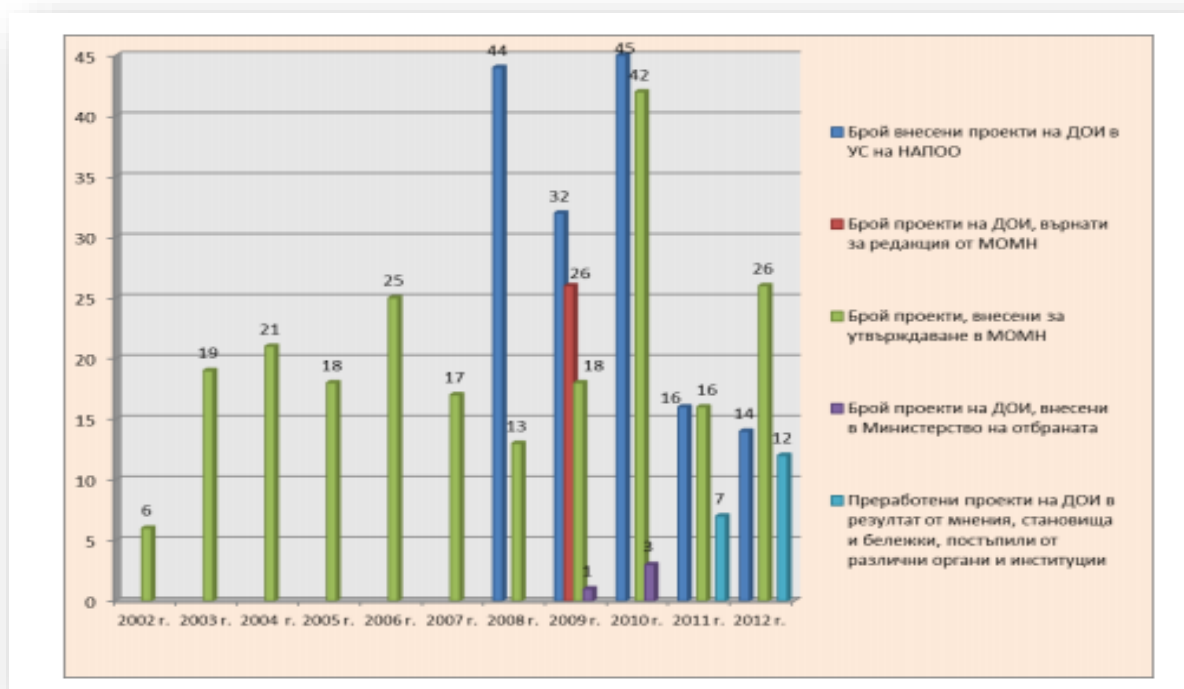
Пример на съдържание на Резултат от ученето 1. Посрещане и поемане на пациента/клиента и обясняване на предстоящата процедура(и) от професията „Изпълнител на термални процедури“

Специфичен аспект от работата на НАПОО през 2012 г. по разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии е продължаване на дейностите, свързани с подготовката за въвеждане на „Европейска система за кредити в професионалното образование и обучение“ (ECVET). Целта на Европейската система за кредити в ПОО е да се улесни трансфера, признаването и натрупването на „Резултати от ученето“ от лица, чиято цел е да придобият професионална квалификация. Друг важен аспект от дейността на НАПОО, свързана с въвеждането на „Европейската система за кредити в ПОО“, е определянето на Агенцията за Национална координационна точка (НКТ) по въпросите на въвеждането на Европейска система за кредити в ПОО. С писмо на министъра на образованието, младежта и науката от м. юни 2012г. НАПОО получава статут на НКТ.

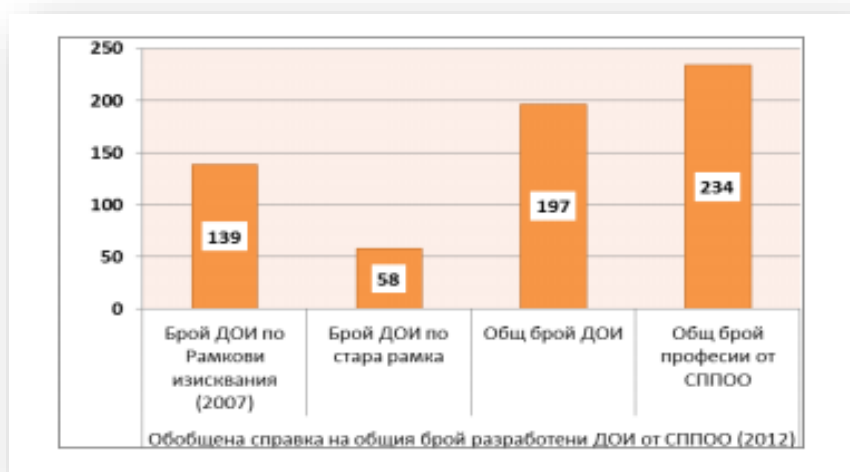
Общият брой на ДОИ, по които НАПОО работи през 2012 г. е 24. Тук се включват възложените за разработване 12 проекта на ДОИ и преработените 12 ДОИ с бележки от съгласувателната процедура. Приетите от УС на НАПОО са 14 проекта на ДОИ. Общият брой на ДОИ, представени в МОМН за съгласуване и утвърждаване са 26 проекта на ДОИ. Броят на редактираните проекти на ДОИ е 14.

Към 31 декември 2012 г. общият брой на разработените ДОИ от СППОО е 197, разпределени по следния начин:

1. ДОО по Рамкови изисквания, 2007 г. – 139;
2. ДОО по стара рамка – 58;
3. брой професии от СПОО по които няма разработени ДОО – 37 .

Обобщена информация във връзка с разработването и актуализирането на ДОО за придобиване на квалификация по професии за периода 2002-2012 г.

Обобщена справка за общ брой на разработени ДОО за придобиване на квалификация по професии към 31.12.2012 г.

Промени в Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО)

През 2005 г. броят на професиите в СППОО нараства на 204, а през 2009г. – на 221. През 2005 г. допълнените професии в СППОО са предимно в областта на спорта. За 2007 г. по-големи са потребностите от професии в строителството и рибното стопанство. През 2009 г. са направени съществени промени в СППОО: включени са 22 професии от различни сектори на икономиката; добавени са професионални направления; променени са наименованията на професии, професионални направления, степени на професионална квалификация; отпаднали са отделни професии, обединени са професии и др. През 2010-2011г. се забелязва интерес към професии от здравната сфера, докато през 2012г. потребностите на пазара на труда са насочени към социалната сфера, фризьорски и козметични услуги и др. През годините, когато не са допълвани нови професии, в НАПОО са разглеждани мотивирани предложения за нови перспективни специалности в синхрон с потребностите на бизнеса, напр.: “Електрически превозни средства” (2012 г.), специалности: “Организация и технология на фризьорските услуги”, „Организация и технология на козметичните услуги“, „Организация и технология на маникюрната и педикюрната дейност“, „Соларни услуги“ - трета степен на професионална квалификация в професионално направление „Фризьорски и козметични услуги“ (2012 г.).

Професии, допълнени в СППОО, според потребностите на пазара на труда (2005-2012г.)

Година	Професии
2005	Икономист Технолог в силикатните производства Оператор в силикатните производства Лозаровинар Инструктор по спортно-туристическа дейност Треньор Инструктор по адаптирана физическа активност и спорт за хора с увреждания Инструктор по фитнес Спортен масажист
2007	Финансов отчетник Помощник в строителството

	<p>Помощник- пътен строител</p> <p>Работник в растениевъдството</p> <p>Работник в животновъдството</p> <p>Кинолог</p> <p>Работник в озеленяването</p> <p>Рибовъд</p> <p>Работник в рибовъдството</p> <p>Гувернантка</p> <p>Водач на МПС за обществен превоз</p>
2009	<p>Художник-приложник изкуства</p> <p>Църковнослужител Свещенослужител</p> <p>Брокер</p> <p>Търговски представител</p> <p>Сътрудник в маркетингови дейности</p> <p>Програмист</p> <p>Системен програмист</p> <p>Оператор информационно осигуряване</p> <p>Оператор на компютър</p> <p>Организатор интернет- приложения</p> <p>Проектант компютърни мрежи</p> <p>Корабостроителен техник</p> <p>Организатор в дървообработването и производството на мебели</p> <p>Геодезист</p> <p>Помощник-възпитател</p> <p>Социален асистент</p> <p>Преводач на жестомимичен език</p> <p>Инструктор по ергономия</p> <p>Организатор на спортни прояви и първенства</p> <p>Помощник-инструктор по фитнес</p> <p>Помощник-треньор</p> <p>Организатор на обредно-ритуални дейности</p>
2010	<p>Сътрудник по управление на индустриални отношения</p> <p>Здравен асистент</p>

	Болногледач Изпълнител на термални процедури Маникюрист-педикюрист Библиотекар
2011	Парамедик Мехатроника Агроеколог Куриер
2012	Приеман родител Инструктор Оператор на парни и водогрейни съоръжения Дисководещ

Важни събития, конференции, участия в работни групи и проекти

За първи път през 2005 г. се изисква годишна информация за дейността на лицензираните ЦПО. Разработена е Методика за самооценка на ЦПО. Чрез предоставяната “Годишна информация за дейността на ЦПО” (съвместен проект с Националния статистически институт). НАПОО поставя началото на постоянно наблюдение на дейността на ЦПО.

През 2005 г. стартира дейността по създаване на Национална информационна система (НИС) за търсене и предлагане на професионално обучение, планирана като общ проект на НАПОО и АЗ. Първият вариант на НИС съдържа: Регистър на ЦПО; СППОО; модул ДОИ, в който се публикуват както проекти, така и публикувани в ДВ ДОИ. По първоначален замисъл НИС трябва да съдържа и: Регистър на обучаваните в ЦПО лица; Регистър на обучавашите; Регистри на предлаганите обучения. Тяхното разработване обаче, изисква сериозни финансови ресурси, с каквито през 2005 г. НАПОО не разполага. Разработването и захранването с информация на регистрите е отложено за изпълнение през следващите етапи на надграждане на НИС.

Активното сътрудничество с държавните институции по конкретни въпроси и ключови проблеми на националната политика в областта на ПОО, развитието на човешките ресурси и ученето през целия живот е в центъра на вниманието на НАПОО през 2005 г.

През 2005 г. нараства броят на междуведомствените работни групи и комитети, в които НАПОО е успешно представена – 18. Новите са:

1. Консултативен съвет по професионално образование и обучение към МОН;
2. Работни групи за разработване на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”;
3. Междуведомствена работна група за разработване на Наредба за поддържане на Списъка на регулираните професии в България;
4. Работна група за разработване на Национална програма за интеграция на бежанците в Р България;
5. Контактна група на Европейската агенция по безопасност и здраве при работа по проект “Насочване на безопасността и здравето при работа в образованието и обучението” към МТСП;
6. Комисия за съставяне на Съкратен списък за избор на обучаващи организации към МЗГ по програма „Сапард“;
7. Работна група към МОН за подготовка на проект за изменение и допълнение на Наредбата за документите за системата на народната просвета;
8. Работна група към МОН за подготовка на Наредба за организиране и финансиране на практическото обучение;
9. Работна група към МТСП за разработване на Национална класификация на професиите и длъжностите;
10. Работна група към МТСП по внедряване на Евростат;
11. Междуведомствена работна група към МТСП за транспониране в българското законодателство на Общосистемните директиви на ЕС в областта на взаимното признаване на професионални квалификации.

През 2005г. експертите от НАПОО активно участват в национални и международни събития, по-важните от които са:

1. Втората сесия на Национален форум “Привеждане на обучението, квалификацията и труда на българските морски кадри в съответствие със стандартите на Европейския съюз”;
2. Работна среща на тема “Образователната система. Налични методики за професионалното обучение и създаване на единни квалификационни изисквания за професиите” по проект “Разширяване, заетост и професионално образование и обучение” програма “ Леонардо да Винчи ” в Дания;
3. Кръгла маса по проект “ Tour Reg ” на тема “Обучението по туризъм в България – готови за бъдещето”;

4. Национален семинар и два регионални семинара за разпространение на Копенхагенския процес, проведени съответно през май и юни 2005 г. в рамките на проект на Европейската фондация за обучение;
5. Семинар, организиран от Европейската фондация за обучение на тема : “Осигуряване на качеството – пътят напред за осъществяване на учене през целия живот в България”, проведен на 1 и 2 декември 2005 г. в гр. София;
6. Семинар, организиран от Европейската фондация за обучение, на тема : “Социалното партньорство в професионалното образование и обучение – пътят напред за осъществяване на учене през целия живот в България”, проведен на 15 и 16 декември 2005 г. в гр. София;
7. Семинар, организиран от Световната банка, на тема: “Реформата в средното образование”;
8. Семинар, организиран от ГОПА, на тема: “Разработване на модел на национална система за продължаващо обучение на възрастни”;
9. конференция, посветена на проблемите на адаптацията на дейността по обучение на кадри в транспорта към промените, свързани с членството на РБългария в ЕС, организирана от “Асоциация за обучение в транспорта”, гр. Пловдив;
10. Конференция, организирана от БСУ по проблемите на съвременните управленски практики;
11. Международен семинар по проблемите на пазара на труда у нас и хармонизацията му с този в европейските страни, организиран от Фондация „Демокрация и сигурност“.

В края на 2005 г. НАПОО участва общо в 5 проекта на Програма “Леонардо да Винчи”. Три от тях са стартирали в края на 2004г.:

1. “Обучаващ модел “Стъпка по стъпка”за формиране на базови професионални компетенции при населението от селскостопанските райони”;
2. “Разработване на обучаващи пакети, целящи повишаване на подготовката на малките и средните предприятия по отношение на отговорностите им към обществената и околната среда“;
3. “Трансфер на обучаваща концепция и внедряване на указания за центрирано върху обучавания обучение в областта на дигиталния и печатен медиен дизайн”.
4. В края на 2005г. стартират проектите:

5. “Електронно обучение в областта на управление на дестинации”, инициатор и координатор – “DC Vision” (Чешка Република), с продължителност 24 месеца (01.10.2005 г. – 30.09.2007 г.);

6. “Иновативният учител” (I*Teacher), инициатор и координатор - СУ “Св. Климент Охридски”.

В края на 2005 г. НАПОО работи по изпълнението на 2 проекта от Програма “Сократ”. Един от проектите е в рамките на програма “Сократ” и е “Разработване и разпространение на добри практики за информиране и ориентиране с цел подпомагане на транснационалното/регионалното сътрудничество”. Вторият проект, който стартира в края на

годината е “Трудности в ученето и неуспехи в системата на професионалното образование и обучение”.

През 2006 г. се засилва сътрудничество с АЗ. Продължава работата по съвместния проект

между НАПОО и АЗ за **разработване на „Модел на интегрирана информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение за лица над 16- годишна възраст „(ИИС НАПОО-АЗ). Представител на НАПОО участва в работна група за изготвяне на нова “Методика за оценка на предложенията за обучение за придобиване на професионална квалификация и за мотивация“.** В работната група участват още представители на МОН, МТСП, АЗ и Асоциацията на лицензираните центрове, представители на социалните партньори.

Участието на представители на НАПОО в национални и международни работни срещи, конференции и семинари значително нараства през 2006 година в сравнение с предходните две години (32 спрямо 12 през 2005г. и 7 през 2004 г.), което може да се разглежда като показател за нарастване на авторитета и постиженията на Агенцията. По-важните събития са :

1. Домакинство на работна среща с експерти по ПОО от Македония - презентацията относно реда и условията за осъществяване на ПОО в България и устройството и дейността на НАПОО – 18 април 2006 г.;
2. Участие на двама служители на международен енергиен форум през 2006 г. с доклад на тема “Националната агенция за професионално образование и обучение - ключов фактор в овладяване на професионални компетенции в енергийния бранш”;
3. Домакинство на учебно посещение на специалисти по ПОО от различни европейски страни, организирано от CEDEFOP - презентацията относно българската система за ПОО – 18.05.2006;
4. Участие в обучение на тема “Европас”, организирано от НАПОО на 05.01.2006г;
5. Участие в Национална конференция за предложение за осъвременяване на рамковите изисквания при разработване на стандарти за придобиване на професионална квалификация в България;
6. Участие в международен семинар за обучение на хора от третата възраст по програма REFETE - презентацията “Възможности и предизвикателства за промени в България” – 08 юни 2006 г.;
7. Участие в семинар на ETF „Партньорски проверки 2005 на политиките по ПОО в Югоизточна Европа и подготовка на партньорски проверки 2006“, София, 7-8 април 2006 г.;
8. Участие в българо-германски семинар по кредитната система - презентацията на тема “НАПОО и възможностите за въвеждане на кредитна система в ПОО в България” – 09 май 2006 г.;
9. Участие в семинар на тема “Представяне на опита на три страни-членки на ЕС относно функционирането на системите им за идентифициране на потребностите от професионално обучение”, Боровец;
10. Участие в семинар “Валидиране на информално учене” по проект “Професионално обучение на възрастни и заетост”;
11. Участие в семинар на тема “Модулно обучение” по покана на немска фирма IN Went - 17-20 май 2006 г. – Киев, Украйна;
12. Участие в кръгла маса на тема: “Повишаване на професионалните умения на учителите”;

13. Участие в “Дни на ученето през целия живот”, организирани от Института за международно сътрудничество към сдружението на Германските народни университети, София, 27 - 29 октомври 2006 г.;

14. Участие в семинар на тема “Системата за чек-обучение в Белгия”, организиран от МТСП, София, 30 септември 2006 г.

И през 2006 г. продължава активното участие на НАПОО в проекта на Европейската фондация за обучение (ETF) “Разпространение на Копенхагенския процес”. Със свои представители НАПОО се включва в организирани от ETF, в рамките на проекта, семинари за региона на Западните балкани.

Агенцията продължава успешно да работи по проект на програма ФАР BG 2003/004 – 937.05.03 “Професионална квалификация”, като интензивно се включва в работата по изпълнение на дейностите, предвидени по Компонент 2 “Актуализиране и разработване на 80 стандарта за придобиване на професионална квалификация”.

По проект Обучаващ модел “Стъпка по стъпка” за формиране на базови професионални компетенции при населението то селскостпанските райони по Програма “Леонардо да Винчи” и формиране на базови професионални компетенции при населението от селскостпанските райони - Uno a Unopo, е представен междинен доклад.

На 18 ноември 2006 г. е проведена заключителна конференция по проект „Разработване на обучаващи пакети, целящи повишаване на подготовката на малките и средни предприятия по отношение на отговорностите им към обществената и околната среда – STRIKERS“.

На 30 юни 2006 г. приключва проект „Трансфер на обучаваща концепция и внедряване на указания за центрирано върху обучавания обучение в областта на дигиталния и печатен медиен дизайн -JobArt – СЕЕ“. През месец март същата година НАПОО организира национална конференция за разпространение на резултатите от проекта с участието на представители на водещата организация, на професионални училища и гимназии, на центрове за професионално обучение, на департамента “Повишаване на квалификацията на учителите” на СУ “Св. Климент Охридски”, Регионалния инспекторат на МОН – София- област и др. Представител на НАПОО участва в заключителната работна среща по проекта, проведена на 3 юни 2006 г. в Берлин.

Национална конференция за разпространение на резултатите от проект „Трансфер на обучаваща концепция и внедряване на указания за центрирано върху обучавания обучение в областта на дигиталния и печатен медиен дизайн -JobArt – CEE“

Проект „Разработване и разпространение на добри практики за информиране и ориентиране, с цел подпомагане на транснационалното/регионалното сътрудничество“, по програма „Сократ“, приключва успешно с работна среща на партньорите в София през юли 2006 г.

Агенцията продължава да изпълнява дейности по проект „Трудности в ученето и неуспехи в системата на професионалното образование и обучение - Red Aris“. През януари приключи фаза 2, а през март - фаза 3 на проекта. През април започна подготовката на фаза 4 “Развитие на инструментариума за изследване, процедури и план за действие”. Обсъждането на материалите от фаза 4 се провежда на Втората международна среща по проекта на 15 и 16 юни 2006 г. в гр. Гющроу, Германия.

Въпреки ограничените възможности за финансиране през 2007 г., успоредно с търсенето на управленско-политически решения за развитие и усъвършенстване на пилотния модел на ИИС и преминаването му във фаза производствена система, поради големия интерес от страна на потенциалните потребители, продължава работата по въвеждането на данни, тестването и анализирането на моделираните елементи от системата, като за целта са обучени и служители от НАПОО. Затова на съвместна среща между ръководството на НАПОО, представители на фирмите, разработили програмното осигуряване и експерти, единодушно се стига до извода, че за изтеклия период от време пилотният модел е доказал заложените при неговото разработване хипотези и е настъпил моментът за неговото поетапно развитие в производствена-информационна система.

Част от събитията през 2007-ма, в които са участвали представители на НАПОО са:

1. Участие в работата на Комитета по наблюдение на прилагането на програма “САПАРД” и председателство на работна група към Комитета по мярка 3.1. “Подобряване на професионалното обучение”;
2. Участие в Консултативния съвет по професионално образование и обучение към МОН;
3. Участие в заседанията на работната група за разработване на ОП “Развитие на човешките ресурси”;
4. Участие в заседание на Програмната комисия, относно провеждане на пилотен курс за обучение на преподаватели за обучение на възрастни по Българо-германски проект “Насърчаване на професионалното обучение на възрастни и заетостта в България” на 26.02.2007г.;
5. Участие в международни срещи по проект “Развитие на професионалното информиране и кариерно ориентиране в Република България” – февруари, гр. София, септември, Хертогенбос, Холандия;
6. Участие в Консултативната група по проект “Популяризиране на ученето през целия живот в България” към МТСП;
7. Първа работна среща на Референтната мрежа за новите държави членки на ЕС, организирана от Европейския център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP) - Букурещ, 12 – 13 февруари, 2007г.

Успешно се изпълнява работата по проектите в рамките на програмите на ЕС-ФАР, “Леонардо да Винчи” и “Грюндвиг”, в които НАПОО участва.

През 2007 г. представители на Агенцията участват в направляващите комитети и управителни съвети на 6 проекта по Програма ФАР: BG 0202.03 “Учене през целия живот и професионално образование и обучение”; BG 0102.06 “Социална интеграция”; BG 2004/006 – 070.01 - “Изграждане на мрежа от центрове за обучение на възрастни”; BG 2004/016 “Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта” и BG 0102.05 “Инициативи на пазара на труда”, “Насърчаване на професионалното обучение на възрастни и заетостта в България”, както и в Звеното за изпълнение на проект BG2004/016 “Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта”. През същата година приключват следните проекти на програма “Леонардо да Винчи”:

1. Проект “Обучаващ модел “Стъпка по стъпка” за формиране на базови професионални компетенции при населението от селскостопанските райони” (Uno a uno) 01.10.2004 г.- 30.3.2007 г.;

2. Проект “Електронно обучение в областта на управление на дестинации” - 01.10.2005 г.- 30.09.2007 г.;
3. Проект “Иновативният учител” (I*Teach) – 01.10.2005 г. – 30.09.2007 г.

Във връзка с популяризирането на добри практики в областта на ПОО са проведени заключителни конференции за разпространение на резултатите от трите проекта.

Проектите на НАПОО по програма „Леонардо да Винчи“, които са започнали през 2007г. са:

1. Проект “Изтичане на мозъци - привличане на мозъци” (Brain Drain - Brain Gain) октомври 2007 г. - октомври 2009 г.;
2. Проект “Обучение във връзка с рязане и заваряване на метали” (Euroapto)-октомври 2007 г. - март 2009 г.

През 2007 г. е приключил и проект “Трудности в ученето и неуспехи в системата на професионалното образование и обучение” (Red Aris) - 01.10.2005 – 30.09.2007 г. на програма „Сократ“.

През 2007г. НАПОО успешно започва да работи по проекти, финансирани от Европейската комисия по тематични покани, както следва:

1. Проект “Qtel.Net - Постигане на съответствие между търсенето и предлагането – мрежа за секторен подход за квалификациите в туризма на европейско ниво” - 01.12.2006 г. – 01.12.2007 г. ;
2. Проект “TransEQFrame - Приложение на Европейската квалификационна рамка” - януари 2007 г. – октомври 2008г.;
3. Програма “Учене през целия живот”, Секторна програма “Леонардо да Винчи” , Проект “Европейско качество в професионалното обучение”, мярка “Мобилност” – 01.09.2007 г. – 01.09.2008г.;
4. Проект “Обучение на обучаващи” (JobArt Tft) - октомври 2007 г. - октомври 2009г.;
5. Програма “Грюндвиг” Проект “Подходи за интегриране на бивши затворници” (ETI 7) – декември 2007 г. - ноември 2009 г., инициран и координиран от НАПОО.

Програма “Леонардо да Винчи” проект: (QTEL.NET)“ Постигане на съответствие между търсенето и предлагането - мрежа за секторен подход за квалификациите в туризма на европейско ниво“

По инициатива на НАПОО стартира проект на тема “Обучение за кандидатстване за финансиране от Европейския социален фонд за обучаващи организации и предприятия от химическата промишленост в България” в партньорство с холандската организация VAPRO-OVP, финансиран от холандското правителство. Първата среща по проекта, в която са участвали представители от НАПОО, е проведена през м. декември 2007 г. На срещата е дискутирана и уточнена тематиката за предстоящото през 2008 г. обучение.

Посещение на експерти от НАПОО в Холандия по проект “Обучение за финансиране от европейски фондове, предназначено за образователни организации и фирми от химическата индустрия от България” , реализиран с партньорство от VAPRO-OVP, Холандия, 2007-2008г.

1. Част от работните групи, конференции и кръгли маси през 2008 г., в които са участвали представители на НАПОО са:

2. Работната група за разработване на Националния план за действие по заетостта - 2009г.;
3. Работната група за изготвяне на обновената Стратегия по заетостта на Република България 2008-2015г.;
4. Първата конференция за създаване на регионална мрежа на агенциите по професионално образование и обучение в Югоизточна Европа - Тирана, Албания - септември 2008г;
5. Заключителната конференция по проект "Подобряване на политиката по управление на човешките ресурси в държавната администрация" по оперативна програма "Административен капацитет", организирана от МДААР - септември 2008г.;
6. "Триъгълна маса" - "Роля и възможности на социалния диалог в областта на професионалното обучение и насърчаване на заетостта", организиран от ГОПА – юни 2008г;
7. Национална конференция "Добрите практики за качество в административното обслужване" - септември 2008г;
8. Работна група за изменение и допълнение на нормативни актове, регламентиращи достъпа до професионално образование и обучение;
9. Работна среща по проект "Развитие на политиките в областта на кариерното развитие в България", организирана от НАПОО с представители на МТСП, НПЦ, АЗ, ССИ, КНСБ и НПО за обсъждане на възможностите за създаване на Форум за кариерно ориентиране в България - април 2008г.;
10. Конференция, организирана от CEDEFOP на тема "Инвестиции в човешките ресурси - стратегии за финансиране на професионалното обучение" - май 2008г.;
11. Работен семинар "Методи и инструменти за създаване и въвеждане на мониторинг на въздействието върху мероприятията на ПОВ", организиран от ГОПА – юли 2008г.;
12. Обучение "Проектно управление в контекста на управлението на човешките ресурси" - Будапеща, Унгария, организирано от МДААР - ноември 2008г.;
13. Работна среща по проект "Европейско Бизнес Сътрудничество с Учене/ EBC*L - Обучение на обучители", организирана от Сдружение "Образование за възрастни в България" и Института за международно сътрудничество на сдружението на германските народни университети в България" - декември 2008г.;

14. Конференция на тема “Прилагане на стратегии за разработване на национални квалификационни рамки в Югоизточна Европа” в Анкара, Турция – декември 2008г.

През 2008 г. продължава участието на представители на НАПОО в Направляващи комитети и Управителни съвети на 6 проекта на програма ФАР.

На 30 октомври приключва проект на програма „Леонардо да Винчи“ “Приложение на Европейската квалификационна рамка” (TransEQFrame) – януари 2007 г. – октомври 2008 г. Изготвен е национален доклад на тема „Национални цели и подходи за адаптиране на Европейската квалификационна рамка към националните политики“, осъществено е тестване на процеса на съотнасянето на националните квалификационни рамки с Европейската квалификационна рамка и сравнителен анализ на квалификациите в България, Германия и Холандия в областта на химическата промишленост и по професията „Сътрудник в малък и среден бизнес“, на базата на съотнасянето им към нивата на ЕКР.

Проектът по мярка мобилност “Европейско качество в професионалното обучение”, инициран от НАПОО и стартира октомври 2007 г. и приключва успешно на 01.09.2008 г. Реализирани са две работни посещения на 10 експерти от НАПОО, разпределени в два потока - съответно 5 в Холандия и 5 в Румъния.

Проектът по мярка мобилност “Хармонизиране на европейските стандарти за качество и компетентност в заваряването”, инициран от НАПОО, стартира през юли 2008г., като предвижда две работни посещения на 10 експерти от НАПОО, разпределени в два потока - съответно 5 в Португалия и 5 във Финландия. Основната цел на проекта е обмен на опит с представители на отговорни институции и заинтересовани страни в областта на подготовката на специалисти по заваряване в двете държави.

През 2008 г. експерти от НАПОО и CINOP изготвят работен вариант на Пътна карта за развитие на кариерното ориентиране в България за периода 2009 - 2013 г., който през м. октомври е обсъден в рамките на три регионални семинара в София, Варна и Стара Загора, с участието на 114 експерти. В резултат на проведените дискусии е подготвен усъвършенствен вариант на Пътната карта и е обсъден на съвместно заседание на ръководни служители от МОН, МТСП, НАПОО и АЗ. Взето е решение проектът, след отразяване на направените препоръки, да бъде представен на министъра на образованието и науката и на министъра на труда и социалната политика за внасяне в Министерски съвет на Р България.

През 2008-2009г. продължава изпълнението на три проекта, финансирани от Министерството на образованието, културата и науката на Холандия:

1. Проект “Развитие на политиките в областта на кариерното ориентиране в България” - февруари 2007 г. - февруари 2009 г.;
2. Проект “Обучение за кандидатстване за финансиране от Европейския социален фонд за обучаващи организации и предприятия от химическата промишленост в България” - 2008 г.;
3. Проект “Внедряване на съобразено с потребностите на пазара на труда обучение на младежи и възрастни в професионалните училища” - 2008 г. - 2009г.

През 2009 г. представители на НАПОО са участвали в следните семинари и конференции:

1. Учебен семинар на тема „Тестване на модел за валидиране на компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене“;
2. Международна конференция на тема „Приемственост, укрепване и промяна на професионалното образование и обучение в обединена Европа“, организирана от CEDEFOP;
3. Обучителен семинар по проект „Ефективност, целенасоченост и публичност при подготовката и изпълнението на политики за развитие и проекти с международно финансиране“ по Оперативна програма „Административен капацитет“;
4. Обучителен семинар на тема „Участие на социалните партньори в процеса на разработване на Национална квалификационна рамка и реализиране на политики за ориентиране през целия живот“, организиран от КТ „Подкрепа“ - участие с презентации;
5. Кръгла маса на тема „Стандартизация в spa и wellness услугите, предлагани в България (вкл. и професионалната квалификация на заетите лица)“, организирана от сп. „Арена на красотата“;
6. Работна среща по проект - „ТЕРМ – Създаване на Европейски сертификат за термален агент“, по програма „Леонардо да Винчи“, проведена във Франция, с координатор на проекта Югозападен университет, Благоевград;
7. Първа и трета работни срещи по проект „Европейска интеграция на Югоизточна Европа. Осъществяване на ЕКР в TVET“, по покана на МОМН, проведени съответно в Букурещ и Русе;
8. Дискусионна среща „Професионалното ориентиране в България и Европа“, организирана от Центъра за развитие на човешките ресурси;

9. Международен семинар „Препоръки за политиката в областта на продължаващото професионално обучение в България”, организиран в рамките на Европейската програма „Progress” за заетост и социална солидарност 2007 - 2013г.

През 2009 г. НАПОО продължава да проучва и систематизира информация във връзка с иницирането, управлението и изпълнението на проекти, финансирани от структурните фондове на ЕС. Особено полезно в тази посока е проучването на опита на други европейски държави в рамките на контактите и проведените работни срещи по международните проекти, в които НАПОО е партньор. Представители на Агенцията участват в семинар на тема „Ефективност, целенасоченост и публичност при подготовката и изпълнението на политики за развитие и проекти с международно финансиране”. Националната агенция за професионално образование и обучение е член на два международни консорциума, кандидатстващи за предоставяне на техническа помощ на Агенцията за професионално образование и обучение на Република Хърватска по обявен конкурс в рамките на Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси” на Република Хърватска. Продължава участието на представители на НАПОО в Направляващи комитети и Управителни съвети на 6 проекта на програма ФАР.

Проекти по Програма „Леонардо да Винчи”, приключили през 2009 г.:

1. Проект „Изтичане на мозъци - придобиване на мозъци”, 2007-2009 г., инициатор Федерална служба по труда, Германия. Проектът приключва успешно през м. януари 2009 г. На базата на преглед на актуалната ситуация в държавите - партньори в областта на консултирането на емиграцията, са разработени обучителни модули за транснационални съветници по професионално ориентиране;
2. Проект „Рязане и заваряване на метали” (EUROAPT@), 2007-2009 г., инициатор „Фондацион лаборал дел метал”, Испания. Проектът приключва успешно през м. март 2009 г.. Подготвеният окончателен доклад е изпратен на координатора. EUROAPT@ е компютърна програма за диагностика на потребностите от обучение, предоставен на разположение на работници и предприятия, така че по лесен и бърз начин те да могат да направят диагностика на професионалните си компетенции и потребности от обучение и да кандидатстват за обучение в зависимост от резултата от диагностиката;
3. Проект „Обучение на обучаващи” (JobArt TtT), 2007-2009 г., инициатор „Ди Виле”, Германия. Проектът приключва успешно през м. март 2009 г. и е свързан с трансфер на иновативни методи за обучение, разработени от водещи в областта институции и организации в европейски държави. Агенцията е партньор, отговорен за разпространение

на резултатите в страната, а БГЦПО, гр. Пазарджик, е партньорът от България, ангажиран с трансфер на методите за активно учене в подготовката на преподавателите на възрастни. Разработената в рамките на проекта програма за подготовка на преподаватели на възрастни по прилагане на методите за активно учене в професионалното обучение е представена на заключителна конференция, организирана от НАПОО;

4. Проект „Хармонизиране на европейските стандарти за качество и компетентност в заваряването”, 2008-2009 г., инициатор НАПОО. Проектът приключва успешно през м. юни 2009 г. и е по мярка “Мобилност на експерти”. Проведени са две работни посещения на 10 експерти от НАПОО, разпределени в два потока - съответно 5 в Португалия и 5 във Финландия.

5. Проект на програма „Грюндвиг”, „Подходи за интегриране на бивши затворници” (ETI 7), 2007-2009 г., чиито инициатор е НАПОО, приключва успешно през ноември 2009 г. В рамките на проекта са реализирани следните дейности: проведено е проучване на практиката в отделните държави в областта на обучението в затворите и е разработен анализ на систематизираната информация; сформирани са фокусни групи в държавите-партньори; разработени са методически указания във връзка с разработващите дейности; осъществени са разработване, тестване, оценка и разпространение на предвидените продукти - програма за обучение, включваща 9 модула, методи за обучение и учене, методически насоки във връзка с включване на представителите на целевата група в обучение и учебна практика в сектора на социалните грижи.

Стартирали проекти по програма „Леонардо да Винчи” през 2009 г.:

1. Проект „Разработване и апробиране на система за трансфер на кредити за усъвършенстване на мобилността в химическата индустрия” (CREDCHEM), 2009-2012 г., инициатор Федерален институт за професионално обучение, BIBB, Германия;
2. Проект „Подкрепа на учителите по професионално образование и обучение за самооценяване на квалификацията”, 2009-2010 г., инициатор Industry Watch Group Ltd., България;
3. Проект „Трансфер на френската квалификация „Семеен асистент” (AFUE), 2009-2011 г., инициатор СУ „Св. Климент Охридски.

Проект „Повишаване капацитета на НАПОО за предоставяне на качествени електронни административни услуги в областта на продължаващото професионално обучение”, по Оперативна програма „Административен капацитет” - 2009-2010 г. Общата цел на проекта е

подобряване работата на Агенцията за модерно и качествено обслужване на гражданите и бизнеса при достъпа до електронни административни услуги и обслужването на регулаторни режими, свързани с административното обслужване, осигурявано от НАПОО.

През 2010 г. експерти от Агенцията са участвали в дейността на 16 междуведомствени работни групи към МОМН, МТСП, други министерства и държавни институции, и 14 постоянни работни групи, съвети и комитети на национално ниво. По-важните, от които са:

1. Междуведомствени работни групи към МОМН за: създаване на Национална рамка за осигуряване на качеството; изготвяне на План за действие за 2010 и 2011 г. в изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2008-2013 година; изготвяне на сравнителни таблици за съотнасяне на националните образователни степени с Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот;
2. Междуведомствени работни групи към МТСП за: актуализиране на НКПД; разработване на Националния план за действие по заетостта 2010 г.; разработване на система за проучване и прогнозиране на потребностите от работна сила с определена квалификация в България; разработване на национална „пътека“ за постигане на по-голяма гъвкавост и сигурност на пазара на труда;
3. Работна група в Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция за реализиране на мярка 111 „Професионално обучение, информационни дейности и разпространение на научни знания“ в Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.; междуведомствена комисия за съставяне на съкращения списък за избор на обучаващи организации към Министерството на земеделието и горите (МЗХ) по програма „Сапард“;
4. Работна група към Държавна агенция за бежанците за изработване на Национална програма за интеграция на бежанците в България ;
5. Национален съвет за насърчаване на заетостта към министъра на труда и социалната политика и на Национален консултативен съвет по професионална квалификация на работната сила към МТСП;
6. Наблюдаващ комитет на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”;
7. Комитет за наблюдение по Програма „Сапард“ към МЗХ;
8. Оценителна комисия по процедура за директно предоставяне на финансова помощ по приоритетна ос б на ОП „Развитие на човешките ресурси” - „Повишаване на ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравни услуги”, процедура BG 051PO

001-6.2.04 „Подпомагане на здравните услуги чрез изграждане на платформа за информиране и дистанционно обучение” и др.

В работата на работните групи, съвети и комитети Агенцията участва със становища и предложения, разработени както въз основа на анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО (в изпълнение на регламентираната в чл. 42, т. 6. на ЗПОО функция), така и на база резултати от цялостната ѝ дейност, проведени работни заседания, срещи, кръгли маси и форуми с представители на бизнеса и професионалната общност.

През 2010 г. се създава трипартитна работна група с участието на утвърдени специалисти за подготовка на предложения за ЗИД на ЗПОО във връзка с въвеждане на европейските инструменти и практики в ПОО. Агенцията участва при разработване и утвърждаване на Наредба за условията и реда за издаване на удостоверения, свързани с придобита професионална квалификация на територията на Р България, необходими за достъп или за упражняване на регулирана професия на територията на друга държава членка. През периода продължава успешното сътрудничество с Националния статистически институт (НСИ) в рамките на сключеното през 2009 г. споразумение за създаване на единна система за ежегодно набиране и обработка на информация във връзка с дейността на ЦПО.

През периода се сключват споразумения за сътрудничество с УНСС – Институт за следдипломна квалификация, СУ “Св. Климент Охридски” – Факултета по педагогика и БСУ, с цел реализиране на съвместни действия в приоритетни области на ППО и УЦЖ. НАПОО, в сътрудничество с Националната агенция за оценяване и акредитация, са съорганизатори на международната конференция “Професия без граници”, на която се поставят основите за прагматичен дебат по проблемите на ПОО и “проходимостта” на квалификациите. Задълбочава се сътрудничеството с други институции и организации по приоритетни въпроси и проблеми на ПОО - общини, НПО, международни организации, Британски съвет, АЛЦПО и др. През 2010 г. НАПОО участва със свои представители в 3 европейски мрежи: Европейска мрежа за изработване на референтна рамка за осигуряване на качеството в ПОО; Европейска мрежа за създаване и развитие на европейска система за трансфер на кредити в ПОО; Европейска мрежа за политиката в областта на ориентирането през целия живот. През годината служители на НАПОО участват в работни срещи и конференции по международни проекти, в които НАПОО е партньор, семинари, конференции, работни срещи по проекти, финансирани от ЕС. Някои от семинарите и конференциите, на които са присъствали представители на Агенцията са :

1. Семинар за представянето на проект по програма „Леонардо да Винчи“ на тема „Модернизиране на обучението през целия живот на основата на професионални стандарти за знания, умения и компетенции“, организиран от Института за следдипломна квалификация при УНСС;
2. Заключителна конференция по проект „Джендър - измерения на концепцията за гъвкавост и сигурност в заетостта“ (финансиран по Програма „ПРОГРЕС“ на Европейската комисия), организирана от МТСП;
3. Семинар по проект“ GATEWAY“, инициран от финландска организация, на тема "Компетентност, знание, мобилност", организиран от Националния център за професионално обучение в системата на БТПП;
4. Национална конференция на тема "Осигуряване качество на професионалното образование и обучение в България", организирана от Британския съвет в партньорство с "Майкрософт";
5. Работно ателие по програма „Грюндвиг“ на тема “Кариерното ориентиране през целия живот”, иницирано от Центъра за обучение и консултации, София;
6. Конференция на тема "Европейски практики и модели за признаване на резултати от предходно обучение", организирана КТ "Подкрепа" - представяне на модели за валидиране на предходно обучение в Холандия, Германия, Италия, България;
7. Конференция на тема "Образованието за възрастни в България - приносът на секторна програма "Грюндвиг", организирана от ЦРЧР;
8. Конференции по проекти на програма „Леонардо да Винчи“;
9. Семинар на тема “Ролята на синдикатите за разширяване достъпа до учене през целия живот”, организиран от КНСБ и Фондация „Фридрих Еберт“.

Целите на проектната дейност на НАПОО през 2010 г. са насочени към подпомагане процеса на модернизиране на системата на ПОО и създаване на условия и предпоставки, свързани с разработване на: общи европейски инструменти и принципи като ЕКР/НКР и ECVET; валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене; усъвършенстване на методологията за използване на “Резултатите от ученето” при разработване на ДОИ за придобиване на професионална квалификация; допълване на СППОО с нови професионални квалификации и създаване на възможности за провеждане на професионално обучение по тези нови професии; подобряване на уменията на учителите от системата на ПОО; повишаване на компетентностите на заетите в определени професионални сектори; създаване на условия за социално включване на лица, застрашени от отпадане от системата на ПОО .

Участие на НАПОО в действащи проекти, стартирали в предходни години по различни секторни и оперативни програми:

1. Проект „Повишаване капацитета на НАПОО за предоставяне на качествени електронни административни услуги в областта на продължаващото професионално обучение”, 2009-2010 г., ОПАК;
2. Проект „Разработване и апробиране на система за трансфер на кредити за усъвършенстване на мобилността в химическата индустрия”(CREDCHEM), програма „Леонардо да Винчи”, 2009-2012 г., . инициатор Федерален институт за професионално обучение, BIBB, Германия;
3. Проект „Подкрепа на учителите по професионално образование и обучение за самооценяване на квалификацията”, 2009-2010 г., инициатор Industry Watch Group Ltd.,България;
4. Проект „Трансфер на френската квалификация „Семеен асистент” (AFUE), 2009-2011 г., инициатор СУ „Св. Климент Охридски“;

Заклучителна пресконференция по проект по ОПАК гр.София, 2010г.

Работна среща на партньорите по проект „Подкрепа на учителите от ПОО при самооценка на квалификацията и уменията” март 2010 г., Малта

Активното сътрудничество с държавните институции по конкретни въпроси и ключови проблеми на националната политика в областта на ПОО, развитието на човешките ресурси и ученето през целия живот е в центъра на вниманието на НАПОО и през 2011 г. През годината сътрудничеството се осъществява предимно чрез участието на експерти от НАПОО в дейността на 16 междуведомствени работни групи към МОН, МТСП и други държавни институции, и 9 постоянни работни групи, съвети и комитети на национално ниво. Сътрудничеството на НАПОО с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, с институции и организации от различни икономически и професионални сектори продължава да се разширява и задълбочава. През годината се провеждат множество срещи и консултации по различни оперативни въпроси и проблеми в обхвата на 8-те хоризонтални споразумения за сътрудничество с национално представителните организации на работодателите (6) и на работниците и служителите (2).

През 2011 г. за първи път НАПОО е институция-домакин на двуседмичен стаж, предназначен за студенти в трети курс по специалност „Публична администрация“, в който взимат участие седем студента. Целта на стажа е студентите да се запознаят как реално се прилага законът за администрацията и Закона за държавния служител, как общата и специализираната администрация се допълват с цел постигане целите на администрацията на НАПОО. Стажът завършва със защита, в рамките на която всеки екип представи презентация, съдържаща сравнителен анализ на НАПОО с европейски институции от системата на ПОО. Заключителната

среща е закрыта от г-н Деян Пушкарков – председател на НАПОО, с връчване на удостоверения за успешно преминал стаж в администрацията на НАПОО.

През 2011 г. година НАПОО участва със свои представители

в семинари и конференции по международни проекти, сред които по-значими са:

1. Заключителен семинар по проект RAP VPL "Популяризиране на потенциалните възможности и ползи от модела за валидиране на предходно обучение(VPL) при създаване на стратегии за учене през целия живот";
2. Семинар „Усъвършенстване на системата за оценка на изпълнението на служителите в държавната администрация”, съфинансиран от ЕСФ чрез ОПАК ;
3. Семинар за представяне на дистанционно обучение по проект „Достоен труд” на КТ” Подкрепа”;
4. Заключителна конференция по проект "EARNFILE" – „Оценка и признаване на неформално и самостоятелно учене”;
5. Заключителна конференция по проект "Съответствие между професионалните умения и търсенето на пазара на труда“.

Експерти от НАПОО участват във форуми, организирани от партньорите на Агенцията, както следва:

1. Семинар по проблемите на качеството на ПОО, организиран от МОН;
2. Работен семинар за разработване/актуализиране на ДОИ, ориентирани към "Единици резултати от ученето" по три професии, организиран от МОН;
3. Работен форум на тема “Проучване на опита в страните от ЕС относно създаването на системи, инструменти и партньорски мрежи за оценка на компетенциите на работната сила“, организиран от БСК;
4. Национален работен семинар “Предизвикателства пред обучението на възрастни в България”, организиран от НТС;
5. Кръгла маса на тема “Подобряване на качеството на професионалното обучение”, организирана от КТ “Подкрепа”;
6. Работна среща, организирана от БАЧУ с директори на частни професионални гимназии и колежи за представяне на основните принципи и изисквания за въвеждане на Системата за кредити в ПОО.

През 2011 г. Агенцията реализира следните дейности, свързани с усвояване на средства от Европейския социален фонд по ОП “Развитие на човешките ресурси”:

1. Участие в разработването на проектното предложение “Внедряване на европейски инструменти и практики в системата на професионалното образование и обучение” - Приоритетна ос 3 “Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие

с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието”, Област на интервенция 3.1. “Подобряване качеството на услугите в образованието и обучението” - НАПОО е партньор в проекта;

2. Участие в разработването на проектното предложение “Идентифициране и валидиране на знания и умения, придобити чрез неформално и самостоятелно учене” – Приоритетна ос 4 „Подобряване достъпа до образование и обучение“, Област на интервенция „Развитие на системата за учене през целия живот“ - НАПОО е партньор в проекта;

3. Подготовка на предложение за Операция “Подобряване на качеството на професионалното обучение” - Приоритетна ос 3 “Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието”, Област на интервенция 3.1. “Подобряване качеството на услугите в образованието и обучението” – предложението е прието като концепция от КН.

Чрез изпълнението на проект по ОПАК, съфинансиран от ЕС чрез ЕСФ, „Повишаване капацитета на НАПОО за предоставяне на качествени електронни административни услуги в областта на продължаващото професионално обучение“, е надградена ИС на НАПОО. Системата е сертифицирана(сертификат № 81004 от 26.05.2011 г.). В ИС са разработени и функционират следните публични регистри с данни в тях:

1. Регистър на лицензираните ЦПО и ЦИПО;
2. Регистри на ЦПО и ЦИПО с отнети или заличени лицензии;
3. Регистър на центрове, подали заявления за лицензиране;
4. Регистър на курсовете за професионално обучение.

Проекти, по които НАПОО работи през 2011г.:

1. Проект „Разработване и апробиране на система за трансфер на кредити за усъвършенстване на мобилността в химическата индустрия” (CREDCHEM), програма „Леонардо да Винчи”, 2009 - 2012 г., инициатор Федерален институт за професионално обучение, BIBB, Германия;
2. Проект “Повишаване качеството на обучението по професията „Техник-технолог по качество на храни и напитки чрез обмен на европейски опит и иновации в обучението“

“FooDrinks“, Програма Леонардо да Винчи, дейност Партньорства, с участието на партньори от 6 държави;

3. Проект „Трансфер на френската квалификация „Семеен асистент“ (AFUE), 2009 – 2011 г., инициатор СУ „Св. Климент Охридски. Резултатите от проекта са: разработен доклад за актуалното състояние на възможностите за осигуряване на социални и образователни грижи за децата в неравностойно положение и диагностика на нуждите от професионализация в България; проведено изследване на условията за трансфер на френската квалификация „Семеен асистент“ на базата на актуалното състояние и диагностиката на нуждите от професионализация в България; подготвено описание на професията “Професионален приемен родител” в България; разработване на професионален стандарт по професията “Професионален приемен родител” в България;

4. Проект „Процес на съотнасяне с ЕКР – примери и предложения“ (EQF-Ref), 2009 -2011 г., инициатор Изследователска лаборатория 3s, Австрия. Агенцията е домакин и организатор на проведения в края на м.март 2011 г. заключителен международен семинар за представяне и обсъждане на резултатите от дейностите по проекта. В рамките на проекта са разработени разработват национални аналитични доклади, описващи етапите и процедурите, които всяка държава-партньор планира или вече е изпълнила за съотнасяне на националните квалификационни нива с нивата на ЕКР; разработен е сравнителен доклад, който съдържа приликите и разликите в подходите на отделните държави, оценка на информацията, представена в националните доклади на базата на критерии, разработени от Консултативния съвет към ЕК във връзка с прилагането на ЕКР.

НАПОО – домакин на първа работна среща по проект “Повишаване качеството на обучението по професията” Техник-технолог по качество на храни и напитки „ чрез обмен на европейски опит и иновации в обучението“ – “FooDrinks“.

През 2011 г. НАПОО подготви и представи пет проектни предложения, всички одобрени за финансиране по:

1. Отворена покана за предложения на СЕДЕФОП, Ref. GP/RPA/ReferNet_FPA/001/11 – НАПОО кандидатства и е одобрена за национален координатор за България за

Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение ReferNet за периода 2012 – 2015 г.;

2. Програма „Учене през целия живот” - 4 проектни предложения -Секторна програма „Леонардо да Винчи”:

3. Дейност „Мобилност” – проект „Внедряване на европейски инструменти и практики в националните системи за ПОО”;

4. Дейност „Партньорства” – проект „Храни и напитки – европейски учебен план за качествено обучение в областта на производството на храни и напитки” (FoodDrinks);

5. Дейност „Трансфер на иновации” – проект „Разширяване приложението на инструмент за оценка на качеството на професионалното образование и обучение” (BEQUAL);

6. Ключова дейност 1 – проект „Регионални и стратегии за учене, валидиране и образование” (ReSOLVE).

Информационна среща по проект „Внедряване на европейски инструменти и практики в националните системи за ПОО” - 21.11.2011 г.

През 2011 г. НАПОО се включи като партньор и участва в подготовката на девет проектни предложения по:

1. Програма „Учене през целия живот”, секторна програма „Леонардо да Винчи”, дейност „Трансфер на иновации” – 6 предложения, от които 3 са одобрени за финансиране;
2. програмата на ЕС „Интелигентна енергия в Европа”, Покана за предложения ;
3. „Изграждане на умения” – 2 предложения:
4. „Пътна карта за обучение и квалификация по прилагане на интелигентни енергийноефективни решения в сградите за България до 2020 г.” – одобрено за финансиране;

5. „Национална пътна карта за квалификация на монтьори на инсталации на възобновяеми енергийни източници в България”.

Експерти от НАПОО на мобилност в Национален институт за професионално Мобилност на образование и обучение – гр. Любляна, Словения по проект „Внедряване на европейски инструменти и практики в националните системи за ПОО” – програма „Учене през целия живот”, 2011г.

И през 2012 г. представители на НАПОО участват в дейността на междуведомствени работни групи, съвети, комисии и комитети на национално ниво. В рамките на вече утвърдената практика за съгласувани позиции и действия с МОМН и МТСП, представители на НАПОО участват в работата по изготвянето на националния доклад за съотнасяне на Националната квалификационна рамка към Европейската квалификационна рамка, координирана от МОМН и в подготовката на Наръчник с информация за възможностите за образование и обучение в България, организирана от МТСП. Агенцията участва със свой представител в:

1. Заседанията на Съвета за координиране на проект „Управление за ефективно професионално образование” по ОП „Развитие на човешките ресурси” на МОМН;
2. Съвета за учене през целия живот в град София по проект „Национална мрежа за инициативи и информация за ефективно учене през целия живот” по програма „Учене през целия живот” на РИО на МОМН – София- град ;

3. Разработването на учебна програма/специалност за осигуряване на домашни грижи за възрастни хора с увреждания към Български червен кръст;
4. Подготовката на проектно предложение по ОП „Развитие на човешките ресурси“ за изграждане на система за валидиране на знания и умения, придобити по неформален и самостоятелен път на МОМН в партньорство с НАПОО и национално представителните организации на работодателите.

В рамките на сключено споразумение и през 2012 г. успешно е реализирана съвместна дейност с Националния статистически институт (НСИ) за създаване на единна система за ежегодно набиране и обработка на информация във връзка с дейността на ЦПО. През 2012 г. се провеждат множество срещи и консултации по различни оперативни въпроси и проблеми в обхвата на споразуменията за сътрудничество с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите. Председателят на НАПОО работи като съпредседател на сформирания през октомври 2010 г. Национален съвет за оценка на компетентностите към БСК. В областта на секторното сътрудничество се осъществяват съвместни действия с различни браншови организации. Експерти от НАПОО участват във форуми и инициативи, организирани от различни университети. В сътрудничество с Университета за национално и световно стопанство (Института за следдипломна квалификация) се изпълняваха проектните дейности по 2 международни проекта на агенцията - ReferNet – България (участие в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО към СЕДЕФОП) и „Регионални стратегии за учене, валидиране и образование ” (ReSoLVE). Експертите от Агенцията се включват в проекти и инициативи на различни организации на национално и секторно ниво, дискусии, семинари и кръгли маси с участието на отговорните държавни институции и социалните партньори, сред които:

1. Национална конференция „Самооценяване на професионалните гимназии“;
2. Конференция „Обучение на обучители в процеса на валидиране“;
3. Конференция „Заетост на жените с увреждания“;
4. Семинар на тема „Инструментите на ECVET и приложението им в рамките на българската система за ПОО“;
5. Работен семинар/обучение по проект „Европейска интеграция на Югоизточна Европа II. Европейска интеграция на икономики и пазари на труда чрез TVET“;
6. Форум на тема „Съвременни методи за оценка и тестване на служители и кандидати“, организиран от Jobs.bg в сътрудничество с Economy.bg;

7. Семинар „Иновации в началното и в професионалното образование“ в рамките на Конгреса за образование и наука, организиран от „DIDAKTA SOFIA“.

През 2012 г. НАПОО продължава да работи по стартирани проекти, част от тях са:

Заклучителна конференция по проект, реализиран с участието на НАПОО „CREDCHEM“ - "Развитие и изпробване на кредитна система за подобряване на мобилността в сектор химия, Програма "Леонардо да Винчи", София, 16 февруари 2012г.

1. Проект „Регионални стратегии за учене, валидиране и образование“ (ReSoLVE), 2012 г.;
2. Проект „Внедряване на европейски инструменти и практики в националните системи за ПОО“; Леонардо да Винчи, Дейност „Мобилност“, 2012 г.;
3. Проект по Програма на ЕС „Интелигентна енергия в Европа“, Покана за предложения „Изграждане на умения“ - „Пътна карта за обучение и квалификация по прилагане на интелигентни енергийноефективни решения в сградите за България до 2020 г.“, 2011-2013 г.;
4. Проект „Въвеждане на подхода „единици резултати от ученето“ в подготовката на оператори и техници по поддръжката в преработващата промишленост“ (PILE UP); Леонардо да Винчи, Дейност „Трансфер на иновации“, 2011 – 2013 г.;
5. Проект „Валидиране на резултати от самостоятелно учене и трансфер на кредити в уеб дизайна и компютърната анимация“ (Create), 2011 – 2013 г.;
6. Проект „Компютърните игри като средство за обучение“ (SCOGATT), 2011-2013 г.;

През 2012 г. НАПОО подготви и представи 2 проектни предложения по програмата за „Учене през целия живот“, които са в процедура на оценяване:

1. CuTE (Curricula of Tourism in Europe): Tourism VET curricula through educational institutions, labour market and policy makers collaboration;
2. EMPLOY - Electric Mobility Project: Learning for Youth.

НАПОО по времето на четвъртия председател (от 29.01.2013 г.)

Председател, нови членове на екипа

На 29.01.2013 г. е назначен нов председател на НАПОО - инж. Емилияна Димитрова. Назначен е и нов заместник-председател -инж. Марияна Павлова. Лилия Стефанова се връща отново в НАПОО на длъжност старши счетоводител, а инж. Красимира Брозиг е назначена за главен секретар. За началник - отдел АПФО е назначена Цветелина Лилова, а Методи Бунджулов – като главен експерт. От 2013 г. шофьор в НАПОО е Генади Генадиев. В края на 2013 г. общият брой на служителите е 18, от които 12 са държавни служители, а по трудови правоотношения - 6.

инж. Емилияна Димитрова
Председател

инж. Марияна Павлова
Заместник – председател

инж. Красимира Брозиг
Главен секретар

През 2013 г. успешно се изпълнява разработеният през 2012 г. проект, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“, насочен към обучения на екипа на НАПОО. Към 31.12.2013 г. в обучения, организирани от ИПАЕИ, участват 8 служители в общо 11 курса (повишаване на чуждоезиковите компетентности, стратегическо управление, управление на човешките ресурси и др.).

Снимка на целия състав на НАПОО – 2013 г.

В началото на 2014 г. като директор на дирекция е назначена г- жа Пенка Николова – дългогодишен служител в НАПОО със солиден опит в администрацията, а длъжността главни експерти в Агенцията заемат Галя Божанова и Мая Иванова. След проведени конкурси през 2014 г. са назначени като младши експерти Дилиан Борисов и Боян Боянов и като главен експерт – Люба Иванова. За изминалите години служителите на НАПОО са включени индивидуално или на групи в различни дейности за повишаване на квалификацията.

Най-висока оценка от служителите на Агенцията имат обученията, насочени към подобряване на уменията за ефективно водене на работни срещи, работа в екип и екипна ефективност и лидерство.

През 2014 г. НАПОО отново подготвя проектно предложение за повишаване квалификацията на служителите, като освен обучения в ИПАЕИ са включени и две изключително важни за НАПОО, с оглед специфичните й функции, обучения – усвояване на умения за планиране и провеждане на обучения и усвояване на умения за оценка на въздействието. Проектът е одобрен и изпълнението му започва през декември 2014 г.

Експерти от отдел „Лицензиране“, 2015 г.

Експерти от отдел „Професионална квалификация“, 2015г.

През 2015 г. в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ са назначени, след проведе конкурс, Емилия Войслова –главен експеерт , а като младши експерт- Владимир Борисов. Към 31.12.2015 г. в обучения, организирани от Института по публична администрация, са участвали 9 служители в общо 4 курса (повишаване на чуждоезиковите

компетентности, запознаване с Европейския модел за качество CAF и с възможностите за неговото внедряване в българската държавна администрация, лидерство за добро управление и въвеждане в държавна служба). Успешно се осъществяват обучения в изпълнение на стартиралите през 2014 г. два проекта на НАПОО, финансирани от ОП „Административен капацитет“. Всички служители участваха в обучение за подобряване на уменията за работа с новите модули и функционалности на надградения интернет сайт и ИС на НАПОО. В рамките на втория проект, финансиран от ОП „Административен капацитет“, 16 служители на Агенцията се включват в обучение „Оценка на въздействието“. През 2015 г. главен експерт Аделина Любомирова от дирекция ПКЛ защитава дисертация към СУ „Св. Климент Охридски“, катедра „Публична администрация“ на тема: „Българският модел за оценка на изпълнението на държавните служители в периода 2002–2012 г.“ и е присъдена научна и образователна степен доктор.

Обучение по проект „Повишаване на квалификацията на служителите в НАПОО чрез обучение, за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията“-

ОП „Административен капацитет“, 2014г.

През 2016 г. за главен счетоводител е назначен Еди Фесчиян. За поредна година Агенцията участва в програмата „Старт на кариерата“. Назначените двама служители - Георги Желев и Весислава Симеонова, бързо се адаптират в работната атмосфера и активно се включиха в изпълнение на възложените им задачи.

Към 31.12.2016 г. в обучения, организирани от Института по публична администрация, са участвали 5 служители в общо 4 курса („Прилагане на административно-процесуалния кодекс /за неюристи“/, „Съвременни инструменти в управлението на хората“, „Практически

проблеми на административните нарушения и наказания/ за неюристи/“, „Въведение в държавна служба“).

Всички експерти от Дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, както и специалистите от отдел „Административно- правно и финансово обслужване“, участват в обучение за подобряване на уменията за коректно и ясно предоставяне на информация и подготвяне на информационни материали (статии) и презентирание в гр.Вършец през м. септември 2016г.

Обучение в гр. Вършец, септември 2016 г.

Служителите на НАПОО участват в обучение на тема: „Предотвратяване на корупцията и недопускане на конфликт на интереси“. През 2016 г. НАПОО стартира изпълнението на проект за

осъществяване на 4 мобилности на служителите на НАПОО, финансиран по програма „Еразъм+“ (Гърция, Австрия, Испания и Латвия). Осъществена е първата мобилност в Гърция, включваща обучение и срещи с институции, ангажирани в процедурата за въвеждане на кредити в системата на ПОО. Обученията на служителите допринасят за това НАПОО да подобрява качеството на услугите, предоставяни за гражданите и бизнеса, както и за постигане на по-високи стандарти и променящи се изисквания и очаквания към държавната администрация, посочени в „Стратегията за развитието на държавната администрация 2014-2020 г.“. Съществено значение за повишаване на компетентността на служителите има и участието им в международни проекти и работни групи към ЕС.

Високият професионализъм в работата на експертите се доказва и в интереса на потребителите на услугите, които НАПОО предоставя. Броят потребители, посетили интернет-страницата на НАПОО в периода 25.01.2016– 31.12.2016 г. е **147 595**. Броят показвания на страницата в периода 25.01.2016– 31.12.2016 г. е **742 059**.

През 2017 г. в НАПОО са проведени три конкурса за назначаване на държавни служители. След приключване на конкурсите са назначени като главни експерти в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ Красимира Толина и Миглена Никифорова. За главен-

счетоводител в отдел „Административно- правно и финансово обслужване“ е назначен Милко Стефанов.

През 2017 г. в обученията, организирани от Института по публична администрация, са участвали 6 служители в общо 4 курса на теми: „Вътрешен контрол“, „Одит на изпълнението в дейността на администрацията“, „Практически проблеми на административните нарушения и наказания (за неюристи)“, „Въведение в държавна служба“. Служители на НАПОО са участвали в 2 обучения в Школа по публични финанси на теми, свързани с финансово управление и контрол в публичния сектор и ИТ одита в държавната администрация - обучен е 1 служител. Във връзка с огромния обем информация, съхранявана в електронен вид в НАПОО (в ИС на НАПОО и в деловодната система), както и във връзка с препоръки направени при проверка от Държавна агенция за електронно управление, през м.ноември 2017 г. в к.к.Боровец се провежда обучение на всички служители на тема „Мрежова и информационна сигурност“ в НАПОО - обучени са 17 служители.

Обучение по „Мрежова и информационна сигурност“

За успешното участие по програма „Еразъм+“ по проект № 2016-1-BG01-KA102-023349 за мобилност „Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските инструменти в подкрепа на ученето през целия живот“ е организирано обучение на английски език на тема „Комуникационни умения със специфична терминология в професионалното образование и обучение в рамките на бюджета на проекта“.

През 2017 г. , в изпълнение на проект за мобилност на служителите на НАПОО, финансиран по програма Еразъм+ (Гърция, Австрия, Испания и Латвия), са осъществени две мобилности общо за 15 човека – във Виена и в Рига. През същата година е подготвена и публикувана **онлайн анкетна карта** за проучване на удовлетвореността на клиентите относно информацията

предоставяна от НАПОО на лицензираните ЦПО и ЦИПО по време на информационните дни. От попълнените 88 анкети е видно, че **76,1%** от анкетираните считат, че информацията, предоставена от НАПОО е актуална, полезна, представена по достъпен и разбираем начин.

Броят потребители, посетили интернет страницата в периода 01.01.2017-29.12.2017г. е **74360**. Това е с **12 472бр. посетители повече**, отколкото през 2016 г.

Броят показвания на електронната страница в периода 01.01.2017-29.12.2017г.е **720 368**, което е с **175 858 бр. повече** показвания, отколкото през 2016г

През 2018 г. на работа в дирекция ПКЛ са назначени двама нови служители, след успешно издържани конкурси - Силвия Тонева и д-р Ирина Димитрова.

През 2018 г., разработеният по Оперативна програма „Добро управление“ проект на тема „Повишаване на ефективността в работата на служителите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ получава финансиране и е проведено първото обучение за 11 служители в два модула по три дни.

В организираниите от Института по публична администрация обучения са участвали 17 служители в общо 10 курса на теми: „Вътрешен контрол“, „Въведение в държавна служба“ (двама служители), „Практически проблеми на административните нарушения и наказания“ (за неюристи), „Оценка на въздействието“, „Въведение в Общия регламент за защита на личните данни (GDPR)“, „Етика и противодействие на корупционния риск“ (един служител), „Организация на документооборота в държавната администрация“, „Начисляване на амортизации на нефинансови дълготрайни материални активи от бюджетните организации“. Четирима служители са участвали в обучения,

организиран от Дипломатически институт на теми: „Протокол и етикет в контекста на Европейския съюз“ и „Комуникационни умения и говорене пред публика“ с работен език – английски.

Всички служители на администрацията са включени в дистанционно обучение, организирано от ИПА на тема „Подобряване на вътрешните процеси и взаимодействие в администрацията чрез електронно управление“.

Във връзка с усъвършенстваните възможности на Информационната система на НАПОО всички служители са обучени от фирмата изпълнител да работят с новия модул за проверка на свидетелствата за професионална квалификация, издавани от ЦПО.

През 2018 г., в изпълнение на проекти, финансирани по програма “Еразъм+” № 2016-1-BG01-KA102-023349 и № 2018-1-BG01-KA102-047411 , бяха осъществени две мобилности за 15 човека – във **Валенсия и в Торино**.

Проведени мобилности за служители от НАПОО през 2018 г.

През 2018 г. НАПОО е една от водещите институции, която активно участва в изготвянето на Секторен функционален анализ на системата на ПОО, реализиран по проект BG05SFOP001-2.0010006 „Създаване на единни правила за провеждане на функционални анализи по хоризонтални и секторни политики“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“ и изпълняван от Министерски съвет. Анализът е завършен през 2019 г., но проектът на доклад недвусмислено показва необходимостта от изграждането на секторен съвет по ПОО на високо ниво, усилване капацитета на НАПОО с оглед на функциите, които се изпълняват в съответствие със ЗПОО и др. Анализът установява и липса на достатъчно добра хоризонтална комуникация между институциите, ангажирани в процеса на ПОО.

След успешно проведени конкурси за държавни служители през 2019 г., в НАПОО, са

назначени трима служители:
Таня Георгиева-Переновска - за началник отдел АПФО, Емил Христов и д-р Милена Кьосева-Китова - на длъжност „главен експерт“ в дирекция ПКЛ.

През 2019 г. са проведени четири обучения за служителите в Дирекция ПКЛ в два модула по три дни, финансирани по проект

„Повишаване на ефективността в работата на служителите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ по Оперативна програма „Добро управление“.

Проведени обучения по Оперативна програма „Добро управление“

През 2019 г. в електронни обучения, организирани от Института по публична администрация, участва 1 служител в общо 6 курса на теми: „Анализ на потребностите от обучение“, „Интервюто като метод за оценяване“, „Планиране и организация на електронното административно обслужване“, „Мерки срещу изпирането на пари“,

„Портал за работа в държавната администрация“, „Алтернативни методи за разрешаване на спорове в административната дейност.“ и „Предизвикателството да управляваш“.

В обученията, организирани от Школа по публични финанси при Министерство на финансите и Националният консултантски център „Решение“ ООД на теми: „Прилагане на законодателството по обществени поръчки“ и „Годишно счетоводно приключване на 2019 г. за бюджетните организации“ участват двама служители. Всички служители на администрацията са включени в дистанционно обучение, организирано от ИПА на тема „Мерки срещу изпирането на пари“, както и в обучение по киберсигурност.

През 2019 г., в изпълнение на проект № 2018-1-BG01-KA102-047411 „Повишаване качеството и ефективността на професионалното обучение на възрастни, проучване на Европейски опит и иновативни практики“ и за „Учене през целият живот“, финансиран по програма „Еразъм+“, е осъществена мобилност за 5 човека в Нотингам, Великобритания.

Проведена мобилност за служители от НАПОО през 2019 г.

В края на 2019 г. общият брой на служителите в администрацията на агенцията е 21, от които 16 са държавни служители, назначени по служебни правоотношения и 5 служители са назначени по трудови правоотношения. Служителите са разпределени в специализирана

администрация (дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“) – 13 служители и обща администрация (отдел „Административно- правно и финансово обслужване“) – 5 служители. Общият брой на жените е 17, а на мъжете – 4. Всички служители в специализираната администрация са с магистърска степен, има трима служители с образователна и научна степен „доктор“. В общата администрация двама служители са с магистърска степен.

Работа на УС на НАПОО

През 2013 г. Управителният съвет обсъжда и одобрява „Пътна карта за обучение и квалификация по прилагане на интелигентни енергийно ефективни решения в сградите за България до 2020 г. „ и „План за действие за изпълнение на заложените мерки до 2020 г.“ , като възлага на администрацията на Агенцията да ги представи пред всички заинтересовани страни от сферата на строителството и от системата на ПОО. Управителният съвет приема проекти на ДООИ и предложение за изменение и допълнение на ЗПОО. През 2013г. са проведени 6 заседания на УС на НАПОО. През 2013 г са проведени следните заседания на ЕК:

1. 146 на ЕК по професионални направления и по професионално ориентиране във връзка с лицензирането на ЦПО и ЦИПО;
2. 23 заседания за разглеждане на ДООИ и промени в СППО.

През 2014 г. са проведени 6 заседания на УС на НАПОО. На заседанията са обсъдени следните документи: становище на проект на Закон за изменение и допълнение на ЗПОО; проект за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАПОО. През същата година УС приема проекти на ДООИ, обсъжда и подкрепя следните проекти на НАПОО: „Надграждане на информационната система на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“ и „Анализ на актуалното състояние на управленския и педагогически капацитет на екипите в ЦПО и идентифициране на потребностите от развитие на квалификацията на различните категории персонал, с цел подобряване качеството на предоставяното обучение, от гледна точка на изискванията на пазара на труда и съвременните тенденции в областта на професионалното обучение на възрастни“; проект „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от ЦПО“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“; същност на класическата дуална система; Наредба за условията и реда за валидиране на професионални знания и умения;утвърждава нови членове на УС.

През 2014 г. са проведени следните заседания на ЕК:

1. Единадесет заседания за обсъждане на проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии;
2. 5 заседания за обсъждане на предложения за допълване на СППОО;
3. 146 заседания по процедури за лицензиране на ЦПО и ЦИПО.
4. В рамките на 5 заседания на ЕК е представена презентация за „Разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към единици резултати от ученето“.

Заседание на УС на НАПОО

През 2015 г. са проведени 6 заседания на Управителния съвет на НАПОО на които са обсъдени, съгласувани и приети: проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, разработени въз основа на „Единици резултати от ученето“; предложения за изменение и допълнение на СППОО; предложения за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 16 април 2003 г. за документите за системата на народната просвета; анализ на дейността на центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране през 2014 г.; отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2015г.; анализ на последващия контрол на лицензираните ЦПО, извършен в периода януари - август 2015 г.; „Рамкови изисквания“ и „Методически указания“ за разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии – актуализирана методология за разработване на ДООИ във връзка с внедряване на един от

европейските инструменти за прозрачност на квалификациите – „Система за кредити в ПОО“, ECVET; актуализиран пакет документи за дейността и последващия контрол на ЦИПО; актуализирана Процедура за поддържане и актуализиране на СППОО; методически документи, предназначени за ЦПО по прилагане на Наредбата за валидиране на професионални знания, умения и компетентности; Наредбата за осигуряване на качеството и Наредбата за дуалното обучение; Инструмент за анализ и описание на профили на професии чрез въвеждане на ДАКУМ метода при разработването на проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии. За членовете на УС Агенцията организира провеждането на две от заседанията извън Агенцията – в БСК и КНСБ, където бяха представени добри практики и проекти в областта на ПОО, реализирани от социалните партньори.

През 2015 г. са проведени следните заседания на ЕК:

1. Единадесет заседания за обсъждане на проекти на ДООИ за придобиване на квалификация по професии;
2. Три заседания за обсъждане на предложения за допълване на СППОО;
3. Сто двадесет и пет заседания по процедури за лицензиране на ЦПО и ЦИПО.

В рамките на 11 заседания на ЕК е представена презентацията „Разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към единици резултати от ученето“.

През 2016 г. са проведени 6 заседания на УС на НАПОО, на които са обсъдени, съгласувани и приети:

1. Проекти на ДООС за придобиване на квалификация по професии, разработени въз основа на „Единици резултати от ученето“;
2. Предложения за изменение и допълнение на СППОО (нова професия 481030 „Приложен програмист“ със специалност 4810301 „Приложно програмиране“ – трета степен на професионална квалификация; специалности „Търговия с технически помощни средства“ – трета степен на професионална квалификация и „Търговия с хранителни добавки“ – трета степен на професионална квалификация към професия 341020 „Продавач-консултант“; специалност „Консултант по подкрепена заетост“ – трета степен на професионална квалификация към професия 762010 „Посредник на трудовата борса“);
3. Анализ на дейността на централите за професионално обучение и централите за информация и професионално ориентиране през 2015 г.;
4. Отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2016 г.;

5. Годишен план за дейността на НАПОО за 2016 г.;
6. Доклад за дейността на НАПОО за 2015 г.;
7. Информация относно окончателното отнемане на лицензии на ЦПО и заличаването им от регистъра на НАПОО.
8. Презентация на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение (м. февруари);
9. Проект на „Ред за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение критерии и срокове за актуализирането му“ – чл. 6, ал. 4 от ЗПОО;
10. Актуализирани от НАПОО документи за разработване на Държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии;
11. „Рамкови изисквания“ и „Методически указания за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии“;
12. „Процедура за последващ контрол на Центровете за професионално обучение“, актуализирана съобразно измененията и допълненията на ЗПОО, в сила от 01.08.2016 г.;
13. Актуализиран пакет материали за лицензиране на ЦПО – критерии, формуляри, заявление и „Процедура за лицензиране/изменение на издадена лицензия“.

На членовете на УС са представени и презентации на тема: „Европейски измерения на образованието по предприемачество“ (м. юни, „Джуниър Ачийвмънт“), както и за дейността и продуктите по следните проекти на Агенцията : проект „H-care“, програма „Леонардо да Винчи“; проект „EnerPro“, програма „Интелигентна енергия за Европа“, ReferNet; проект „Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските политики и инструменти в подкрепа за Ученето през целия живот“, програма „Еразъм +“, Ключова дейност К1.

През 2016 г. са проведени следните заседания на ЕК:

1. Седемнадесет заседания за обсъждане на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии;
2. Пет заседания за обсъждане на предложения за допълване на СППОО с нови професии и специалности;
3. Сто тридесет и три заседания по процедури за лицензиране на ЦПО и ЦИПО.

През 2017 г. са проведени планираните 6 заседания на УС на НАПОО, на които са обсъдени и съгласувани важни документи за системата на ПОО – проекти на ДОС за придобиване на

квалификация по професии, предложения за актуализиране на СППОО, промени в документите на НАПОО, свързани с процедурите по лицензиране на ЦПО и ЦИПО, анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО, последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и др.

На проведените заседания са приети :

1. Проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, разработени въз основа на „Единици резултати от ученето“ – общо 23 проекта;

2. Предложения за актуализиране на СППОО с допълване на нови професии/специалности – общо 8 нови предложения:

- професия „Военнослужещ - санитарен инструктор“ със специалност „Транспортиране на пострадали и болни хора, оказване на първа помощ и последващо асистиране на лекари“ – четвърта степен на професионална квалификация;

- професия „Военен оркестрант“ със специалности „Флейта“, „Обой“, „Кларинет“, „Фагот“, „Валдхорна“, „Тромпет“, „Цугтромбон“, „Туба“, „Саксофон“, „Флигорна“, „Бас флигорна“ и „Ударни инструменти“ – четвърта степен на професионална квалификация;

- професия „Сценичен фолклорен изпълнител“ със специалност „Танцово фолклорно наследство“ – трета степен на професионална квалификация;

- професия „Специалист, танцово изкуство“ със специалност „Танцово фолклорно изкуство“ – четвърта степен на професионална квалификация;

- професия „Съдебен служител“ със специалност „Съдебна администрация“ – трета степен на професионална квалификация;

- специалност „Ръководител движение“ – трета степен на професионална квалификация към професия 840030 „Организатор по експлоатация в ж.п. инфраструктура“;

- специалност „Специално производство (производство на въоръжение и боеприпаси)“ – четвърта степен на професионална квалификация към професия 521010 „Машинен техник“;

- специалност „Управление на радиоактивни отпадъци“ – трета степен на професионална квалификация към професия 522030 „Техник на енергийни съоръжения и инсталации“.

Анализи за системата на професионално обучение, на лица навършили 16 години:

1. Годишен анализ на дейността на центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране през 2016 г.;

2. Анализ за състоянието на качеството на ЦПО, подали годишни доклади за самооценка за 2016 г.;
3. Анализ на „Последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО за първото полугодие на 2017 г.“.

Документи, свързани с планирането на дейността на НАПОО:

1. отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2017 г.
2. годишен план за дейността на НАПОО за 2017 г.
3. годишен доклад за дейността на НАПОО за 2016 г.

Документи, свързани с лицензирането:

1. Критерии за проверка в Информационната система на Националната агенция за професионално образование и обучение на свидетелствата за професионална квалификация и свидетелствата за валидиране на професионална квалификация издавани от частните центрове за професионално обучение;
2. Информация, относно окончателното отнемане на лицензии на ЦПО и заличаването им от регистъра на НАПОО;
3. актуализирани материали за лицензиране на ЦПО/ ЦИПО в изпълнение на ПМС № 95 на МС за намаляване на административната и регулаторната тежест върху гражданите и бизнеса – във връзка с подаването им през ИС на НАПОО.

Проекти на нормативни и други документи:

1. Проект за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАПОО;
2. Проект на „Правила и ред за актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“, разработени на основание чл. 6 от ЗПОО.

На заседанията на УС са представени и презентации, свързани с международната дейност на НАПОО. Презентирани са резултати от следните проекти, финасирани по програма „Еразъм +“ :

1. Проект e-CF Multistakeholder partnership driving ICT professional up-skilling and pick up of employability (e-CF Council), програма „Еразъм +“;
2. Проект № 2015-1-BG01-KA202-014326 „Умения с насоченост в областта на цифровите технологии: продължаване на моите професионални изследвания“;

3. „Мобилност на служители от НАПОО в гр. Виена, Австрия“- проект по програма“ Еразъм +“, Ключова дейност 1;
4. Финални резултати по проект COACH@WORK, програма „Еразъм +“;
5. „Мобилност на служители от НАПОО в гр. Рига, Латвия“- проект по програма „Еразъм +“, Ключова дейност 1.

Дейността на експертните комисии през 2017 г. е организирана в съответствие с изискванията на ЗПОО и на Правилника на НАПОО. Проведени са заседания на ЕК както следва:

1. Двадесет и осем заседания за обсъждане на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии;
2. Седем заседания за обсъждане на предложения за допълване на СППОО с нови професии и специалности;
3. Сто и две заседания по процедури за лицензиране на ЦПО.

През 2018 г. са проведени по график планираните 6 заседания на УС на НАПОО, на които са обсъдени и съгласувани важни документи за развитие на системата на ПОО – проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, предложения за актуализиране на СППОО, промени в документите на НАПОО, свързани с процедурите по лицензиране на ЦПО и ЦИПО, анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО за 2017 г. , анализ на осъществения последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и др.

На проведените заседания са приети :

1. Проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, разработени във вид на „Единици резултати от ученето“ – общо 22 проекта;
2. Предложения за актуализиране на СППОО с допълване на нови професии/специалности – 1 ново предложение за включване на нова професия „Консултант козметични, парфюмерийни, био продукти и битова химия“ с прилежаща специалност „Осигуряване на продуктова информация“ – трета степен на професионална квалификация в рамките на професионално направление 524 „Химични продукти и технологии“.

Анализи за системата на професионално обучение на лица, навършили 16 години:

1. Годишен анализ на дейността на центрoвете за професионално обучение и центрoвете за информация и професионално ориентиране през 2017 г. ;

2. Анализ за състоянието на качеството на ЦПО, подали годишни доклади за самооценка на качеството за 2017 г.;
3. Анализ на последващия контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО за първото полугодие на 2018 г.

Документи, свързани с планирането на дейността на НАПОО:

1. Отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2018г.;
2. Годишен план за дейността на НАПОО за 2018 г.;
3. Годишен доклад за дейността на НАПОО за 2017 г.

Документи, свързани с лицензирането и осъществяването на последващ контрол на дейността на ЦПО/ЦИПО:

1. Критерии за проверка в Информационната система на Националната агенция за професионално образование и обучение на свидетелствата за професионална квалификация и свидетелствата за валидиране на професионална квалификация, издавани от частните центрове за професионално обучение;
2. Информация относно ЦПО/ ЦИПО с прекратени права по лицензии ;
3. Актуализирани материали за лицензиране на ЦПО/ЦИПО в изпълнение на ПМС № 95 на МС за намаляване на административната и регулаторната тежест върху гражданите и бизнеса – във връзка с подаването им през ИС на НАПОО;
4. Актуализирани документи за лицензиране на ЦПО/ЦИПО за изменение на издадена лицензия на ЦПО с добавяне на нови професии и специалности в съответствие с изм. и доп. в ЗПОО, бр. 92 от 6 ноември, 2018 г.;
5. Актуализирани индикатори за представяне на годишна информация за дейността на лицензираните ЦПО/ ЦИПО и годишна информация за качеството на услугите по информиране и професионално ориентиране, предоставяни от лицензираните ЦИПО ;
6. Актуализиране на „Ред за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“, утвърден със Заповед № РД09-5443/ 18.10.2017 г. на министъра на образованието и науката ;
7. Актуализиране на "Правила за реда и условията за прекратяване правата по лицензия на ЦПО и ЦИПО" в съответствие с изм. и доп. в ЗПОО, бр. 92 от 6 ноември, 2018 г.

Проекти на нормативни и други документи:

1. Проект за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАПОО;

2. Проект за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение.

На заседанията на УС са представени и презентации, свързани с международната дейност на НАПОО.

Презентирани са постигнати резултати от следните проекти, финасирани по програмата „Еразъм +“ :

1. „Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските инструменти в подкрепа на Ученето през целия живот“, програма “ Еразъм +“, Ключова дейност 1;
2. Проект „Career guidance for young refugees– escaping NEET status with good counselling towards training and employment“- RefuNEET, програма „Еразъм +“, Ключова дейност 2.

Проведени са заседания на ЕК както следва:

1. Двадесет заседания за обсъждане на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии;
2. Шест заседания за обсъждане на предложения за допълване на СППОО с нови професии и специалности;
3. Сто двадесет и едно заседания по процедури за лицензиране и изменение на издадена лицензия с допълване на нови професии и специалности на ЦПО;
4. Тридесет и осем заседания по процедури за прекратяване права по издадена лицензия на ЦПО.

През 2019 г. са проведени 6 заседания на УС на НАПОО, на които са обсъдени и съгласувани важни документи за развитие на системата на ПОО – проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, предложения за актуализиране на СППОО, промени в документите на НАПОО, свързани с процедурите по лицензиране на ЦПО и ЦИПО, анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО за 2018 г., анализ на осъществения последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО, проект на Правилник за дейността на НАПОО др.

На проведените заседания са приети :

1. Проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, разработени във вид на „Единици резултати от ученето“;

2. Предложения за актуализиране на СППОО с допълване на нови професии/специалности – включване на нова професия „Консултант козметични, парфюмерийни, био продукти и битова химия“ с прилежаща специалност „Осигуряване на продуктова информация“ – трета степен на професионална квалификация в рамките на професионално направление 524 „Химични продукти и технологии“;

Анализ за системата на професионално обучение на лица, навършили 16 години:

1. Годишен анализ на дейността на центрoвете за професионално обучение и центрoвете за информация и професионално ориентиране през 2018 г.;
2. Анализ за състоянието на качеството на ЦПО, подали годишни доклади за самооценка на качеството за 2018 г.;
3. Анализ на последващия контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО за първото полугодие на 2018 г.

Документи, свързани с планирането на дейността на НАПОО:

1. Отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2019г.;
2. Годишен план за дейността на НАПОО за 2019 г.;
3. Годишен доклад за дейността на НАПОО за 2018 г.

Документи, свързани с лицензирането и осъществяването на последващ контрол на дейността на ЦПО/ЦИПО:

1. Актуализирани са Рамкови изисквания и Методически указания за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии;
2. Проект за изменение и допълнение на Правилника за дейността на НАПОО;
3. актуализиран „План за контролната дейност на НАПОО (последващ контрол на ЦПО и ЦИПО)“ за 2019 г.;
4. Пакет от документи, относно лицензирани ЦПО и ЦИПО – заявление и Процедура за изменение на наименованието на центъра по чл. 49б, ал.10, т. 1 от ЗПОО в лицензиите за професионално обучение или за информиране и професионално ориентиране;
5. „Процедура за избор на външни експерти за участие на процедурите по лицензиране на ЦПО/ЦИПО“;
6. Актуализиран „Ред за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното

образование и обучение, критерии и срокове за актуализирането му“, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката;

7. Информация за изпълнението от ЦПО и ЦИПО на задълженията им, произтичащи от разпоредбата на чл.22, ал.8 от ЗПОО“;

8. Актуализиран вариант на „Стратегия за дейността на НАПОО за периода 2019-2021 г.“;

Проведени са заседания на ЕК както следва:

1. Двадесет и осем заседания за обсъждане на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии;

2. Девет заседания за обсъждане на предложения за допълване на СППОО с нови професии и специалности;

3. Седемдесет и три заседания по процедури за лицензиране и изменение на издадена лицензия с допълване на нови професии и специалности на ЦПО;

4. Осемдесет заседания по процедури за прекратяване права по издадена лицензия на ЦПО.

Издадени лицензии на ЦПО и ЦИПО

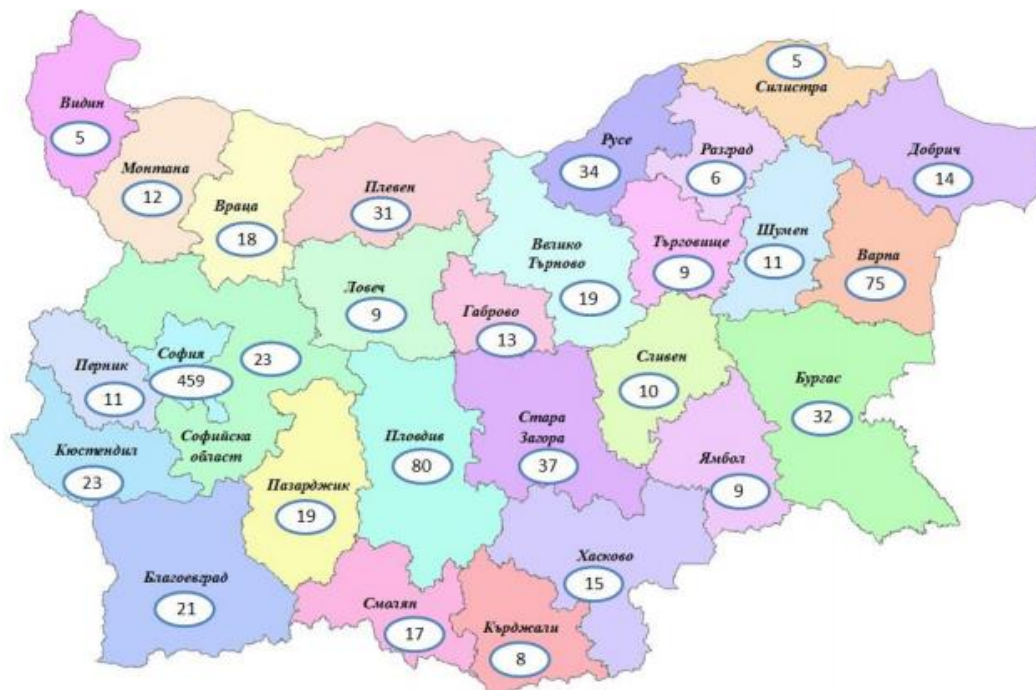
През 2013 г. са лицензирани 83 нови ЦПО и 65 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности. Издадена е една лицензия на ЦИПО. Интересът на ЦПО и през 2013 г., както през целия предишен период, е насочен предимно към професии, предлагащи големи възможности за реализация на пазара на труда, например охранителна дейност, туризъм, строителство, стопанско управление и администрация, селско стопанство.

През 2014г. са лицензирани 73 нови ЦПО, а 53 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности. В сравнение с предходните години, се наблюдава засилен интерес за лицензиране на ЦИПО. Издадени са 20 лицензии на ЦИПО. Както и през 2013 г. интересът е насочен към професии от професионални направления: „Социални дейности“, „Стопанско управление и администрация“, „Строителство“, „Селско стопанство“.

През 2015 г. са лицензирани 97 нови ЦПО, а 42 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности. Издадени са 10 лицензии на ЦИПО. През 2015 г. по-голям интерес се наблюдава към професии от професионални направления: „Стопанско управление и администрация“, „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг, пътувания, туризъм и свободно време“, „Транспорт“, „Селско стопанство“, „Социални дейности“. Актуализирани са заявленията, формуляра, критериите и процедурата за лицензиране на ЦИПО. Разработена е

система за последващ контрол на ЦИПО и единен документ за проведените дейности по информиране и ориентиране (Карта за кариерно ориентиране).

Към 31 декември 2015 г. мрежата в страната включва 1005 действащи ЦПО и 39 ЦИПО.

Разпределение на лицензираните ЦПО и ЦИПО по региони към 31.12.2015г.

През 2016 г. броят на лицензионните процедури е по-малък от предходната година. Новолицензираните ЦПО са по-голям процент от ЦПО, които са изменяли лицензиите си с допълване на нови професии и специалности.

Общият брой професии и специалности, по които са получени лицензии, са – 1385 професии и 2193 специалности , от които:

1. в рамките на нови лицензии – 838 професии и 1322 специалности;
2. в рамките на издадени лицензии – 547 професии и 871 специалности.

Брой професии и специалности в лицензионните процедури за периода 2006 - 2016

Както 2015 г. така и през 2016 г. по-голям интерес от кандидатите за лицензиране на ЦПО се наблюдава към професиите, предлагащи възможности за реализация на пазара на труда. Това са професии от следните професионални направления на СППОО: „Стопанско управление и администрация“, „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг, пътувания, туризъм и свободно време“, „Транспорт“, „Селско стопанство“, „Социални дейности“.

Измененията в броя на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията през последните години, могат да се обяснят с това, че през 2016 година значително е спаднал интереса към лицензиране на този вид институции.

През 2017 г. отново броят на лицензионните процедури е по-малък от предходната година. Новолицензираните ЦПО са по-голям процент от ЦПО, които са изменяли лицензиите си с допълване на нови професии и специалности.

През 2017 г. не са издавани лицензии на центрове за информация и професионално ориентиране.

През 2017 г. са проведени **10** информационни дни в страната за повишаване на капацитета на ЦПО относно прилагането на законодателните промени, касаещи дейността им. Информационните дни са проведени в градовете: Велико Търново, Хасково, Карлово, Благоевград, Самоков, Варна, София, Видин, Бургас и Смолян.

Информационни дни на НАПОО

В изпълнение на функциите по осъществяване на последващ контрол, свързани с валидирането са посетени **4** бр. ЦПО, провеждащи държавни изпити за финализиране на процедура по валидиране, и е оказана методическа помощ на **13** ЦПО, изпратили информация в НАПОО за провеждане на изпит.

Дейности на НАПОО през 2018 г., свързани с лицензирането:

1. Лицензирани 57 нови ЦПО, 66 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности;
2. Издадена е 1 лицензия на ЦИПО.

През 2018 г. броят на лицензионните процедури е по-голям от предходната 2017 година. През 2018 година процедурите за издаване на лицензии на нови ЦПО са по-малко на брой от процедурите за изменение на лицензията с добавяне на нови професии и специалности.

Традиционно и през 2018 г. кандидатите включват в заявленията за лицензиране на ЦПО най-голям брой професии от професионални направления: „Стопанско управление и администрация“, „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг, пътувания, туризъм и свободно време“, „Социални дейности“, „Транспорт“ и „Строителство“.

През 2018 г. е издадена само една лицензия на център за информация и професионално ориентиране.

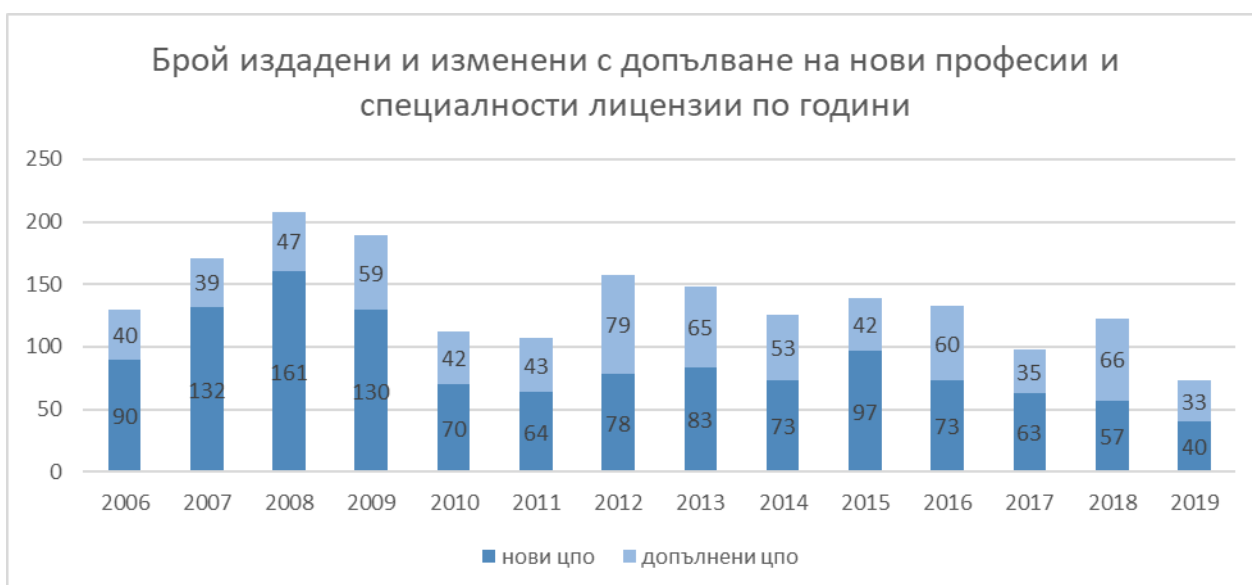
През 2019 г. НАПОО са издадени 40 лицензии за нови ЦПО, 33 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности.

Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията през периода 2006–2019 г., са представени по-долу.

Брой

лицензионни процедури на ЦПО за периода 2006-2019

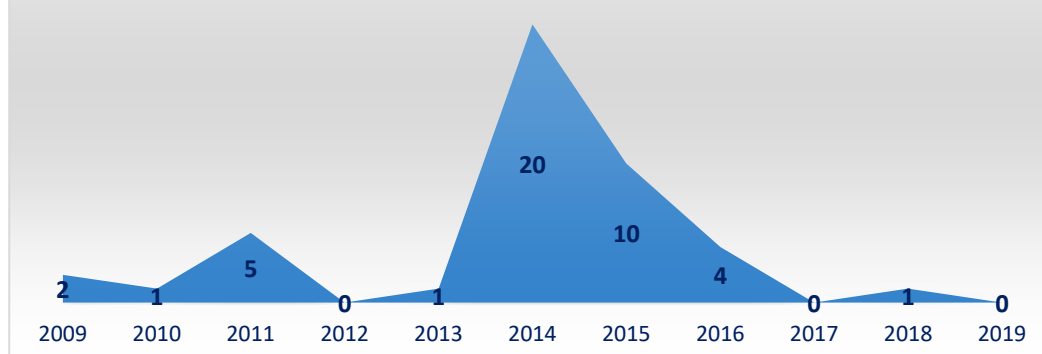
Общ брой на издадените и изменени с допълване на нови професии лицензии на ЦПО за периода 2006-2019 г.

През 2019 г. броят на лицензионните процедури е по-малък с 57 в сравнение с 2018 г. През 2019 г. процедурите за изменение на лицензиите с добавяне на нови професии и специалности са също по-малко (7 бр. ЦПО) от процедурите за издаване на лицензии на нови ЦПО.

И през 2019 година кандидатите включват в заявленията за лицензиране на ЦПО най-голям брой професии от професионални направления: „Стопанско управление и администрация“, „Хотелиерство, ресторантьорство и кетъринг, пътувания, туризъм и свободно време“, „Социални дейности“, „Информационни и комуникационни технологии, електроника и автоматизация“ от СППОО.

Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията през последните години, могат да се проследят на следващата фигура През 2019 г. няма издадена лицензия на център за информация и професионално ориентиране.

Брой лицензирани ЦИПО по години 2009 г. - 2019 г.

Брой издадени лицензии на ЦИПО за периода 2009-2018

Последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО

През 2015 г. НАПОО са извърши проверки на 100 лицензирани ЦПО на място в страната.

При всички проверки, в които са констатирани подобни грешки при воденето на документацията, са направени препоръки и е посочен срок за отстраняването им. Въведената от м. септември практика да се изпращат писма до проверените центрове, за да се информират те за резултатите от направената им проверка, е добра и дава своите положителни резултати.

През 2016г. НАПОО продължава активно да изпълнява своята функция, произтичаща от ЗПОО – осъществяване на последващ контрол през ИС и на място, в офисите на ЦПО.

В резултат на контролната дейност са изведени следните изводи:

1. Процедурата за „Последващ контрол на лицензираните ЦПО и ЦИПО“ е важен инструмент за осигуряване на качеството на предоставяните от услуги и за превенция на възможни нарушения на нормативните документи и условията на издадената лицензия;
2. Количествените показатели за 2016 г. показват, че с наличното финансиране и ограничен експертен ресурс НАПОО успява да осъществи планирания брой проверки на място на територията на страната;
3. Използваната от НАПОО методика за събиране на годишна информация за дейността на централите е работеща и надеждна, от гледна точка проследяване на дейността на централите и набиране на информация във връзка с: предоставяните квалификационни услуги за лица над 16-годишна възраст в страната; търсенето на професии и специалности на пазара на труда;

начина на организиране и финансиране на професионалното обучение; търсенето на услуги по професионално ориентиране, мотивиране и др.;

4. Центровете работят все по-добре в Информационната система на НАПОО, допускат и грешки, но след консултиране от страна на екипа на НАПОО се справят все по-успешно;

5. Въведеният през 2016 г. нов модул в Информационната система за работа със задължителната документация – заявяване, закупуване и отчитане, позволява по-пълен контрол върху задължителната документация и по-специално върху документите с фабрична номерация, като улеснява дейността на ЦПО;

6. За улеснение на дейността на ЦПО в ИС е въведена и възможност за прикачване на Годишните доклади за самооценката на качеството по чл. 9 а и чл. 22 ал. 8 от ЗПОО;

7. Регистърът на издадените от центровете документи позволява да се погледне в дълбочина проблема за неправилно издаваните свидетелства за професионална квалификация;

8. Текущото сред персонала в ЦПО е една от причините за недостатъците в документацията, която центровете водят и съхраняват. Новоназначените служители не познават задълбочено нормативната уредба за професионалното обучение и изпитват затруднения при прилагането и ;

9. С информацията си дейност под формата на срещи с ЦПО по региони НАПОО допринася за повишаване капацитета на ЦПО.

За периода януари – декември 2017 г. са проверени 119 ЦПО в цялата страна , от които 96 (81%) в страната и 23 (19%) в София.

В резултат на цялостната контролна дейност на НАПОО в периода януари – декември 2017 г. могат да се направят следните изводи:

1. Центровете се справят успешно с въведените нови модули в системата, свързани със заявяването, получаването, издаването и отчитането на документи с фабрична номерация.

2. Въвеждането на Регистъра на издадените от центровете документи, позволи на експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ да анализират подробно допусканите грешки и неточности при попълването на документите, удостоверяващи завършването на различни курсове – свидетелства за професионална квалификация и удостоверения за професионално обучение. Относително големият брой допускани грешки оставя проблема като приоритетен и при бъдещите проверки.

3. Центровете допускат грешки и неточности при провеждане на държавния изпит по теория и практика на професията/специалността и при прилагане разпоредбите на Наредба № 8 – за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование.

4. Информационните дни са ефективен начин за повишаване качеството на обучението и административния капацитет на центровете за професионално обучение.

В периода януари – декември 2018 г. са проверени на място общо 140 центъра, като 97 (69%) от тях са в страната и 43 (31%) са в София, като 10 (7%) от проверените центрове работят коректно, спазват законодателството, не са установени нередовности и не са им дадени препоръки към бъдещата дейност. При проверките експертите на НАПОО констатираха, че най-честите грешки, идентифицирани при проверки през 2017 г., вече не се допускат, което показва, че превантивната работа на служителите на НАПОО, включваща многобройни публикации и информационни дни, имат необходимия ефект.

След измененията в ЗПОО от 01.08.2016 г. всички ЦПО трябва да актуализират учебните планове и учебните програми, като рамковите програми, утвърдени през март 2017 г. , конкретизирани са какви са точно промените. При направените проверки се установява, че съществуват ЦПО, които не са актуализирали учебните си планове и програми. С изменение на чл. 13“д“ в ЗПОО от 6 ноември 2018г се въведе изискване за актуализиране на учебните планове и програми най-малко веднъж на всеки 5 години. Писменото уведомяване (с официално писмо) на проверените центрове за констатираните съществени нередовности/нарушения по време на проверката дава положителни резултати при над 90% от проверените през 2018 г. центрове. Доказателство за това са получените писмени доклади с приложени доказателства от центровете за предприетите от тях действия за по-нататъшно недопускане на несъответствия и нарушения, и за отстраняване на допуснатите нередности. Въпреки това са налице центрове, които не подават в срок доклада към НАПОО, съгласно действащата процедура за „Последващ контрол“. Към 30.11.2018 г. са установени 10 центъра (7% от общия брой проверени), които не са представили в сроковете, определени им при проверката, докладите си с доказателства за предприетите мерки за отстраняване на несъответствията. За част от тях е стартирала процедура по временно отнемане на лицензията.

В резултат на извършените проверки в периода януари – 30 ноември 2018 г. са направени следните изводи:

1. Центровете се справят успешно с въведените нови модули в системата, свързани със заявяването, получаването, издаването и отчитането на документи с фабрична номерация;
2. Проверката на издаваните от ЦПО свидетелства за ПК, преди публикуването им в публичния регистър, създава предпоставка обучаваните лица да получават документи, отговарящи на всички изисквания на нормативната база ;
3. След анализ на проверката на издаваните от ЦПО свидетелства служителите на НАПОО насочват усилията си за консултиране и подготвяне на информационни материали към подпомагане на ЦПО, с цел недопускане на констатираните грешки;
4. Стартиралите след м.март 2018 г. проверки през ИС на НАПОО на издаваните свидетелства за ПК, довеждат до интензивен процес на актуализиране на учебните планове и учебните програми от страна на ЦПО;
5. Центровете, чиито свидетелства за професионална квалификация са обект на проверка от служителите в НАПОО, подобряват съществено и организацията и удостоверяването на професионално обучение по част от професия;
6. Усилията на НАПОО при проверка на годишните отчети за дейността на ЦПО за 2018 г. през ИС са насочени към по-детайлна проверка на издаваните документи от центрове, които са провеждали и удостоверявали само професионално обучение по част от професията;
7. С влизането в сила на Наредба № 2 за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години от 10.07.2018г., центровете разполагат с нормативен документ, който установява ясни правила относно документацията, която е необходимо да водят и изискванията към издаваните документи;
8. Информационните дни са ефективен начин за повишаване качеството на професионалното обучение, неговото удостоверяване и за повишаване на административния капацитет на центровете за професионално обучение.

В периода януари – декември 2019 г. са проверени на мястото общо 136 центъра, като 98 (72%) от тях са в страната и 34 (28%) са в София. Петнадесет ЦПО (10,3%) от проверените центрове работят в съответствие с изискванията на законодателството, не са установени нередовности и не са им дадени препоръки към бъдещата дейност. Останалите центрове имат пропуски при осъществяване на дейността си.

През 2019 г. експертите на НАПОО установяват, че най-често допусканите грешки, констатирани при проверки през 2018 г., вече не се допускат от централните, което показва, че превантивната работа на служителите на НАПОО, включваща многобройни публикации и информационни дни, имат необходимия ефект.

Изводи:

1. Актуализираната процедура за „Последващ контрол на лицензираните ЦПО“ осигурява в по-голяма степен обективност, изчерпателност и е гарант за качеството на осъществяваното от централните професионално обучение;
2. Въпреки намаления експертен състав през годината с наличното финансиране НАПОО успява да осъществи планирания брой проверки на ЦПО в цялата страна;
3. Методиката и индикаторите за събиране на годишна информация за дейността на ЦПО и ЦИПО са работещи и надеждни и дават възможност за проследяване на дейността на централните и набиране на информация във връзка с: предоставяните квалификационни услуги за лица над 16-годишна възраст в страната; търсенето на квалификации по конкретни професии и специалности; начина на организиране и финансиране на професионалното обучение; търсенето на услуги по професионално ориентиране, мотивиране и др.;
4. Функциониращият от м. април 2018 г. модул в Информационната система за проверка на документите, улеснява дейността не само на ЦПО, но и на НАПОО като компетентна институция, която съгласно ЗПОО организира, поддържа и регистрира издадените документи.

Утвърдени ДОО/ДОС за придобиване на квалификация по професии

Общ брой на ДОО, по които НАПОО работи през 2013 г. - 22 проекта (включват се възложените за разработване 6 проекта на ДОО през 2012 г., от които 1 проект на ДОО е преработен в резултат на становища и бележки, постъпили от различни органи и институции. През 2013 г. са са проведени 19 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на проектите на ДОО. Брой на ДОО, публикувани с наредби в ДВ - 10; брой ДОО, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване - 18 проекта (приети от УС и преработени с бележките от съгласуването).

В края на 2013 г. МОН предлага проект на модел на единен национален подход към структурата и описанието на резултати от ученето в ДОО за придобиване на квалификация по професии чрез въвеждане на “Единици резултати от учене”, който е разработен в рамките на

проект „Европейска интеграция на Югоизточна Европа II. Европейска интеграция на икономики и пазари на труда чрез техническо професионално образование и обучение”, координиран от GIZ, Германия.

Наименование на единицата:	Ниво според НКР:	Ниво според ЕКР:	Относителна тежест на единицата (%):	Валидност (ако е приложимо):	Наименование на професията:	
					Ниво според НКР:	Ниво според ЕКР:
Резултат от учене 1:						
Знания		Умения		Компетентности		
Резултат от учене 2:						
Знания		Умения		Компетентности		
Критерии за оценяване:				Средства за оценяване		

Проект на модел на “Единица резултат от учене”

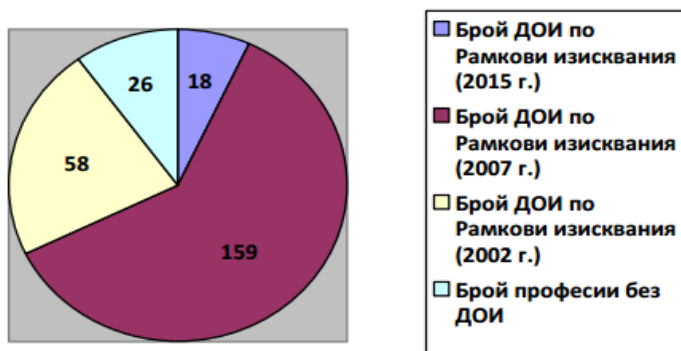
С направените законодателни промени през м. юли 2014 г. (ЗИД на ЗПОО, ДВ, бр.61 от 25.07.2014 г.) се създават предпоставки за функциониране на кредитна система в ПОО.

Нормативните промени очертават рамката на предстоящите дейности на НАПОО и МОН, насочени към създаването на организационни и методически условия за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към “Единици резултати от учене”. В периода август-декември 2014 г. в НАПОО са набелязани и реализирани подготвителни дейности, които да осигурят преминаването към новата структура на ДОИ, регламентирана в чл. 13 от ЗПОО. През 2014 г. са проведени обучения на членовете на ЕК във връзка с функциите на НАПОО по разработване на държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, ориентирани към „Единици резултати от ученето”. През 2014г.са проведени 11 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на проектите на ДОИ. Общ брой на ДОИ, по които НАПОО работи – 20 (включват се възложените за разработване 3 проекта на ДОИ през 2014 г., от които 4 проекта на ДОИ са преработени в резултат на становища и бележки, постъпили от съгласувателна процедура, проведена от МОН); брой проекти на ДОИ, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – 13;

брой ДОО, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 16 проекта на ДОО (приети от УС и преработени с бележките от съгласуването); поради промените в ЗПОО, касаещи структурата на ДОО, публикувани с наредби в ДВ са само 2 проекта на ДОО.

През 2015 г. са актуализирани методическите документи за разработване на ДОО – „Рамкови изисквания за разработване на ДОО за придобиване на квалификация по професии“ и „Методически указания за разработване на ДОО за придобиване на квалификация по професии“, за да се постигне съответствие с изискванията на чл. 13“а“ от ЗПОО. В посочените документи са регламентирани изискванията за разработване на ДОО посредством описването на професиите с „Единици резултати от ученето“. През 2015 г. дейността на Агенцията по разработване на ДОО за придобиване на квалификация по професии основно е насочена по проекти на ДОО, които са приети от УС на НАПОО в предходни години, но неутвърдени от министъра на образованието и науката, поради настъпилите промени в ЗПОО. За работните групи за разработване на ДОО се организираха и проведоха едnodневни и двудневни обучения, чиято цел беше да се запознаят с изискванията, заложи в новите документи за разработване на проектите на ДОО – „Рамкови изисквания“ и „Методически указания“, както и със спецификата за описание на квалификацията, на базата на подход, ориентиран към „Единици резултатите от ученето“ и взаимовръзката им с НКР. Количествените показатели във връзка с разработването на ДОО през 2015 г. са :

1. общ брой на ДОО, по които НАПОО работи – 25;
2. брой ДОО, приети от УС на НАПОО – 18;
3. брой ДОО, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 16;
4. брой на ДОО, публикувани с наредби в ДВ – 0 (поради съществени промени в ЗПОО, касаещи структурата на ДОО).

Брой разработени ДОО за придобиване на квалификация по професии към

През 2016 г. НАПОО активно работи по разработването и актуализирането на ДОС за придобиване на квалификация по професии, съдържащи „Единици резултати от ученето“.

През второто полугодие бяха преработени и допълнени в съответствие с промените в ЗПОО, в сила от 01.08.2016 г., Рамковите изисквания и Методическите указания за разработване на ДОС.

През 2016 г. НАПОО обогати своята методология за разработване/актуализиране на ДОС с тестването на ДАКУМ метода за описание на професионалния профил.

През 2016 г. НАПОО, съвместно с Министерството на културата и НГСЕИ, гр. Пловдив, стартира разработването на ДОИ за професията „Актьор“ – трета СПК. В Националната гимназия за сценични и екранни изкуства (НГСЕИ) в гр. Пловдив експерти на НАПОО и представители на Министерството на културата си партнираха заедно с изявени специалисти в професията като доц. Лео Капон, г-жа Зоя Капон, доц. Желка Табакова, г-н Стоян Сърданов, г-жа Соня Ботева и г-н Гурам Биркадзе. Проведената работна среща през месец март 2016г., в града на изкуствата, даде началото на разработването на държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професията „Актьор“. Друга важна инициатива, реализирана през 2016 г., е разработването на **обща ЕРУ по ЗБУТ и по Предприемачество** за професиите от 1-до 4 степен в СППОО. През годината бяха възложени за разработване/актуализиране **29** проекта на ДОС във вид на „Единици резултати от ученето“ – **15** проекта са приети от УС и бяха представени в МОН за утвърждаване от министъра на образованието и науката.

През 2016 г. в 5 заседания на УС на НАПОО са внесени за обсъждане **13** проекта на ДОС, обхващащи **29** специалности.

Количествените показатели във връзка с разработването на ДОС за придобиване на квалификация по професии през 2016 г. са:

1. Брой проекти на ДОС, разработвани през годината – 29;
2. Брой проекти на ДОС, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – 13;
3. Брой ДОС, приети от УС на НАПОО – 13;
4. Брой ДОС, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 15 (2 от които са приети от УС на НАПОО в края на 2015 г.);
5. Брой на ДОС, публикувани с наредби в ДВ – 4;
6. Брой проекти на ДОС, които са в процедура на разработване – 14 (ще бъдат завършени през 2017 г.);

7. Брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС – 17;
8. Брой редактирани проекти на ДОС (поради настъпили промени в нормативната уредба или постъпили бележки) – 20.

Към **31.12.2016 г.** общият брой на разработените (обнародваните в ДВ и приетите от УС на НАПОО проекти) ДОС за придобиване на квалификация по професии от СППОО (последно актуализиран със заповед № РД 09-1948/12.12.2016 г.) е **239**, разпределени по следния начин:

1. ДОС по рамкови изисквания, 2015 г. – 31;
2. ДОС по рамкови изисквания, 2007 г. – 159;
3. ДОС по рамкови изисквания, 2002 г. – 58;
4. брой професии от СППОО, по които няма разработени ДОС – 26.

През 2017 г. в 6 заседания на УС на НАПОО са внесени за обсъждане 23 проекта на ДОС, обхващащи 69 специалности с общо 847 единици резултати от ученето, групирани по видове професионална подготовка.

Количествените показатели във връзка с разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии през 2017 г. са:

1. Брой проекти на ДОС, разработвани през годината – 43;
2. Брой проекти на ДОС, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – 23;
3. Брой ДОС, приети от УС на НАПОО – 23;
4. Брой ДОС, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 58 (23 проекта на ДОС, приети от УС през 2017 г. и 35 проекти на ДОС, които са върнати от МОН за преработване);
5. Брой на ДОС, публикувани с наредби в ДВ – 2;
6. б. Брой проекти на ДОС, които са в процедура на разработване – 3 (ще бъдат завършени през 2018 г.);
7. Брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС – 28;
8. Брой преработени проекти на ДОС (поради настъпили промени в нормативната уредба или постъпили бележки) – 35 .

През периода 2002-2017 г. при разработването на проекти на ДООИ/ДОС, НАПОО е въвела три варианта на рамкови изисквания. От приложената справка е видно към **31.12.2017 г.** общият брой на разработените (обнародвани в ДВ и приети от УС на НАПОО проекти по трите варианта

на рамкови изисквания) ДОС за придобиване на квалификация по професии от СППОО (последно актуализиран със заповед № РД 09-5862/14.12.2017 г.). Общият брой на разработените ДООИ/ДОС е **241**, разпределени по следния начин:

1. ДОС по рамкови изисквания, 2015 г. – 54;
2. ДОС по рамкови изисквания, 2007 г. – 137;
3. ДОС по рамкови изисквания, 2002 г. – 57;
4. брой професии от СППОО, по които няма разработени ДОС – 24.

През 2018 г. в 6 заседания на УС на НАПОО са внесени за обсъждане 22 проекта на ДОС, обхващащи 64 специалности, разработени в 443 единици резултати от ученето, групирани по видове професионална подготовка в съответствие със ЗПОО.

Количествени показатели във връзка с разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии през 2018 г. са:

1. брой проекти на ДОС, разработвани през годината – 31;
2. брой проекти на ДОС, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – 22;
3. брой ДОС, приети от УС на НАПОО – 22 ;
4. брой ДОС, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 35;
5. брой на ДОС, публикувани с наредби в ДВ – 23;
6. брой проекти на ДОС, които са в процедура на разработване – 9 (ще бъдат завършени през 2019 г.);
7. брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС – 20;
8. брой преработени проекти на ДОС (поради настъпили промени в нормативната уредба или постъпили бележки) – 13;

През периода 2002-2018 г. рамковите изисквания за разработване на ДОС са изменяни 3 пъти. Разработените ДОС за придобиване на квалификация по професии (обнародвани в ДВ и приети от УС на НАПОО проекти) , на брой са 283 към 31.12.2018 г. и са разпределени по следния начин:

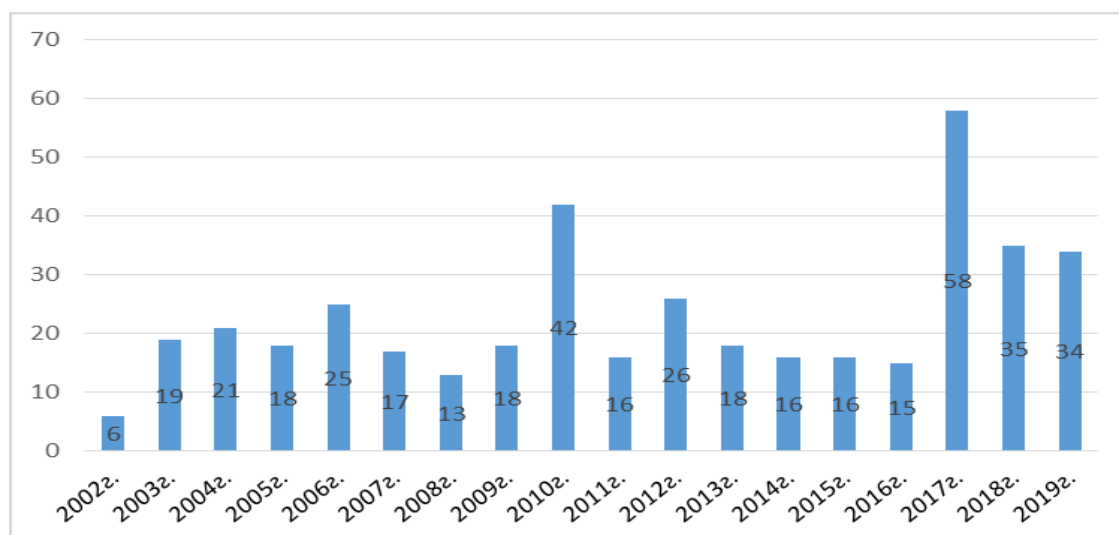
1. ДОС по рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2015 г. – 111;
2. ДОС по рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2007 г. – 115;
3. ДОС по рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2002 г. – 57;
4. брой професии от СППОО, по които няма разработени ДОС – 21.

През 2019 г. са проведени 28 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на проекти на ДОС по различни професии от СППОО.

Количествените показатели във връзка с разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии през 2019 г. са:

1. Брой проекти на ДОС, разработвани през годината – 30
2. Брой проекти на ДОС, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – 23
3. Брой ДОС, приети от УС на НАПОО – 23
4. Брой ДОС, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 34
5. Брой на ДОС, публикувани с наредби в ДВ – 21
6. Брой проекти на ДОС, които са в процедура на разработване – 7 (ще бъдат завършени в началото на 2020 г.)
7. Брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС – 28;
8. Брой преработени проекти на ДОС (поради настъпили промени в нормативната уредба или постъпили бележки) – 11

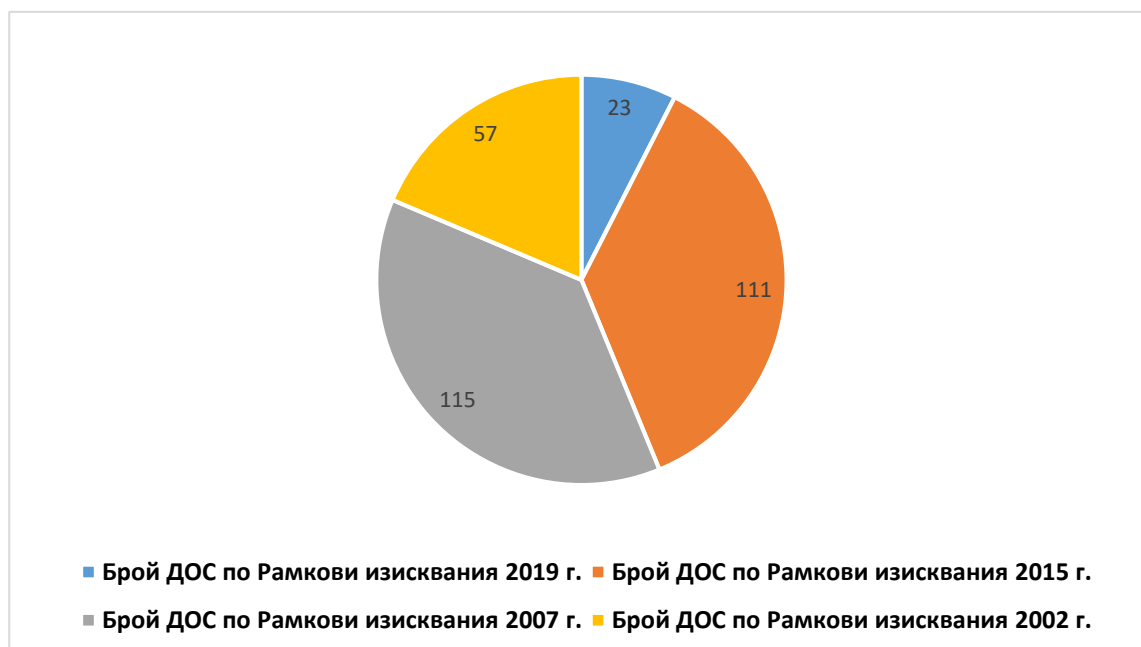
Обобщена информация за процеса на разработване на ДОИ/ДОС за периода 2002–2019 г. е представена .

Брой проекти на ДОИ/ДОС за придобиване на квалификация по професии, внесени за утвърждаване в МОН за периода 2002–2019 г.

В периода 2002-2019 г. рамковите изисквания за разработване на ДОС са изменяни 4 пъти. Разработените ДОС за придобиване на квалификация по професии (обнародвани в ДВ и приети от УС на НАПОО проекти), са общо 306 към 31.12.2019 г. и са разпределени по следния начин:

1. ДОС по рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2019 г. – 23;
2. ДОС по рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2015 г. – 111 ;
3. ДОС по рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2007 г. – 115;
4. ДОС по рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2002 г. – 57;
5. брой професии от СППОО, по които няма разработени ДОС – 19 .

Брой разработени ДОИ/ДОС за придобиване на квалификация по професии по вариантите на Рамковите изисквания, прилагани от 2002 г. до 2019 г.

(към 31.12.2019 г.)

Промени в Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО)

През 2013 г. „Процедурата за актуализиране и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение” е изменена, допълнена и одобрена от УС. Насочена е към постигане на по-голяма прозрачност при описание на компетенциите, които трябва да се формират при обучението по дадена професия/ специалност. През 2013 г. са проведени 3 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените 5 предложения

за допълване на СППОО. Одобрено е 1 предложение, което е представено в УС на НАПОО и е внесено в МОН за съгласуване. Предложенията за допълване на СППОО с нови професии/специалности се отнасят до следните професионални направления - 346 „Секретарски и административниофис дейности“, 861 „Сигурност“, 815 „Фризьорски и козметични услуги“, 525 „Моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства“, 762 „Социална работа и консултиране“.

През 2014 г. внесените в Агенцията предложения за нови професии са: „Детски аниматор“, „Инструктор по спортно катерене“, „Корабен електротехник, организатор по опазване на морето и околната среда“, „Медицински секретар“, „Спедитор“, „Стенограф“, „Водолаз“ и „Компютърен дизайн“. През 2014 г. са проведени 5 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за допълване на СППОО. През годината само едно от предложенията за промяна в СППОО, представено за разглеждане от УС на НАПОО, не получи одобрение.

През 2015 г. са проведени 3 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за допълване на СППОО. Внесените в Агенцията предложения за допълване на СППОО с нови професии и специалности са следните: професия „Спедитор-логистик“, професия „Складов оператор“, професия „Авиационен дефектоскопист“, специалност „Инструктор и обучител на служебно куче“ към професия „Кинолог“. Експертната комисия е одобрила едно предложение за промяна в СППОО – включването на нова професия „Спедитор-логистик“. Предложението е представено за разглеждане от Управителния съвет на НАПОО и има издадена заповед на министъра на образованието и науката за актуализиране и допълване на СППОО с новата професия „Спедитор-логистик“.

През 2016 г. се наблюдава двойно увеличение на внесените предложения за промени в СППОО – 10 бр., в сравнение с предходната година - 5 бр. Предложенията за допълване на СППОО с нови професии се отнасят до различни професионални направления като: 341 „Търговия на едро и дребно“, 481 „Компютърни науки“, 542 „Производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи“, 762 „Социална работа и консултиране“, 815 „Фризьорски и козметични услуги“, 861 „Сигурност“ и 863 „Военно дело и отбрана“.

По актуализиране на СППОО бяха внесени в НАПОО **10** броя предложения, от които 4 броя предложения бяха разгледани и одобрени от УС и внесени в МОН за допълване на СППОО: **3** нови специалности към съществуващи професии и **1** нова професия.

Със Заповед № РД 09-1948/12.12.2016 г. на министъра на образованието и науката към Списъка на професиите за професионално образование и обучение беше добавена нова професия „Приложен програмист“ към професионално направление 481 „Компютърни науки“.

През 2017 г. общият брой на внесените в Агенцията предложения за допълване на СППОО с нови професии/ специалности са **10** на брой. Шест от тях са обсъдени и подкрепени от ЕК по съответните професионални направления и от УС на НАПОО и са представени на министъра на образованието и науката за издаване на заповеди за допълването им в Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от ЗПОО. Три от предложенията са внесени и обсъдени в ЕК, но не са подкрепи поради липса на достатъчно доказателство, относно необходимостта от включването им в списъка на професиите. Едно от предложенията не е разгледано от ЕК.

Обсъдени и подкрепени от УС са следните предложения:

1. Професия „Сценичен фолклорен изпълнител“ със специалност „Танцово фолклорно наследство“ – трета степен на професионална квалификация;
2. Професия „Специалист, танцово изкуство“ със специалност „Танцово фолклорно изкуство“ – четвърта степен на професионална квалификация;
3. Професия „Съдебен служител“ със специалност „Съдебна администрация“ – трета степен на професионална квалификация;
4. Специалност „Ръководител движение“ – трета степен на професионална квалификация към професия „Организатор по експлоатация в ж.п. инфраструктура“ ;
5. Специалност „Специално производство (производство на въоръжение и боеприпаси)“ – четвърта степен на професионална квалификация към професия 521010 „Машинен техник“;
6. Специалност „Управление на радиоактивни отпадъци“ – трета степен на професионална квалификация към професия 522030 „Техник на енергийни съоръжения и инсталации“ от професионално направление 522 „Електротехника и енергетика“.

Обсъдени в ЕК са следните три предложения:

1. Професия „Организатор на спа и уелнес услуги“ със специалност „Организатор на спа и уелнес услуги“ – трета степен на професионална квалификация
2. Професия „Техник на електрически превозни средства“ – трета СПК;

3. Професия „Монтьор на технически превозни средства“ – втора СПК.

Неразгледано е от ЕК предложението за нова специалност „Дрогерист – специализиран консултант по здраве, козметика и битова химия“ към професия „Химик-технолог“ – трета степен на професионална квалификация – поради несъответствие на внесеното предложение с „Процедурата за реда и условията за актуализиране на СППОО“.

Причините част от предложенията за допълване на СППОО с нови професии/специалности да не бъдат одобрени основно са свързани с необходимостта от предоставяне на по-детайлна информация за новите знания, умения и компетентности, които се предвижда да бъдат усвоявани, с това, че не отговоарят на принципа за широкопрофилност, както с липсата на възможности за надграждане или разширяване на компетентностите, заложен в предходната по-ниска СПК на съответната професия/специалност и др.

През 2017 г. са проведени 7 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за допълване на СППОО. Предоставени са 25 консултации с вносителите на предложенията и с потенциални кандидати, изявили желание за внасяне на нови предложения за допълване на СППОО.

През 2017 г. НАПОО съгласува с МТСП кодовете на длъжностите на професиите по НКПД и публикува актуалната версия на интернет-страницата на Агенцията.

През 2017 г. са внесени в НАПОО 10 предложения за актуализиране на СППОО с допълване на нови професии/специалности, които попадат в различни професионални направления. Предложенията за нови професии/специалности основно са продиктувани от липсата на специалисти на пазара на труда със специфична професионална квалификация, необходими за определени сектори – съдебната система, ж.п. транспорта, електрическите транспортни средства, туризъм, енергетика и др.

През 2017 г. СППОО е актуализиран с две заповеди на министъра на образованието и науката - с 1 нова специалност към съществуваща професия и с 2 нови професии с 4 нови специалности. Двете заповеди са публикувани на интернет-страницата на НАПОО своевременно и са включени в Списъка на професиите в съответните професионални направления. През 2018 г. внесените в Агенцията предложения за допълване на СППОО с нови професии/ специалности са общо три. Подкрепено от ЕК и УС е предложението, инициатирано от бизнеса за създаване на нова професия „Консултант козметични, парфюмерийни, био продукти и битова химия“, специалност „Осигуряване на продуктова информация“ – трета степен на професионална

квалификация в професионално направление 524 „Химични продукти и технологии“. През 2018 г. са проведени 6 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за допълване на СППОО, от които три заседания, свързани с подобряване на съответствието между системата за професионално образование и обучение (ПОО) в България и потребностите на пазара на труда и обществото по проект „Техническа помощ за осъществяване на българската НКР в ПОО“. Предоставени са 10 консултации с вносителите на предложенията и с потенциални кандидати, изявили желание за внасяне на нови предложения за допълване на СППОО. През 2018 г. СППОО е актуализиран еднократно, като са допълнени 2 нови специалности към съществуващи професии, 2 нови професии с 13 нови специалности. През 2019 г. постъпилите в НАПОО предложения за допълване на Списъка са разгледани на експертно ниво за съответствието им с „Ред за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“ (утвърден със Заповед № РД 09-5443/18.10.2017 г. на министъра на образованието и науката, изм. и доп. със Заповед № РД 09-3080/13.12.2019 г.). Внесени са две предложения за допълване на СППОО с нови професии/ специалности. Подкрепено от ЕК и УС е предложението, иницирано от бизнеса за създаване на нова специалност „Зоофризьор“ към професията „Кинолог“, код 621130 в професионално направление 621 Растениевъдство и животновъдство.

През 2019 г. са проведени 9 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за промени в СППОО. Осем от заседанията на ЕК са свързани с обсъждане на предложения за промяна на Списъка, които произтичат от привеждане му в съответствие с КОО 2015 и ISCED-F.

Тенденцията за намаляване броя на предложенията за промени в СППОО е валидна и за 2019 г. Внесените предложения за нови професии/специалности са продиктувани основно от липсата на специалисти на пазара на труда със специфична професионална квалификация, необходими за определени производства.

През 2019 г. СППОО е актуализиран еднократно със Заповед РД 09-2973 от 28.11.2019 г., като са допълнени 2 нови специалности към съществуващи професии, 1 нова професия с 1 нова специалност.

През юли 2019 г. НАПОО стартира поредица от дейности по задание от Министерството на образованието и науката за изготвяне на „Анализ с участието на браншови и професионални организации и ключови министерства с предложение за оптимизиране и осъвременяване на СППОО“.

Анализът ще бъде основата за осъществяване на промени в СППОО през следващите години, за да отговори на потребностите на бизнеса и на пазара на труда. Заданието е изпълнено по описаните в него отделни задачи:

1. Преглед и анализ на професиите и специалностите от СППОО по професионални направления с оглед осигуряване на възможност за надграждане на СПК в професиите;
2. Преглед и анализ на промените, които следва да се осъществят в СППОО въз основа на Споразумението между МОН и НСИ за актуализиране на Списъка спрямо „МСКО-Области 2013“ на ЮНЕСКО и „КОО-2015“ на НСИ;
3. Проучване на резултатите от секторните анализи в рамките на My Competence и резултатите от работата на създадените 25 секторни съвета и разработените компетенции в пилотните сектори – „Електроника“, „Електротехника“, „Информационни технологии“, „Машиностроене“, „Металургия“, „Мехатроника“, „Минно-добивна промишленост“, „Млечна промишленост“, „Охрана и сигурност“ и др. Анализ на подходите в клъстериране на компетенциите и приложимостта им към оптимизиране на СППОО;
4. Проучване и анализ на съотносимостта между областите на образование, професиите и специалностите в СППОО и областите на образование и професиите в Класификатора на областите на висшето образование и професионалните направления с оглед осигуряване на възможност на надграждане на квалификациите от единия към другия сектор на образование и създаване на по-добър преход от средно към висше образование;
5. Проучване на дескрипторите и дефинициите в европейския класификатор на уменията, компетенциите и длъжностите ESCO, въз основа на който се описват квалификациите, които имат съответствие на нуждите на пазара на труда. Анализ на съотносимостта към професиите и специалностите в СППОО;
6. Проучване на практически опит в поне 3 европейски страни с осъществени реформи в областта на професионалните квалификации с цел осъществяване на по-добро съответствие между търсенето на умения на пазара на труда и предлагането на квалификации от страна на образованието и обучението (например Финландия, Чехия, Полша, Нидерландия и др.). Анализ на приложимостта на подходите в български контекст по отношение на оптимизиране на СППОО;
7. Преглед на препоръките към СППОО от доклада по проект „Техническа помощ при прилагането на националната квалификационна рамка в ПОО“, финансиран от ЕК по

програмата за подкрепа на структурните реформи с оглед прилагането им при оптимизация на СППОО освен в пилотните 3 сектора – текстил, дървообработване и електромобили, и в останалите сектори/професионални направления.

Със заповед на председателя на НАПОО е сформирана Координационна група за оптимизиране на СППОО, която включва представители на всички заинтересовани страни. Основните функции на Координационната група са да осъществява комуникация между Агенцията и браншовите организации във връзка с дейностите по актуализиране на СППОО.

Агенцията, като отговорна институция за разработване и актуализиране на СППОО, на базата на проучени национални и европейски документи, на разработените доклади и опит на други държави, на база на събраната информация от организирани фокус–групи, работни срещи и семинари, разработи конкретни предложения на концепции за оптимизиране на СППОО, които да предоставят на пазара на труда лица с необходимата професионална квалификация. Вариантите изискват да се направят промени в нормативната уредба – ЗПОО, рамкови програми, ДОС и др.

Пълният текст на доклада е достъпен на интернет страницата на НАПОО - <https://www.navet.government.bg/bg/lpvet-opt/> , както и е разпространен по електронен път сред социалните партньори и останалите заинтересовани страни.

Въз основа на този доклад се очаква министърът на образованието и науката да предприеме необходимите мерки за избор на вариант на СППОО, който най-пълно да съответства на концепцията за развитие на образованието до 2030 г. в България.

Важни събития - конференции, участия в работни групи и международни проекти

През 2013 г. представители на НАПОО са участвали като членове на междуведомствени работни групи, съвети, комисии и комитети на национално ниво към МОН, МТСП, МИЕ, МТИТС и АЗ.

Към МОН:

1. Участие в комисията за поддържане на Списъка на регулираните професии в Р България към МОН;
2. Участие в междуведомствена работна група за създаване на национална рамка за осигуряване на качеството към МОН;
3. Разработване на Концепция за развитие на ПОО към МОН;

4. Междуведомствена работна група по изпълнение на Националната стратегия за УЦЖ/Плана за действие за 2012-2013 г. към МОН и междуведомствена работна група за разработване на Националната стратегия за УЦЖ 2014 – 2020 г.;
5. Разработване на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. чрез участие в междуведомствена работна група за разработване на МОН;
6. Участие в Съвета за координиране на проект „Управление за ефективно професионално образование“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“ на МОН;
7. Участие в ЕУП по проект „Нова възможност за моето бъдеще“ по ОП „РЧР“;
8. Работна група 16 „Образование и обучение“ към МОН.

Към МТСП:

1. Участие в Работна група 2 „Свободно движение на хора“ към МТСП;
2. Актуализиране на Стратегията по заетостта на Република България 2013–2020 г. и разработване на Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) за 2014 г. чрез участие в комисии към МТСП;
3. Комитет за наблюдение на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007 -2013г. към МТСП;
4. Разработване на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. като членове на междуведомствена работна група за разработване на МТСП;
5. Изготвяне на проект на концепция за промени в нормативната уредба по прилагането на чл. 24 „Образование“ от Конвенцията за правата на хората с увреждания чрез участие в междуведомствена работна група към МТСП.

Към МИЕ:

1. Разработване на Наредба за условията и реда за сертифициране на „Балнеолечебен (Медикъл СПА) център“, „СПА център“, „Уелнес център“ и „Таласотерапевтичен център“ и изискванията към персонала и към лицето с функции по управлението чрез участие в Работна група към Министерство на икономиката и енергетиката;
2. Разработване на Наредба за образованието, практическата подготовка и професионална квалификация, необходими за придобиване на професията „Ски учител“ като участник в работна група на МИЕ

Сътрудничеството с Агенцията по заетостта (АЗ) през периода се осъществява в изпълнение на рамковото споразумение между НАПОО и АЗ и е насочено към усъвършенстване на

предпоставките за ефективно организиране и провеждане на професионалното обучение от лицензираните ЦПО. Представител на Агенцията участва в работна група за актуализиране на Механизма за осигуряване на качеството и контрол на обучението, организирано от АЗ, инициран по предложение на НАПОО.

През 2013 г. НАПОО продължава участието си в изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2008-2013 година. В рамките на своята компетентност Агенцията е сред отговорните институции за реализиране на дейности и мерки, включени в две приоритетни направления на Плана - „Подобряване на възможностите за достъп до учене през целия живот“ и „Осигуряване на качество и ефективност на ученето през целия живот“.

Сътрудничеството на НАПОО с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, продължава да се разширява и задълбочава. Председателят на НАПОО работи като съпредседател на сформирания през октомври 2010 г. Национален съвет за оценка на компетентностите към БСК. Експерти от НАПОО участват в работата на различни органи и работни групи на секторно ниво - Управителния съвет и Изпълнителното бюро на Българския център за квалификация по заваряване, Постоянната кръгла маса за въвеждане на социални стандарти в леката промишленост и туризма в България, организирана от Балканския институт по труда и социалната политика и Секторните съвети към Националния съвет за оценка на компетентностите към Българска стопанска камара (БСК). В изпълнението на проект на НАПОО по програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Партньорства“ на тема: „Храни и напитки – европейски учебен план за качествено обучение в областта на производството на храни и напитки“ (FoodDrinks) , като партньори са включени две браншови организации – Българска асоциация по месопреработване и Български съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци. Българската камара на химическата промишленост (БКХП) активно участва в изпълнението на проектните дейности по проекта на НАПОО по програма „Леонардо да Винчи“ на тема: „Въвеждане на подхода единици резултати от ученето при подготовката на оператори и техници по експлоатация в химическата промишленост“ (PILE UP). Друга инициатива, по която работят двете организации, е създаването на Секторен съвет в химическата промишленост по инициатива на Европейската комисия. В резултат на тесните професионални контакти между двете организации успешно се изпълнява сключеното рамково споразумение за сътрудничество между НАПОО и БКХП. През 2013 г. е сключено споразумение за сътрудничество и съвместна дейност с „ КРИСТИАН

ОФ РОМА ГРУП“, в рамките на което е организирано и проведено национално състезание между лицензираните центрове, предоставящи обучение по професията „Фризьор“.

Експерти от НАПОО участват във форуми и инициативи, организирани от различни университети. В сътрудничество с Университета за национално и световно стопанство (Института за следдипломна квалификация) се изпълняват проектните дейности по ReferNet – България (участие в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО към СЕДЕФОП). Реализирана е стажантска програма за студенти от III курс, специалност „Публична администрация“ на СУ „Св. Кл. Охридски“. Продължава ефективното сътрудничество между Центъра за развитие на човешките ресурси и НАПОО в рамките на проектите „Национална група от съветници по Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) 2012-2013“ и Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот (ELGPN) чрез съвместно организиране и провеждане на семинари, работни срещи и др.

През 2013 г. експертите от Агенцията са лектори, модератори или участници в дискусии, семинари и кръгли маси, сред които:

1. Първа и втора Национална координационна среща ECVET – Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР) ;

1. Семинар с директори на професионални гимназии „Системата за кредити в ПОО (ECVET) и валидирането на неформалното и самостоятелно учене“, ЦРЧР;

Семинар „Системата за кредити в ПОО (ECVET) и валидирането на неформалното и самостоятелно учене“, ЦРЧР

2. Национален семинар на тема: „Приложение на Европейските инструменти в работата на НАПОО и центрoвете за професионално обучение“, ФНТС;
3. Работна среща в ЦРЧР - Стратегии за мобилност в контекста на Европа 2020;

4. Валоризационна конференция „Учене през целия живот“.

През 2013 г. Агенцията продължава активно да прилага принципа за сътрудничество и партньорство със заинтересуваните институции и организации в работата си по международни проекти. През м. май 2013 г., в рамките на споразумение за сътрудничество между НАПОО и Федералния институт за професионално обучение (BIBB) на Германия, се провежда съвместно с Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение“ (ДП „БГЦПО“) семинар на тема: „Изграждането на центрове за компетентности като предпоставка за връзка между професионалното обучение и пазара на труда“.

През есента на 2013 г. НАПОО сключва Меморандум за сътрудничество с Акционерното дружество „Републикански научно-методически център за развитие на техническото и професионално образование и за придобиване на квалификация“ от Казахстан, насочено към развитието на системите на ПОО в двете страни. Първа стъпка в реализирането на Меморандума бе участието на заместник-министъра на образованието и науката на Република България, Иван Кръстев и на председателя на НАПОО в Петия Международен форум „Професионално образование и бизнес- диалог с партньорите“ в гр. Астана.

Пети Международен форум „Професионално образование и бизнес: Диалог с партньорите в гр. Астана.

През 2013 г. експерти от НАПОО участват като представители на България в работата на следните мрежи: Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО, Европейската мрежа за създаване и развитие на Европейска система за трансфер на кредити в ПОО и Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот. През годината НАПОО участва със свои представители в следните работни семинари и срещи, организирани от европейски институции и организации:

1. Двадесет и първата и двадесет и втората среща на Консултативната група към Европейската комисия по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене;
2. Втората работна среща на Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот;
3. Единадесето пленарно годишно заседание на ReferNet;
4. Работна среща в град Призрен, Косово, за професионалното образование и обучение на Балканите.

Важен аспект от дейността на НАПОО е изпълнението на функциите ѝ на Национална координационна точка (НКТ) по въпросите на въвеждането на Европейска система за кредити в ПОО. Работата на НКТ за въвеждането на ECVET се подпомага от сформиранията през 2010 г.

Националната експертна група, в която участват представители на други държавни институции, академичната общност, социалните партньори, представители на професионални гимназии, професионалните колежи, ЦПО и др. Организиран са съвместни дейности и инициативи с Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР) в рамките на проект „Национална група от съветници по Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) 2012-2013". Дейността на НАПОО, като НКТ, се популяризира и чрез специализираната рубрика на интернет-страницата на Агенцията. През 2013 г. приключват следните международни проекти, финансирани по различни програми:

1. Проект „Храни и напитки – европейски учебен план за качествено обучение в областта на производството на храни и напитки” (FoodDrinks),“ програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Партньорства”, 2011 – 2013 г., като проектът е награден на воларизационната конференция, организирана от ЦРЧР като един от успешните проекти за сектор ПОО.

2. Проект „Разширяване приложението на инструмент за оценка на качеството на професионалното образование и обучение” (BEQUAL), програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Трансфер на иновации”, 2011 – 2013 г.;

3. Проект по програма на ЕС „Интелигентна енергия в Европа”, „Пътна карта по прилагане на интелигентни енергийно ефективни решения в сградите на България до 2020 г.”, реализиран в периода 2011-2013 г.;

4. Проект „Въвеждане на подхода „единици резултати от ученето” в подготовката на оператори и техници по поддръжката в преработващата промишленост” (PILE UP); програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Трансфер на иновации”, 2011 – 2013 г.;

5. Проект „Валидиране на резултати от самостоятелно учене и трансфер на кредити в уеб дизайна и компютърната анимация” (Create), програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Трансфер на иновации”, 2011 – 2013 г.;

6. Проект „Компютърните игри като средство за обучение” (SCOGATT),“ програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Трансфер на иновации”, 2011-2013 г..

През 2013 г. е разработен и одобрен за финансиране проект „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“ по приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“.

През 2014г. представители на НАПОО отново участват като членове на междуведомствени работни групи, съвети, комисии и комитети на национално ниво към МОН, МТСП, МИЕ, МТИТС и АЗ. Представени са експертни становища и предложения по следните документи:

1. Закон за изменение и допълнение на Закона за професионално образование и обучение;
2. Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2014-2020 г.”;
3. Стратегия за развитие на ПОО в България до 2020 г.;
4. Наредба за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности;
5. Наредба за условията и реда за провеждане на обучение чрез работа (дуално обучение);
6. Стратегия по заетостта на Република България 2013-2020 г. и Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) за 2015 г. – чрез участие в комисии към МТСП;
7. Признаване на дипломи и професионални квалификации чрез участие в Работна група 2 „Свободно движение на хора” - към МТСП;
8. Проект на концепция за промени в нормативната уредба по прилагането на чл. 24 „Образование” от Конвенцията за правата на хората с увреждания - чрез участие в междуведомствена работна група към МТСП;
9. Въпросник, свързан с Националния доклад по „Образование и Обучение 2020”;
10. „План за 2014 г. за мониторинг на Националната демографска стратегия”;
11. Национална програма за реформи ЕВРОПА 2020.;

12. НАПОО иницира и представя в МОН предложения за промяна в Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване.

Като координираща институция НАПОО иницира създаването на Национална секторна група за политиките за ориентиране през целия живот, подкрепена с ресурси от европейската мрежа за ориентиране през целия живот ELGPN. Важен инструмент за взаимодействие на НАПОО с други институции са споразуменията за двустранно сътрудничество. Нова стъпка в тази насока през 2014 г. е подготвеното споразумение с Министерството на здравеопазването за осигуряване качеството на обучението в ЦПО по професии от област „Здравеопазване“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение. През периода продължава сътрудничеството между НАПОО и АЗ на базата на актуализираното през 2014 г. Споразумение за сътрудничество. Провеждат се експертни срещи между двете институции по проект „Надграждане на ИС“ за обмен на данни и информация при подготовката на годишната информация за дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО. Агенцията успешно реализира съвместна дейност с Националния статистически институт (НСИ) за създаване на единна система за ежегодно събиране и обработка на информация във връзка с броя на обучените лица в ЦПО и успешно си партнира с Националния център за информация и документация във връзка с дейностите по международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение. Друг важен партньор на НАПОО през 2014 г. е Центърът за контрол и оценка на качеството на училищното образование към МОН.

В областта на секторното сътрудничество се осъществяват съвместни действия с различни браншови организации. В резултат на активната политика на НАПОО за развитие на секторното сътрудничество експерти от НАПОО продължават да участват в работата на различни органи и работни групи на секторно ниво. Със съдействието на Българската минно-геоложка камара и с активното участие на специалисти от бранша са разработени проектите на ДООИ за придобиване на квалификация по всички професии от професионално направление 544 „Минно дело, проучване и добив на полезни изкопаеми“.

На 17 октомври 2014 г. НАПОО участва в среща-дискусия на тема „Нови възможности за развитие в професионалната кариера“, организирана от Асоциацията на малките и средни предприятия в индустрията за красота и здраве (АМСПИКЗ), в рамките на Международния форум „Arena Professional 2014“.

И през 2014 г. НАПОО си сътрудничи с академичната общност. В работната група към НАПОО за актуализиране на „Рамковите изисквания“ и проекта на „Методически указания“ за разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии“, ориентирани към единици резултати от ученето, участват представители от различни висши училища и университети от страната – Югозападен университет, Благоевград, Селскостопански университет, Пловдив, Департамент за квалификация и усъвършенстване на учители към СУ и др.

Работна среща на междуведомствена работна група за актуализиране на рамковите изисквания за разработване на ДООИ на основата на Единици резултати от ученето, 2014 г.

Експерти от НАПОО участват във форуми, инициативи, организирани от различни университети. В сътрудничество с Университета за национално и световно стопанство (Институт за следдипломна квалификация) се изпълняват проектите дейности по ReferNet – България (участие в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО към СЕДЕФОП).

Експертите от Агенцията са лектори, модератори или участници в дискусии, семинари и кръгли маси, организирани по проекти и инициативи на различни организации на национално и секторно ниво, съвместно с представители на държавните институции, социалните партньори,

обучаващи институции като:

Национална конференция на европейската мрежа за обмен на опит в областта на професионалното образование и обучение ReferNet, София, декември, 2014 г.

1. Координационни срещи на експертите от НАПОО, включени в националната мрежа по ECVET – Центъра за развитие на човешките ресурси;
2. Семинар със социалните партньори на тема: „Европейската кредитна система в ПОО (ECVET) и ползите от използването ѝ в практиката”, проведен през м. май 2014 г.;

3. Кръгла маса на тема: „Секторни квалификационни рамки и Европейската кредитна система в ПОО (ECVET)” с участието на специалисти от ИКТ сектора – експерти, директори, преподаватели от средни и висши училища, ЦПО, представители на бизнеса, проведен през м. юни 2014 г.;

4. Семинар на тема: „Повишаване на качеството на процесите на валидиране чрез системата от кредити в ПОО (ECVET)” с участието на директори и учители от професионални гимназии, представители на ЦПО и на социалните партньори, проведен през м. декември 2014 г.;

5. Продължава ефективното сътрудничество между Центъра за развитие на човешките ресурси и НАПОО в рамките на проектите „Национална група от съветници по Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) 2014 г. и Европейската мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот (ELGPN), чрез съвместно организиране и провеждане на семинари, кръгли маси, работни срещи и др.

б. Работен семинар на тема „Развитие на обучението чрез работа (дуално обучение) в

България“, организиран от МТСП, със съдействието на проект „Подкрепа на ЕСФ за схема за чиракуване и стажуване“ на Европейската комисия, чрез организацията “Ecorys”;

7. Валоризационна конференция „Учене през целия живот“, на която НАПОО е удостоена с престижната награда „Най-качествено

Семинар на тема: „Повишаване на качеството на процесите на валидиране чрез системата от кредити в ПОО (ЕСVET)“, декември 2014г.

изпълнен проект“, финансиран по Програмата за учене през целия живот – 2007-2013 г.

На 24 юни 2014 г. се провежда начална пресконференция за стартиране на проект „Надграждане на информационната система (ИС) на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО), и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“.

Начална пресконференция по проект за Надграждане на информационната система (ИС), финансиран от ОПАК, 2014г.

През октомври, 2014 г. членовете на Управителния съвет на НАПОО, заедно със служители от агенцията, посещават производствената база и учебния център на „Либхер-Хаусгерете Марица“ ЕООД в Радиново, област Пловдив. Фирмата е изградила свой учебен център, в който обучава своите служители. При посещението на УС на НАПОО е представен модела на обучение, който е успешно съчетание между теоретична подготовка и практика и следва принципите на дуалното обучение в Германия.

През м. декември 2014 г. се провежда среща на НАПОО с Германо-българската индустриална търговска камара, на която Камарата представя Клъстера „Дуално професионално обучение“ и подкрепи идеята за пилотно провеждане на

организирано дуално обучение в РБългария. В рамките на сключения през 2013 г. Меморандум за сътрудничество с Акционерно дружество „Републикански научно-методически център за развитие на техническото и професионалното образование и за придобиване на

квалификация“ от Казахстан, насочено към развитието на системите на ПОО в двете страни, двама служители от Агенцията участват в изложение, посветено на ПОО, в гр. Астана. През 2014г. НАПОО участва със свои представители в следните работни семинари и

Посещение на производствена база и учебен център на Либхер-Хаусгерете Марица ЕООД

срещи, организирани от европейски институции и организации:

1. Четиринадесето, петнадесето и шестнадесето пленарно заседание и срещи за преглед на политиките в областта на ориентирането през целия живот, съответно в Атина, Загреб и Рим (ELGPN);
2. Тематични семинари „Употреба на резултати от ученето в ECVET– сесия 1“, гр. Барселона” и сесия 2, гр. Букурещ;
3. Пети годишен форум на „ECVET мрежата“, гр. Виена;
4. Годишен форум на Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО (EQAVET);
5. Среща на Националните координационни точки в рамките на Европейската мрежа за осигуряване на качеството в ПОО (EQAVET), гр. Брюксел;
6. EQAVET симпозиум за осигуряване на качество в ПОО чрез представяне на секторни подходи: „Партньорството в дуалното обучение и ролята на осигуряването на качеството“, гр. Брюксел;
7. Двадесето пленарно годишно заседание на ReferNet, гр. Солун;
8. Заседание на Консултативния съвет по професионално обучение към Европейската комисия и на работната група по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене, гр. Брюксел;
9. Заседание на работната група по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене, гр. Льовен;
10. Среща на консултативната група към Европейската комисия по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене на тема „Използване и писане на РУ: валидиране срещу формално образование“, гр. Корк, Ирландия;
11. двадесет и седмо и двадесет и осмо заседание на консултативната група към Европейската комисия по въпросите на Европейската квалификационна рамка и валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене;
12. Конференция на тема „Европейски бизнес форум за професионално обучение 2014“, гр. Брюксел;
13. Национална конференция по професионално обучение в Испания в рамките на проект по програма „Леонардо да Винчи“ IT: BSE, насочен към „фасилитимениджмънт“ – ефективно, от енергийна гледна точка, конструиране, обслужване и управление на сгради;

14. Заседание по проект на Европейския съюз за южноамериканските страни. Представяне на системата за валидиране, стандартите в ПОО и механизмите за връзка между обучението и пазара на труда в България, Аржентина;
15. Конгрес за ПОО, организиран от Германския институт за професионално образование и обучение – BIBB в Берлин на тема: „Промотиране на атрактивността на професионалното образование и обучение”.

През 2014 г. НАПОО работи по следните международни проекти и проекти, финансирани по оперативните програми:

1. Проект „Повишаване на квалификацията на служителите в НАПОО чрез обучение за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията“, ОПАК, приключил през м. юни 2014г.;
2. Проект „Европейска мрежа за политиките за ориентиране през целия живот ELGPN 2013-2014“, Програма „Учене през целия живот“ (приключил м. декември 2014 г.);
3. Проект „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от ЦПО“, ОПРЧР;
4. Проект „Координиране на дейностите в България за предоставяне на информация в областта на професионалното образование и обучение за Европейската мрежа ReferNet“, Договор за сътрудничество със CEDEFOP;
5. проект „Европейски алианс на секторните умения в областта на обучението и стажуването за продавач-консултанти в здравеопазването, помощните технологии и здравословното хранене“ - H-CARE, Секторна програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Разработване на иновации“;
6. Проект „Нова възможност за моето бъдеще“, ОПРЧР;
7. Проект „Coach@ Work: EQAVET система за признаване, валидиране и акредитиране на знания, умения и компетентности, придобити от доставчици на подкрепена заетост за хора с увреждания“, Програма ЕРАЗЪМ +, Ключова дейност 2: Стратегически партньорства;
8. Проект „BUILD UP Skills EnerPro“, Програма „Интелигентна енергия – Европа“, Инициатива “Build Up Skills”

През 2015 г. представители на НАПОО участват като членове на междуведомствени работни групи, съвети, комисии и комитети на национално ниво към МОН, МТСП, МИЕ, МТИТС, Министерство на туризма и АЗ. Продължава участието на представители на НАПОО в

различни по формат работни групи, комитети и др. междуинституционални форми на сътрудничество, като част от тях са:

1. Национална стратегическа група за планиране и отчитане дейностите за изпълнение на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015–2020 година;
2. Междуведомствена работна група за подготовка на проект на Наредба за осигуряване качеството в ПОО;
3. Консултативен съвет по професионално обучение (ACVT) към Европейската комисия;
4. Работна група на ползвателите на ECVET към Европейската комисия;
5. Работна група за Европейската квалификационна рамка, дейности по валидиране към Европейската комисия;
6. Направляващ комитет по проект „Швейцарска подкрепа за въвеждане принципите на дуалното обучение в българската образователна система“;
7. Национална секторна група за политиките за ориентиране през целия живот към Европейската мрежа за политиките по ориентиране през целия живот (ELGPN);
8. Секторни съвети към БСК;
9. Секторен съвет „Транспорт“ към МТИТС;
10. Консултативен съвет на РИО на МОН – София-град и София-област;
11. Междуведомствена работна група към МОН относно политиките за УЦЖ;
12. Работна група към МОН за разработване на Наредба за условията и реда за присъждане, натрупване и трансфер на кредити;
13. Управителен комитет на проект „Националните координатори в изпълнение на европейската програма за учене на възрастни“ към МОН;
14. Работна група към ЦРЧР за създаване на Национален регистър на квалификациите;
15. Работна група за привеждане на нормативната уредба и политики свързани с хората с увреждания в съответствие с изискванията на Стратегията за осигуряване на равни възможности за хората с увреждания;
16. Експертна група с цел създаване на Институт по социални професии в България с тригодишно професионално обучение на асистенти на хора с увреждания и възрастни хора, по модела за дуално обучение на федералната провинция Баден-Вюртемберг, Германия;

17. Работна група European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO), гр. Брюксел, Белгия.

През 2015 г. експерти от НАПОО участват в работата на различни институции и работни групи на секторно ниво, реализирани са и съвместни действия с академичната общност. Продължава ефективното сътрудничество между Центъра за развитие на човешките ресурси и НАПОО в рамките на двата проекта „Национална група от съветници по Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) – 2015 г.“ и „Европейска мрежа за развитие на политиката в областта на ориентирането през целия живот (ELGPN)“ чрез съвместно организиране и провеждане на семинари, кръгли маси, работни срещи и др.

Експертите от Агенцията са лектори, модератори или участници в: координационни срещи на експертите от НАПОО, включени в националната мрежа по ECVET – Центъра за развитие на човешките ресурси; работен семинар на тема „Развитие на обучението чрез работа (дуално обучение) в България“,

организиран от МТСП, със съдействието на проект „Подкрепа на ЕСФ засхема за чиракуване и стажуване“ на Европейската комисия, чрез организацията „Ecorys“.

Заклучителна конференция по проект „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“

На 3 юли 2015 г. се провежда заключителна конференция във връзка с приключването на проект „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, финансиран по ОПАК. На събитието пред журналисти от различни медии НАПОО представя резултатите от проекта, а именно новите онлайн услуги, достъпни чрез обновената и Интернет-страница .

На 4 юни 2015 г. се провежда заключителна конференция във връзка с успешното реализиране и приключване на проект „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за

Заключителна конференция по проект „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от центровете за професионално обучение“, 2015г.

за професионално обучение“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

На 24 март 2015 г. в Националния музей „Земята и хората“ се провежда кръгла маса на тема: **„НАПОО – 15 години традиция, партньорство, предизвикателства“**, посветена на развитието на

Агенцията като координираща институция и на приноса ѝ за модернизирание на системата за ПОО в България. Кръглата маса събира министри, заместник-министри, експерти,

представители на работодателски и синдикални организации, представители на центрове за професионално обучение, които участват в дискусиата за развитие на ПОО.

15 години НАПОО-традиция, партньорство, предизвикателства

В рамките на честването на петнадесет години от създаването на НАПОО и с подкрепата на Центъра за развитие на човешките ресурси са осъществени две тематични кръгли маси:

„Атрактивност на професионалното образование и обучение в ИКТ сектора“ и „Предизвикателства в професионалното образование и обучение в сектор Туризъм“.

Кръгла маса „Предизвикателства в професионалното образование и обучение в сектор Туризъм“ и Кръгла маса „Атрактивност на професионалното образование и обучение в ИКТ сектора

Важен момент през 2015 г. е сключването на Рамково споразумение за сътрудничество чрез предоставяне на данни между НАПОО, МОН, МТСП и АЗ.

Рамково споразумение за сътрудничество чрез предоставяне на данни между НАПОО, МОН, МТСП и АЗ.

Сключени са и споразумения за сътрудничество с :

1. Министерството на здравеопазването;
2. Асоциацията на малките и средните предприятия от индустрията за красота и здраве (АМСПИКЗ);
3. Националното фризьорско сдружение (НФС);
4. Асоциацията на лицензираните ЦПО (АЛЦПО);
5. „Джунийър Ачийвмънт България“;
6. печатница

„Образование и наука“ **Споразумение за съвместна работа с Джунийър Ачийвмънт**

ЕАД за обезпечаване на ЦПО със задължителна учебна документация.

И през 2015 г. НАПОО продължава да проучва европейския опит и добрите практики в областта на професионалното образование и обучение.

Подписване на споразумение с БСЗ.

Представител на Агенцията е

член на работна група на европейско ниво за European Skills, Competences, Qualifications and Occupations (ESCO), която заседава в Брюксел, Белгия. Служители от НАПОО участват в следните работни семинари и срещи, организирани от европейски институции и организации:

7. Съотнасяне на международните секторни квалификации към Европейската квалификационна рамка – Европейска комисия, МОН, гр. София, България;
8. учебен форум за политиките при дефиниране и написване на резултатите от учене за професионалните квалификации в системата на професионалното образование и обучение – CEDEFOP, гр. Солун, Гърция;

9. актуално състояние и перспективи за развитие на т.нар. „хибриден“ сектор на професионалното образование и обучение (Higher VET) – Европейска комисия, гр. Брюксел, Белгия;
10. Първа среща на държавите-членки, участващи в работната група Европейска класификация на уменията/компетентностите, квалификациите и професиите (ESCO) – гр. Брюксел, Белгия;
11. Работна среща на групата на ползвателите на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET Users' Group) – гр. Брюксел, Белгия;
12. Седемнадесетото общо събрание на Европейската мрежа за ориентиране през целия живот (ELGPN) – гр. Рига, Латвия;
13. Учебни визити на тема „Дуално образование“, проект „Швейцарско дуално образование за модерните изисквания и нужди на обществото“ – гр. Братислава, Словакия и Швейцария;
14. Осмото общо събрание на Европейската мрежа за ориентиране през целия живот (ELGPN) – Люксембург;
15. Шести годишен ECVET форум – гр. Барселона, Испания;
16. Деветнадесетото общо събрание на Европейската мрежа за ориентиране през целия живот (ELGPN) – гр. Ювяскюля, Финландия;
17. Семинар на тема „Споделяне на добри практики и учебни дейности за системата за трансфер на кредити в ПОО (ECVET)“ – гр. Топлице, Хърватска;
18. Работни срещи на Консултативната група към ЕК по въпросите за Европейската квалификационна рамка и на валидирането на резултати от неформално и самостоятелно учене.

За периода 2013–2015 г. координираща институция за дейностите на ReferNet мрежата в България е Националната агенция за професионално образование и обучение. През 2015 г. Агенцията финализира успешно 4-годишния си проект като реализира заложените в Плана дейности – изготвен е „Доклад за развитие на политиките в областта на професионалното образование и обучение в България“, подготвени са 2 статии, както и въпросник за целите на мобилността. Организиран са и са проведени две национални конференции, на които се представят основните продукти за 2015 г. – Националният доклад и Въпросника за мобилността.

Участието на НАПОО, като партньор в международни програми и проекти, финансирани по оперативните програми през 2015 г., е както следва :

1. „Надграждане на информационната система (ИС) на НАПОО и осигуряване на оперативна съвместимост с цел ускоряване и оптимизиране на процесите по обслужване на гражданите и бизнеса“, ОПАК, приключил през 2015 г.;
2. „Подобряване качеството на услугите по професионално обучение на възрастни, предоставяни от ЦПО“, ОПРЧР, приключил през 2015 г.;
3. „Европейска мрежа за политиките за ориентиране през целия живот ELGPN 2015“, Програма „Учене през целия живот“;
4. „Европейски алианс на секторните умения в областта на обучението и стажуването за продавач-консултанти в здравеопазването, помощните технологии и здравословното хранене“ - H-care, Секторна програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Разработване на иновации“;
5. Coach@Work: EQAVET система за признаване, валидиране и акредитиране на знания, умения и компетентности, придобити от доставчици на подкрепена заетост за хора с увреждания, Програма ЕРАЗЪМ+, Ключова дейност 2: Стратегически партньорства;
6. BUILD UP Skills EnerPro, Програма „Интелигентна енергия – Европа“, Инициатива „Build Up Skills“;
7. „Развитие на придобитите от служителите на Националната агенция за професионално образование и обучение умения чрез надграждащи обучения, за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията“, ОПАК;
8. REFERNET - Общоевропейска мрежа за обмен на опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение;

И през 2016 г. НАПОО продължава активно да участва в разработването, координирането и реализирането на важни документи – стратегии, концепции, нормативни и методически документи в сферата на началното и продължаващото професионално образование и обучение /ПОО/ и професионалното ориентиране. Служители от НАПОО вземат участие в **37** заседания на работни групи, съвети, комитети, комисии към МОН, МТСП, МТ, АЗ и други институции и организации. За календарната 2016 г. представители на НАПОО вземат участие в 57 конференции, семинари, работни срещи и обсъждания по ключови проблеми на ПОО, най-значимите от които са:

1. Кръгла маса „Професия „Специалист по безопасност и здраве при работа – изисквания, квалификация и образование“. Кръглата маса е проведена на 26 февруари 2016 г. и организирана от Фондация „Център за безопасност и здраве при работа“. Във форума участват представители на национални институции от ИА „Главна инспекция по труда“, АИКБ, КТ „Подкрепа“, НОИ, Асоциация на трудовите медицини в България, Камарата на строителите – Пловдив. Своя опит споделят чуждестранни експерти, заети в областта на безопасност и здраве при работа (БЗР), представители на Международната организация по труда, Институтация по безопасност и здраве при работа на Великобритания, IOSH Великобритания, Австрийски институт за обезщетяване на работниците, Министерство на труда и социалната политика на Р Сърбия, Национален съвет по безопасност и здраве при работа на Р Македония, както и експерти от Румъния.
2. Проект „Домино“ – дуалното обучение в България“.

На 7 март 2016 г. г-жа Емилияна Димитрова- председател на НАПОО и г-жа Марияна Павлова- зам.-председател на НАПОО, участват в третата сесия на Форума за дуално образование в рамките на българо-швейцарския проект „ДОМИНО“ („Дуално образование за модерните изисквания и нужди на обществото“). Форумът координира участието на всички

заинтересовани страни за въвеждането на дуалната система в българското образование – държавни институции, частни фирми, браншови организации, бизнес и синдикални организации, местни институции и неправителствения сектор. Главната му цел е да спомогне за успешната реформа на българското професионално образование.

През м.март 2016 г. НАПОО отбелязва с водосвет своя 16-ти рожден ден в присъствието на

бившите председатели и главния секретар на НАПОО.

На 26 април 2016 г. НАПОО участва в международна конференция „Човешките ресурси в сферата на интегрираните здравно-социални услуги – предизвикателства и възможности“. Г-жа Емилияна Димитрова, председател на НАПОО и г-жа Аделина Любомирова, главен експерт в НАПОО, участват в конференцията, организирана от Българския Червен кръст и Посолството на Конфедерация Швейцария в България.

На 27 април 2016 г. НАПОО участва в кръгла маса на тема: „Бизнесът в България и кадрите! Те липсват! Как да се справим?“, с домакин БТПП, организирана съвместно със списание „Бизнес Клуб“.

На тържествена церемония на Националните дни за учене през целия живот – Бургас 2016 г., които се провеждат от 6 до 8 октомври 2016 г. в морския град, на Националната агенция за професионално образование и обучение е връчена награда за принос в сектора за учене на възрастни в категория „Държавна институция“.

Получената награда за принос към ученето на възрастни в категория „Държавна институция“.

Агенцията, като национална институция за координация, продължава и през 2016 г. да развива установените партньорства на базата на сключените споразумения за сътрудничество с държавни институции, асоциации и др. През 2016 г. е преподписано споразумение с Министерство на здравеопазването, като срокът му е удължен до края на 2018 г. В резултат на действащото споразумение с АЗ, НАПОО провежда обучение на 65 служители от Регионалните служби по заетостта и Бюрата по труда във връзка с осигуряване качеството на професионалното обучение, предоставяно от ЦПО. Във връзка с осигуряването със задължителната учебна документация на ЦПО, произтичащо от изм. на Наредба №4 от от 16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета, на министъра на образованието и науката, изменена с Наредба № 8 от 11.08.2016 г. на МОН за информацията и документите за системата на предучилищното и училищно образование, НАПОО надгражда

и пуска в експлоатация **нов модул** към информационната система. През него ЦПО подават заявки за необходимите им документи. Новият модул изпълнява и ролята на своеобразна борса за обмяна на документи между ЦПО. Във връзка с изпълнение на тези дейности между НАПОО и издателство „Образование и наука“ ЕАД, които отпечатват държавно признатите документи, са сключени редица споразумения – през 2015, 2017, 2019 години. Проведени са две специализирани обучения на външни експерти, подготвена е „Инструкция за задълженията на външните експерти при осъществяване на лицензионната процедура“.

През 2016 г. НАПОО продължава активно да участва в дейността на европейските мрежи и работните групи - **3** броя Европейски мрежи, **1** брой консултативна група към ЕК и **2** броя работни групи.

Европейското присъствие на НАПОО се запазва и през 2016 г. чрез успешно изпълнените дейности по различните международни проекти, по които НАПОО е партньор.

На 12 февруари 2016 г. в гр. Пловдив се провежда четвърта работна среща на националната консултативна група в България по проект „H-Care“, финансиран по мярка: „Многостранни проекти за разработване на иновации – Секторни алианси на уменията“, програма: „Леонардо да Винчи“. Представителите на НАПОО Пенка Николова и инж. Янка Василева се включват в проведената дискусия. На срещата е представена електронната обучителна платформа, която е проектирана да работи на различни електронни устройства – таблет, лаптоп и смартфон.

На 17 февруари 2016 г. в Министерство на земеделието и храните (МЗХ) се провежда петата международна среща по проект “Qualification, Knowledge, ECVET” или накратко QUAKE. Тя е открита от заместник-министъра на земеделието и храните доц. Георги Костов и председателя на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) инж. Емилияна Димитрова. Пред участниците в проекта и представители на професионални гимназии заместник-министър Костов изразява увереност, че взаимното запознаване с учебните планове и практики в земеделското средно образование ще даде възможност те да бъдат разнообразени и обогатени с нови идеи и подходи. Това ще спомогне за повишаване качеството на образованието и привлекателността сред младите хора на този стратегически за страната отрасъл – земеделието. Той подчертава, че политиките в земеделското образование са насочени към по-голяма децентрализация и по-активно участие на общините в управлението на образователния процес в рамките на местните общности.

Всички планирани задачи по Рефернет мрежата за 2016 г. са изпълнени. Подготвени са: „Политически доклад за България за 2015 г.“ и „Доклад за състоянието на ПОО в България“, „Въпросник за мобилността на обучаваните в ПГ“, Изследване на бежанците. Проведени са една национална конференция и 2 регионални – в Пловдив и Русе, подготвени бяха 5 броя новини за Рефернет сайта на CEDEFOP и 7 броя новини – за българския сайт на мрежата. Във връзка с представителството на НАПОО в Рефернет мрежата за периода 2016-2019 г. са

реализирани участия в **две** конференции, организирани от CEDEFOP в Рим и Атина.

На 17 юни 2016 г. в гр. София се провежда първата за новия програмен период национална ReferNet конференция. Освен европейската мрежа за обмен на опит в професионалното образование и обучение на

Първа ReferNet конференция в София

CEDEFOP на конференцията са представени още резултатите от проучване за международната мобилност в началното ПОО, годишният политически доклад за системата на ПОО в България, новата програма за умения (New Skills Agenda) на Европейския съюз, годишният доклад за дейността на ЦПО и инициативите на НПО Junior Achievements в областта на финансовата грамотност.

На 21 март 2016 г. в гр. Брюксел, Белгия, НАПОО взима участие в семинар с представители на социалните партньори и експерти от Euroguidance, ELGPN и CEDEFOP, в рамките на който се

Втора ReferNet конференция в Русе

обсъждат приоритетите за проучвания в рамките на проект „Развитие на прилагането на информационните технологии и информацията за пазара на труда в услугите по професионално ориентиране“. Проектът е финансиран от CEDEFOP като неговата основна цел е да развие структуриран обмен на знания между различните държави относно въвеждането употребата на информационни и комуникационни технологии (ICT) и на информация за пазара на труда (LMI) в услугите по професионално ориентиране през целия живот. Проектът се изпълнява от Q-PLAN International в партньорство с Empirica, Aspire International, WES Research & Strategy и Bits of love.

На 27 октомври 2016 г. в гр. София, в Съюза на архитектите в България, се провежда съвместен семинар по проектите **BUILD UPON** и **Build Up Skills EnerPro**, по който НАПОО е партньор. Темата на семинара е „Подобряване на знания, умения и компетенции за основно и енергийно ефективно обновяване на съществуващия сграден фонд“.

През 2016г. НАПОО подготвя проектно предложение по Програма „Еразъм +“ , Ключова дейност 1 на тема: „Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските политики и инструменти в подкрепа на Ученето през целия живот“. Проектното предложение е одобрено за финансиране от ЦРЧР и през второто полугодие

стартира изпълнението на проектните дейности – реализирани са първите 8 мобилности в Гърция от заложените в проекта 32. В периода 17- 21 октомври 2016 г. е проведена учебна мобилност на експерти на НАПОО в гр. Атина, Гърция на тема “Европейската квалификационна рамка (EQF) и Европейската система за кредити в професионалното образование и обучение (ECVET)”.

През 2017 г. служителите на НАПОО участват в **29** заседания на работни групи, съвети, комитети, комисии и др. към МОН, МТСП, МТ, АЗ и други институции и организации. През годината представители на НАПОО вземат участие в **60** броя конференции, семинари, работни срещи и обсъждания по ключови проблеми на ПОО.

На 24 февруари 2017г. се провежда международна конференция на тема: „Пътят на мигрантите – проблеми и решения в интегрирането им чрез образователните системи“. По време на участието си в нея председателят на НАПОО инж. Емилияна Димитрова заявява: „Придобитите у нас квалификации са винаги полезни на хората, независимо къде ще изберат да продължат своя живот“. Фокус на събитието са възможностите, които осигурява българската образователна система за достъп до образование и обучение по български език, признаването на придобити компетентности и квалификации и подпомагането на достъпа и реализирането на пазара на труда на попадналите у нас чужди граждани – временно пребиваващи или със статут на бежанци.

Като Национална координационна точка по прилагането на Европейската препоръка за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET) за България експерти от НАПОО, които са част от мрежата към ЦРЧР участват в организирането и провеждането на следните семинари:

1. Работен семинар на 31 май 2017 г. в гр. София, в залата на Центъра за развитие на човешките ресурси, посветен на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО на тема: “ECVET за новодошлите”. Семинарът е предназначен за институции от системата на ПОО и има за цел да предостави полезна информация относно Европейската система за трансферна кредити в професионално образование и обучение (ECVET) и разписването на единици резултати от ученето в ПОО.
2. Семинар на тема: „Ролята на ECVET за повишаване на качеството и модернизиране на професионалното образование и обучение“, проведен на 31 октомври 2017г., в сградата на ЦРЧР в гр. София, в който експерти от НАПОО участваха с презентации..
3. Семинар, проведен на 20 ноември 2017г. на тема: „Валидиране на неформалното и информалното учене чрез ECVET”.
4. През 2017 г. са реализирани съвместни инициативи с Министерство на образованието и науката, Министерство на здравеопазването, Центъра за развитие на човешките ресурси, Агенция по заетостта.

На 05 май 2017 г. е подписано Споразумение за сътрудничество между Националната агенция за професионално образование и обучение и Агенция по заетостта. Споразумението бе подписано от председателя на НАПОО – г-жа Емилияна Димитрова и изпълнителния директор на Агенцията по заетостта – г-н Драгомир Николов. Споразумението има за цел осъществяване на сътрудничество между двете институции за повишаване качеството

професионалното обучение и ориентиране на безработни и заети лица, в рамките на възложените дейности по активна политика по заетостта и Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Подписване на Споразумението за сътрудничество между НАПОО и АЗ

повече и мотивирани младежи към информиран избор на професия, както според техните способности и интереси, така и съобразно нуждите на икономиката; разширяване обхвата на дуалното професионално обучение; квалификация на обучаващите в професионалните гимназии и в ЦПО, привличане на повече млади хора в системата, осигуряване условия не само за начална квалификация, но и за поддържане уменията им на нивото на технологиите.

През месец септември 2017 г. представители на НАПОО участват във форум, организиран от МОН, за обсъждане на проекта на Концепция за развитие на професионалното образование и обучение в България. Във форума участват представители на държавни институции, училища, центрове за професионално обучение, представители на работодателски и синдикални организации, фирми и др.

Предмет на дискусиата са теми, свързани с приоритетите в системата: насочване на

Във връзка с изпълнение на дейностите по Споразумението през месец ноември 2017 г. са проведени две обучения на общо 77 служители от Агенция по заетостта, дирекции „Регионална служба по заетостта“ и дирекции „Бюро по труда“ в цялата страна на тема: „Контрол на качеството на професионалното обучение, организирано от Агенция по заетостта по ЗНЗ“.

През 2017 година Европейската комисия организира за втори път Европейска седмица на професионалните умения. Целта на събитието е да се популяризира и повиши привлекателността на професионалното образование и обучение (ПОО), да се насърчи мобилността на обучаеми, да се подкрепи партньорството между бизнеса и ПОО.

#EUVocationalSkills

Представители на Националната агенция за професионално образование и обучение – Марияна Павлова, зам.-председател, Аделина Борисова- гл. експерт и Емилия Войславова- гл. експерт, участват в третото издание на Националните дни за учене през целия живот, проведени в гр. Русе от 4

до 6 октомври 2017 г. Инициативата е част от общоевропейските усилия за изпълнение на Европейската програма за учене на възрастни, както и за изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година.

На 5 декември 2017 г. в НАПОО се провежда среща с 21 представители на Френската асоциация за професионално образование и обучение в сектора на автомобилното обслужване ANFA, с посредничеството на Френско - българската търговска и индустриална камара. В рамките на срещата са представени системите на професионално образование и обучение в двете държави, като акцент в презентацията на гостите от Франция са предлаганите от членовете на ANFA стажове и курсове за придобиване на квалификация в различни направления от сферата на автомобилните услуги – автомеханици, работници по ремонт и поддръжка на купето, заети лица в продажбите и др. На срещата

присъстват и членове на Експертната комисия към НАПОО „Моторни превозни средства,

кораби и летателни апарати и транспортни услуги“, с цел разясняване на френските си колеги някои специфики на квалификациите в българския транспортен сектор.

През 2017 г. НАПОО продължава активно да участва в дейността на европейските мрежи и работните групи - 3 броя Европейски мрежи, 1 брой консултативна група към ЕК и 2 броя работни групи. Европейското присъствие на НАПОО се запазва и през 2017 г. чрез успешно изпълнените дейности по различните международни проекти, по които Агенцията е партньор:

1. Проект „Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските политики и инструменти в подкрепа на Ученето през целия живот“, програма „Еразъм+“;

2. Проект Coach@Work, програма „Еразъм+“;

3. Проект BUILD UP Skills EnerPro, програма „Интелигентна енергия – Европа“;

4. Проект eCF Alliance, Multistakeholder partnership driving ICT professional up-skilling and pick up of employability (e-CF Council), програма „Еразъм+“;

5. Проект „Умения с насоченост в областта на цифровите технологии: продължаване на моите професионални изследвания“, програма „Еразъм+“;

6. Проект RefuNEET, програма „Еразъм+“.

Мобилност - Рига м. 09.2017г.

През 2017 г. в изпълнение на проект за мобилност на служителите на НАПОО, финансиран по

програма „Еразъм+“ са осъществени **2** мобилности за 15 човека – във Виена и в Рига.

ReferNet е общоевропейска мрежа за обмен на опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение, създадена през 2002 г. от Европейската агенция за развитие на професионалното обучение със седалище в Солун –

Мобилност- Виена м.05.2017 г.

CEDEFOP. Целта на дейностите в мрежата е предоставяне на информация за националните политики в професионалното образование и обучение, анализ на текущото състояние и представяне на предложения за развития в контекста на общоевропейските насоки в съответната област. НАПОО е национален координатор за Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение ReferNet за периода 2016–2019 г. и като такава институция през 2017 и 2018 г. изпълнява успешно заложените в годишния план дейности: изготвени са „Политически доклад за ПОО в България“, Доклад за характеристиките на ПОО и статистическа информация за 2017 г., „ПОО в България“ - кратък доклад и информационен материал, „Спотлайт – характеристики на ПОО в България“, предназначен за Българското председателство на Съвета на ЕС, 5 новини предназначени за сайта на CEDEFOP. Подготвена е статия, посветена на националните инициативи и насоки за повишаване на квалификацията и пригодността за заетост на младежи, които са извън пазара на труда в България.

На **26 юни 2017 г.** в град Смолян и на 19 юли 2017 г. в гр. Враца се провеждат съответно първата и втората за годината регионални ReferNet конференции, открити от инж. Емилияна Димитрова, председател на НАПОО. Директори и преподаватели от професионални гимназии и центрове за професионално обучение (ЦПО) от Смолян и Враца, и съответните региони, се запознават както с дейността на Европейската мрежа за обмен на опит в професионалното образование и обучение (ReferNet) на Европейския център за развитие на професионалното

обучение (CEDEFOP), така и с актуалните европейски политики и тенденции в развитието на ПОО.

В рамките на Европейската седмица на професионалните умения в град София на **20 ноември 2017 г.** се провежда третата национална ReferNet конференция, организирана от НАПОО като национален координатор на мрежата за периода 2016-2019 г. Конференцията се открива от инж. Емилияна Димитрова, председател на НАПОО. Сред официалните гости са г-жа Ася Пеева – депутат от Народното събрание, г-н Лазар Лазаров – заместник-министър на труда и социалната политика, г-жа Татяна Калканова – директор на ЦРЧР и г-н Добрин Иванов – изпълнителен директор на Асоциация на индустриалния капитал в България.

В периода **29-30 ноември 2017 г.** в гр. Солун, Гърция, се провежда 15-та ежегодна пленарна среща на националните представители и на 30-те партньори по рамковото споразумение на ReferNet за периода 2016-19 г. От страна на България в срещата вземат участие Марияна Павлова, Радосвета Дракева и Люба Кръстева, членове на екипа на Националната агенция за професионално образование и обучение, партньор в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение ReferNet.

През 2018 г. са проведени две регионални (в гр. Бургас и гр. Стара Загора) и 1 национална конференции (в гр. София). На трите събития са представени възможностите за използване на информацията, събрана от всички партньорски – страни, участващи в мрежата ReferNet, които се публикуват на интернет - страницата на CEDEFOP, вкл. и резултатите и проучванията за България.

През 2019 г. са проведени две регионални (в гр. Ловеч и гр. Кюстендил) и 1 национална (в гр. София) конференции под надслов „Европейски измерения на ПОО“. На трите събития са представени възможностите за използване на информацията, събрана от всички партньорски-страни, участващи в мрежата ReferNet, които се

публикуват на интернет - страницата на CEDEFOP, вкл. и резултатите и проучванията за България.

Отчитайки успеха на НАПОО при изпълнение на дейностите в рамките на мрежата ReferNet за периода 2016-2019 г., екипът на Агенцията подготвя документи и кандидатства за нов 4 годишен мандат. Кандидатурата на НАПОО е одобрена в края на декември 2019 г. и

НАПОО
продължава

да бъде национален Рефертнет координатор до 2023г. вкл.

На **14.12.2017** Националната агенция за професионално образование и обучение е наградена в конкурса на Института по публична администрация в категорията „Технологични решения за открито управление“ в администрациите за 2017г. На специална церемония беше

връчена грамота за второ място в категорията „Технологични решения за открито управление“ за разработения и внедрен публичен Регистър на документите за професионална квалификация, издавани от лицензираните центрове за професионално обучение.

2018 г. е отбелязана като година на Българското председателство, в чиято подготовка и провеждане експертите от НАПОО активно участват.

На 15 февруари 2018 г. в НАПОО е проведена работна среща с г-н Жан Артюи, председател на комисията по бюджет в Европейския парламент. Тема на срещата е възможността за осъществяване на дългосрочни стажове/практики на ученици, студенти и възрастни в предприятия в други държави. На срещата са дискутирани финансовите механизми и трудностите пред кандидатите за такава мобилност.

През 2018 г. служители на НАПОО продължават активно да участват като представители на България в работата на следните европейски мрежи и работни групи:

1. Европейска мрежа за създаване и развитие на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО;
2. Европейска мрежа за осигуряване на качеството в ПОО;
3. работна група „Европа 2020 за професионално образование и обучение 2016-2018 г“.;
4. работна група „Европа 2020 за професионално образование и обучение 2018-2020 г“.;
5. работна група“ Европа 2020 за обучение на възрастни 2018-2020 г. „

През 2018 г. експерти от НАПОО участват в следните работни семинари и международни срещи, организирани от европейски институции и организации:

1. Учебна визита по проект „EQAVET: Vision for Revision (VIREO)” № 586523-EPP-1-
2. 2017-BG-EPPKAZ-EQAVET-NPR, програма“ Еразъм+“- за времето 5-9.03.2018 г.;
3. Втора среща на работна група по Препоръката на Съвета“ Пътеки за повишаване на уменията. Нови възможности за възрастните“- за времето от 11-13.04.2018 г.;
4. Форум на партньорите по мрежата Рефернет, организиран от Националната служба за ПОО и обучение на възрастни в Будапеща, Унгария;
5. Работно посещение на тема:“ ECVET и валидирането на неформално и самостоятелно учене“- в Роскилде, Дания;
6. Четвърта партньорска среща по проект RefuNEET в гр. Кентърбъри Великобритания;

7. Конференция на тема: „Разработване на модели за включване на квалификации от неформалния сектор в националните квалификационни рамки - опит на европейските страни“ във Варшава, Полша;
8. Мобилност в Торино, Италия, 22-26.10.2018 г. по проект № 218-1-BG01-KA102-
9. 047411 „Повишаване качеството и ефективността на професионалното обучение на възрастни – проучване на европейски опит и иновативни практики за „Учене през целия живот“ по програма „Еразъм+“;
10. Работно посещение в Стокхолм, Швеция на тема: „Идентифициране на нуждите от обучение на работната сила на пазара на труда чрез диалог между социалните партньори и заинтересованите страни“;
11. Триденвна мобилност по проект VIVA RPL № 2017-1-TR01-KA204-046680, „Интегрирани подходи за признаване на предходно учене“, програма „Еразъм+“ - за периода 25-29.09.2018 г. в Дъблин, Ирландия;
12. Първо заседание на работна група“ Европа 2020 за професионално образование и обучение 2018-2020 г.“- в Брюксел, Белгия ;
13. Партньорска среща по проект № 2018-1-SK01-KA202-046331 „Проследяване на обучението и кариерния път на завършилите професионално образование и обучение, с цел подобряване качеството на професионалното образование и обучение“ във Виена, Австрия;
14. Второ заседание на работна група Европа 2020 за обучение на възрастни 2018-2020 в Брюксел, Белгия;
15. Пета партньорска среща и заключително събитие по проект RefuNEET в гр. Брюксел, Белгия.

В част от дейностите на Агенцията, като Национална координационна точка по прилагане на препоръката за ECVET през 2018 г., г-жа Марияна Павлова, заместник- председател и Аделина Борисова, главен експерт, участват в различни форуми: „Използване на ECVET за дългосрочна мобилност“ в гр. София, семинар в гр. Варшава, Полша и други събития на европейски мрежи и тематични работни групи към Европейската комисия.

Националната агенция, чрез своите двама национални ECVET- експерти – Емилияна Димитрова и Пенка Николова , активно се включва в поредицата от проведените 6 семинара, свързани с развитието на ECVET-системата и практически ползи от нея, организирани от ЦРЧР

– координатор на ECVET-мрежата в България. Националните експерти активно съдействат и участват в подготовката на информационния видеоклип за системата ECVET в България, публикуван в медийната платформа „YouTube“, който е наличен посредством следния уеб адрес: <http://ecvet.hrhc.bg/news/informatsionen-videoklip-za-sistemata-ecvet-v-balgaria-2018-g/>, в разработване на брошурата, посветена на ползите от ECVET и др.

Постигнатите резултати по отделните проекти са, както следва:

1. Проект „Проучване на опит и добри практики при внедряване на европейските политики и инструменти в подкрепа на Ученето през целия живот“, финансиран по програма „Еразъм+“, KA1;
2. Проучени са възможностите за ефективно взаимодействие в областта на ПОО между бизнеса, централната и регионалната власти, както и сериозният опит в кариерното ориентиране и консултиране. Участниците от НАПОО придобиват ценен опит, информация и проучват добри практики, свързани с ПОО, които са споделени пред УС на НАПОО и в междуведомствени групи. След проведена в Испания мобилност е изготвено предложение до ЦРЧР за създаване на платформа, аналогична на испанската, улесняваща издаването Европас сертификат на всеки придобил професионална квалификация в страната;
3. Проект „e-CF Multistakeholder partnership driving ICT professional up-skilling and pick up of employability (e-CF Council), Erasmus+, KA2 Strategic Partnership. В рамките на проекта са разработени единни ИКТ учебни програми за придобиване на 15 компетентности, както и модел за сертифициране на ИКТ компетенции. Постигнато е унифициране на подхода при обучението на ИКТ специалисти от държавите партньори по проекта и популяризиране на инициативата сред широк кръг обучителни и работодателски организации;
4. Проект RefuNEET „Career guidance for young refugees– escaping NEET status with good counselling towards training and employment“, Erasmus+Youth, KA2 Strategic Partnership Проектът е насочен към ранна оценка на компетентностите на младите бежанци (15-29 години), съчетана с ефективно кариерно ориентиране и консултиране. Една от целите на проекта е създаване на инструментариум, подпомагащ тези лица да се представят на пазара на труда. За целта са разработени интелектуални продукти по избрани 6 професии, по които кандидатите могат да се самооценяват на специално създадена уеб-базирана платформа;

5. Проект „Повишаване на ефективността в работата на служителите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ в НАПОО чрез надграждане на специализираните знания, умения и компетентности“, финансиран от Оперативна програма „Добро управление“. Проектът е насочен към подобряване на специализираните знания, умения и компетентности на служителите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ за по-ефективно изпълнение на функциите на дирекцията, произтичащи от Закона за професионалното образование и обучение и Правилника за дейността на НАПОО. Обученията в рамките на проекта подпомагат укрепването и усъвършенстването на професионалната експертиза на дирекцията в разработването на ДОС и при осъществяване на последващия контрол на лицензираните ЦПО/ЦИП;
6. Проект „Повишаване качеството и ефективността на професионалното обучение на възрастни – проучване на европейски опит и иновативни практики за Учене през целия живот“ по Програма „Еразъм +“, КА1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“. В рамките на проекта са проучени тенденциите за реорганизация и модернизация на професионалното образование и обучение на възрастни към обучение, ориентирано към компетентностите и възможностите за адаптиране на учебните планове и програми към изискванията на пазара на труда. Проучено е и активното включване на бизнеса в процеса на професионалното образование и обучение, методът Soufflearning при провеждане на дуално обучение, ефективното професионално ориентиране преди избора на професионална област и след завършване на професионално образование и обучение с ангажираността на работодатели и работодателски организации. Резултатите от визитата са споделени на работни срещи, на форуми, посветени на дуалното образование и обучение, организирани от МОН, регионално управление на образованието гр. Враца и др. ;
7. Проект „On Track: Проследяване на обучението и кариерния път на завършилите професионално образование и обучение, с цел подобряване качеството на професионалното образование и обучение“ по програма „Erasmus +“ КА2 „Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики“, сектор „Стратегическо партньорство за професионално образование и обучение“. В рамките на проекта се разработва, оценява и пилотно прилага система за проследяване на реализацията на завършилите професионално образование и обучение. Пилотното тестване и

прилагане на системата за проследяване, създаване на механизъм и интегрирането му в процесите за мониторинг на системата за ПОО, подкрепа за доставчиците на ПОО при внедряване на механизма за проследяване и при интегрирането му в своята система за осигуряване на качеството са полезни за всички институции от системата на ПОО – професионални гимназии, ЦПО, колежи и др. ;

8. Проект „Present Stakeholders for Future Wellness Tourism Skills’ Development (WellTo) project“ по програма „Erasmus +“ КАЗ „Подкрепа за реформиране на политиките“ – Съвместни квалификации в ПОО. Основният продукт по проекта е разработване на нова квалификация – „Администратор на Уелнес център“, която отразява адекватно настоящите нужди на отрасъла по отношение на знания, умения и компетентности;
9. Проект: „Development of managerial and entrepreneurial skills of young eco-farmers via joint VET curricula, enhanced qualification profile, assessment standard and sustainable cooperation synergies „ECOFAR“, „Erasmus +“ КАЗ „Подкрепа за реформиране на политиките“ – Съвместни квалификации в ПОО.

През 2019 г. експертите от НАПОО са ангажирани с участие в поредица от национални и международни събития по въпросите на ПОО. Със своя експертен потенциал Агенцията допринася за успешното им провеждане, за формулирането на изводи и конкретни препоръки, насочени към развитие на системата на ПОО в съответствие с приоритетите, изведени на национално и европейско ниво и в набелязване на конкретни мерки за повишаване на имиджа на ПОО сред младежи и лица, навършили 16 години.

Представени са експертни становища и предложения по следните проекти на документи:

1. Проект за изменение и допълнение на Правилник за дейността на НАПОО;
2. Проект на Решение на Министерски съвет за изменение на Националния план за действие по заетостта през 2019 г. и подготовка на НПДЗ за 2020 г. – Министерство на труда и социалната политика;
3. Проект на Наредба за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация – Министерство на образованието и науката;
4. Стратегия за развитие на професионалното образование и обучение в Република България за периода 2018 г. - 2021 г. и Отчет за изпълнението на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение в Република България за периода 2015 г.- 2018 г. – Министерство на образованието и науката;

5. Секторни компетентностни модели, разработени в рамките на проект MyCompetence, „Разработване и внедряване на информационна система за оценка на компетенциите на работната сила по браншове и региони“, осъществяван от Българска стопанска камара (БСК) в партньорство с КНСБ и КТ "Подкрепа".

Участие на представители на НАПОО в различни работни групи, комитети и др. междуинституционални форми на сътрудничество през 2019 г.:

1. Комитет по наблюдение към Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.
2. Комитет по наблюдение към Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
3. Тематична работна група „Предучилищно и училищно образование“ към Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“;
4. Подкомитет към Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ в областта на пазара на труда;
5. Работна група за разработване на „Оперативна програма за наука и образование“ за програмен период 2021-2027 г.;
6. Консултативен съвет по професионално образование и обучение към министъра на образованието и науката ;
7. Национална мрежа от ECVET експерти към ЦРЧР;
8. Междуведомствен съвет по туризма към Министерство на туризма;
9. Национален съвет за насърчаване на заетостта към Министерство на труда и социалната политика;
10. Участие в УС на БЦКЗ към Български съюз по заваряване;
11. Управителен съвет на ДП “БГЦПО“;
12. Координационен съвет на ЦРЧРРИ- Кремиковци;
13. Национална стратегическа група за планиране и отчитане дейностите за изпълнение на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015–2020 година;
14. Работна група на ползвателите на ECVET към Европейската комисия;

15. Междуведомствена работна група към МОН, относно политиките за „Учене през целия живот“;
16. Работна група за разработване на механизъм за прилагане на Препоръката на Съвета на ЕС, относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда;
17. Национален експертен съвет по тематичната дейност „Системи за управление на предвиждане на умения и съответствие с нуждите на пазара на труда в ЕС: Оценка за България“ към СЕДЕФОП;
18. Междуведомствена работна група за изменение и допълнение на държавен образователен стандарт за управление на качеството в институциите за предучилищно и училищно образование;
19. Междуведомствена работна група към МОН по проблемна област „Липса на специалисти в търсени от бизнеса области и лошо качество на професионалното образование“;
20. Работна група по Наредба по чл. 34, ал. 1 от ЗПОО за организация и съдържание на изпитите за придобиване на професионална квалификация;
21. Работна група за изготвяне на Наредба за качеството на професионалното образование и обучение;
22. Координационен съвет РГ 2 “Свободно движение на хора “;
23. Работна група 16 „Образование, взаимно признаване на професионални квалификации и научни изследвания“ към МОН;
24. Постоянна работна група за актуализиране на НКПД към МТСП;
25. Контактна група за организиране на форум за хора с увреждания под патронажа на Президента на Република България;
26. Национална координационна група „Дуално обучение“;
27. Междуведомствен експертен съвет за прилагане на споразумението за сътрудничество и стратегическо партньорство при обмен на данни между Националния статистически институт и Министерството на образованието и науката;
28. Работна група за придобиване и признаване на правоспособност за упражняване на професии по 3 Наредби – „Управление на товароподемни кранове и подвижни работни

- площадки“, „Обслужване на парни и водогрейни котли“,“ Монтьор по монтиране, поддържане и ремонтване на асансьори“;
29. Междуведомствена работна група по проблемна област „Липса на специалисти в търсени от бизнеса области и лошо качество на професионалното образование“;
30. Работна група за изготвяне на проект на Стратегия по заетостта 2021-2030 г. и анализ на изпълнението на действащата Актуализирана стратегия по заетостта за периода 2013 – 2020 г.;
31. Работна група по проект „Техническа помощ за осъществяване на българската НКР в ПОО“, финансиран от Службата за подкрепа на структурните реформи (SRSS) на Европейската комисия, на МОН със СИНОП;
32. Работна група към МТСП за изготвяне на НПДЗ за 2020 г.;
33. Управителен комитет на проект „Националните координатори в изпълнение на европейската програма за учене на възрастни“ (МОН);
34. Работна група във връзка с Директива 2013/55/ЕО на ЕП и на Съвета от 20.11.2013 г. за изменение на Директива 2005/36/ЕО, относно признаването на професионалните квалификации – МОН;
35. Междуведомствена комисия на основание чл. 5 от Наредбата за условията и реда за поддържане на Списъка на регулираните професии в Република България за осъществяване на процедурата по изготвяне на предложения за включване или изключване на професии от Списъка на регулираните професии в Република България- МОН;
36. Национална стратегическа група за планиране и отчитане дейностите за изпълнение на Стратегия за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015-2020 година- МОН ;
37. Работна група за разработване на механизъм за прилагане на Препоръката на Съвета на Европейския съюз, относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда- към МТСП на основание Заповед № РД01-415/07.06.2017 г.;
38. Работна група по тематичната дейност „Системи за управление на предвиждане на умения и съответствие с нуждите на пазара на труда в ЕС: Оценка за България“- СЕДЕФОП- към МОН;

39. Работна група „Право на установяване и свободно предоставяне на услуги към Съвета на европейските въпроси“ към Министерство на икономиката;
40. Работна група към Държавна агенция за електронно управление;
41. Секторен съвет за електрическа мобилност (ССЕМ);
42. Работна група за разработване на механизъм за прилагане на Препоръката на Съвета на Европейския съюз, относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда;
43. Работна група по тематичната дейност „Системи за управление на предвиждане на умения и съответствие с нуждите на пазара на труда в ЕС: Оценка за България“- СЕДЕФОП- към МОН;
44. Работна група 16 към МОН ;

Участие на експерти от НАПОО в тематични национални и международни конференции, семинари, работни срещи, кръгли маси и др. през 2019 г.:

1. Националната стратегия за учене през целия живот 2014-2020г. (МОН);
2. Конференция по Проект на МОН „Техническа помощ за осъществяване на българската НКР в ПОО – фаза 2“;
3. Годишна Валоризационна конференция по програма „Еразъм+“ за 2019 г., организирана от ЦРЧР;
4. Национални дни за „Учение през целия живот“ , гр. Велико Търново;
5. Заседания на Комисия по образование и наука към Народното събрание на Република България;
6. Заседания на Комисия по труда, социалната и демографска политика към Народното събрание на Република България;
7. Семинар за професионално развитие на тема „Принципите на европейската кредитна система за професионално образование и обучение (ECVET) и обучението на работното място“;
8. Национална конференция „Европейските измерения в професионалното образование и обучение“ – Refernet;
9. Регионални конференции „Европейските измерения в професионалното образование и обучение“ – Refernet в Ловеч и Кюстендил ;
10. Конференция със съответните заинтересовани страни от дейност ECVET;

11. Информационен ден ECVET и сектор „ПОО“ на КД1 на Програма „Еразъм+“;
12. Информационен ден за популяризиране на добрите практики от прилагането на ECVET в България;
13. Работна среща с делегация от Република Северна Македония – представители на Национален център за образование на възрастни;
14. Работна среща с делегация от Република Таджикистан;
15. Работна среща с делегация от Финландия;
16. Участие в семинар за прилагане на ЕКР на национално ниво за периода 2018-2020;

Важен инструмент за взаимодействие на НАПОО с други организации и институции са споразуменията за двустранно сътрудничество. Пример за ефективно сътрудничество е реализираното през 2019 г. партньорство между НАПОО и Български съюз по заваряване за осъществяване на последващ контрол (по чл. 49в от Закона за професионалното образование и обучение) на дейността на центровете за професионално обучение, които извършват обучение по професията „Заварчик“ по споразумение от 2018 година. Целта на подписаното споразумение за сътрудничество е да се повиши качеството на предлаганото професионално обучение по професията и да се подобри прозрачността в работата на центровете, които предлагат съответните квалификационни курсове.

В областта на секторното сътрудничество през 2019 г. са осъществени редица съвместни действия с различни браншови организации. В резултат на активната политика на НАПОО за развитие на секторното сътрудничество са реализирани следните инициативи:

1. През 2019 г. екипът на НАПОО продължава своята усърдна работа в изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014–2020 г. В рамките на своята компетентност Агенцията е водеща отговорна институция за реализиране на дейности и мерки, включени в 10 приоритетни направления на Плана за изпълнение на Стратегията за 2019 г.;
2. През 2019 г. НАПОО продължава целенасочено да следва принципа за сътрудничество и партньорство със заинтересованите институции и организации в работата си по международни проекти. В дейностите по изпълнението им се включват представители на работодателите и на организациите на работниците и служителите, на държавни институции, общини, неправителствени организации, на академичната общност. Утвърдена практика е резултатите от проектите се популяризират в партньорската мрежа на НАПОО, на

електронната ѝ страница, на сайта на съответните проекти, на заседания на ЕК и УС, като и чрез други канали за разпространение.

През 2019 г. служители на НАПОО продължават да участват като представители на България в работата на следните европейски мрежи и работни групи:

1. Европейска мрежа за създаване и развитие на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО;
2. Европейска мрежа за осигуряване на качеството в ПОО;
3. Работна група Европа 2020 за професионално образование и обучение 2018-2020 г.;
4. Работна група Европа 2020 за обучение на възрастни 2018-2020 г.

Целта на мрежите и на работните групи е представяне на развитието на политиката по ПОО в страната, обмен на информация и опит, идентифициране и трансфер на успешни политики и практики в сферата на ПОО. Всяка мрежа функционира като платформа за споделяне, дискутиране и адаптиране на добри практики в съответната тематична област.

Участието на експерти от НАПОО в тези мрежи обогатява практиката на институцията и допринася за подобряване на индивидуалното и организационното изпълнение на ключовите функции на Агенцията, свързани с:

1. Разработване на проекти на ДОС за придбиване на квалификация по професии, съответстващи на принципите на ECVET Препоръката от 2009 г. за създаване на „Европейска система за трансфер на кредити в ПОО“;
2. Методическо подпомагане на центровете за професионално обучение, които предлагат обучения за придобиване на квалификация по професия или по част от професия чрез валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез информално и неформално учене;
3. Осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение в съответствие с референтната рамка за качеството в ПОО;
4. Повишаване на прозрачността на процедурите по валидиране и др.

Конкретните ползи от участието на НАПОО в дейността на европейските мрежи и инициативи за отчетната година могат да се систематизират в следните направления:

1. Подпомагане на експертите по професионална квалификация с методически материали за подобряване на методологията за разработване/актуализиране

преработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии във вид на „Единици резултати от ученето“;

2. Подпомагане развитието на експертния потенциал на НАПОО с материали за обмен на добри практики, свързани с политиките в сферата на продължаващото обучение, обучението през целия живот, обучението на възрастни, признаване и валидиране на предходно учене;
3. Развитие на гъвкави пътеки за обучение в зависимост от нуждите на обучаваните и др.

През 2019 Г. експерти от НАПОО участваха в следните работни семинари и международни срещи, организирани от европейски институции и организации:

1. Участие в трето заседание на работна група „Обучение на възрастни към ЕК Образование и обучение 2020“ в гр. Брюксел, Белгия за времето от 12-14 март 2019 г. ;
2. Участие във втора работна среща по проект № 597861-EPP-1-2018-1-BG-EPPKA3-VET-JQ “Present Stakeholders for Future Wellness Tourism Skills’ Development” в гр. Добърна, Словения, на 19 и 20 март 2019 г.;
3. Участие в учебна визита по проект № 2018-1-BG01-KA102-047411 „Повишаване качеството и ефективността на професионалното обучение на възрастни проучване на Европейски опит и иновативни практики за Учене през целия живот“, мобилност в Нотингам 31 март - 6 април 2019г.;
4. Участие във втора работна среща по проект № 597256-EPP-1-2018-1-BG-EPPKA3-VET-JQ (DEVELOPMENT OF MANAGERIAL AND ENTREPRENEURIAL SKILLS OF YOUNG ECO-FARMERS VIA JOINT в гр. Марибор, Словения за срок от 28 - 31 май 2019 г.;
5. Участие в трета международна работна среща на Комитета за управление на проекта и експерти по проект CULINART в гр. Льо Пюи ен Вале Франция за периода от 8-11 юли 2019 г.;
6. Участие в мобилност в Лисабон, Португалия по проект“ EQF Oriented Assessment Tools Prior Learning in Adult Education 2018-1-TR01-KA204-057994“, програма „Еразъм+“, от 29 юли 2019 до 02август 2019 г. ;
7. Участие в трета работна среща по проект проект № 2018-1-SK01-KA202-046331“ Tracking Learning and Career Paths of VET graduates, to improve quality of VET provision” в гр. Лимасол, Кипър, на 3 и 4 септември 2019 г.;

8. Участие в четвърто издание на Европейската седмица на професионалните умения за периода от 15-18 октомври 2019 в гр. Хелзинки, Финландия;
9. Участие в работно посещение на тема: „Как процесите по осигуряване на качество може да се ползват за повишаване привлекателността на ПОО“, в гр. Берлин, Германия на 28.- 29. ноември 2019 г.;
10. Участие в четвърта международна работна среща на Комитета за управление на проекта и експерти по проект CULINART, Ключова дейност 3, ПРограма Еразъм+ в гр. Реджио Емилия, Италия за времето от 12-15 ноември 2019.

Участието на експертите от НАПОО в посочените събития дава възможност за информиране за последните резултати от проучвания и тенденции в сферата на търсенето на умения, запознаване с нови иновативни методи на обучение и оценяване на резултатите от учене, споделяне на добри практики и успешни модели на сътрудничество между бизнеса и образователните и обучителни институции. Като положително въздействие може да се отбележи разширяване на професионалната мрежа от контакти на НАПОО и укрепването на институционалния имидж на НАПОО като успешен партньор в реализирането на проекти и като носител на висока професионална експертиза.

През 2019 г. НАПОО, в сътрудничество с ЦРЧР и МОН, продължава активно да развива дейностите по подготовка за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET) на национално ниво и усилено да участва в дейностите на „Националната мрежа от ECVET експерти“, по която са проведени шест семинара. Основната част от дейностите на Агенцията по въвеждането на ECVET са свързани с разработване и актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии, съдържащи принципите на ECVET. Прилагането на единния подход при разработване на проектите на ДОС във вид на „единици резултати от учене“ за всяка конкретна професия от СППОО и извеждането на общи единици за всички професии, са предпоставки за създаване на база за оформянето на принципи, които да залегнат при трансфера и натрупването на кредити в национален обхват.

Друг важен аспект от дейността на НАПОО е изпълнението на функциите ѝ на Национална координационна точка (НКТ) по въпросите на въвеждането на Европейската система за кредити в ПОО.

Като НКТ Агенцията има следните основни задачи:

1. Сътрудничество с другите компетентни национални институции по провеждане на инициативи за разпространение и подкрепа на ECVET на национално и секторно ниво;

2. Създаване на платформа за обмен на актуална информация и на опит между заинтересованите страни;
3. Идентифициране и създаване на мрежа от ползватели на ECVET на секторно, национално и европейско ниво;
4. Координиране и съгласуване на процеса на сътрудничество при прилагането на ECVET;
5. Осигуряване на единни насоки за тестването и прилагането на ECVET – процедури и механизми за описание на квалификациите, въз основа на „Резултати от ученето“, групиране на резултатите от ученето в „Единици резултати от ученето“, признаване, натрупване и трансфер на резултати от ученето и др.;
6. Установяване на контакти и периодичен обмен на информация с други национални точки за координация, свързана с въвеждането на европейските инструменти и принципи в ПОО – EQF, EQAVET, НКР и др.

Като част от дейностите на НАПОО във връзка с ECVET през 2019 г. представители на Агенцията участват в различни форуми, посветени на 10-годишнината от публикуването на ECVET Препоръката на Европейския парламент и на Съвета за създаване на европейски кредитни системи за професионално образование и обучение (ECVET). Съвместно с ЦРЧР са организирани две конференции със съответните заинтересовани страни от дейност ECVET и три информационни дни за популяризиране на „добрите практики“ от прилагането на системата на ECVET в Република България, в която представителите на НАПОО имат водеща роля.

Дейността на НАПОО като НКТ се популяризира чрез специализираната рубрика на интернет-страницата на Агенцията, която е посветена на европейските инструменти и политики и тяхното въздействие върху системата на ПОО. През 2019 г. са публикувани различни документи, информация за дейности и събития по проекти и други форуми на европейско и национално ниво, свързани с ECVET, както и с другите европейски инструменти в ПОО.

Националните ECVET експерти от НАПОО активно се включват и при разработване на статии, новини и брошури, посветени на ползите от прилагането на ECVET.

Опитът в преструктурирането на ДОС в „Единици резултати от ученето“, е предпоставка за улесняване на процедурите по валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално и самостоятелно учене, както и за създаване на гъвкави пътеки за придобиване на квалификации, необходими за пазара на труда.

Натрупаният през последните години, вкл. и през 2019 г., ценен експертен опит от участието в разработването на ДОС е полезен при разработване на проект на „Наредба за условията и реда за присъждане, натрупване и трансфер на кредити в ПОО“, регламентирана в ЗПОО.

Дейността на НАПОО в международни проекти, финансирани по европейски програми през 2019 г., е насочена към постигане на следните цели и резултати, свързани с модернизиране на системата на ПОО:

1. Внедряване на общи европейски инструменти и принципи като ЕКР/НКР и ECVET, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене, прилагане на Референтната рамка за осигуряване на качеството в ПОО, Европас;
2. Идентифициране, адаптиране и популяризиране на инструменти, насочени към професионално ориентиране и кариерно развитие;
3. Усъвършенстване на методологията за описване на „единиците резултати от ученето“ при разработване на ДОС за придобиване на професионална квалификация;
4. Допълване на СППОО с нови професии/специалности и създаване на възможности за професионално образование и обучение по тях;
5. Популяризиране на ПОО на национално и международно ниво;
6. Подобряване квалификацията на преподавателите от системата на професионалното обучение;
7. Повишаване на компетентностите на заетите лица в определени професионални сектори.

Постигнатите резултати по отделните проекти, които НАПОО изпълнява през 2019 г., са, както следва:

1. Проект „Повишаване качеството и ефективността на професионалното обучение на възрастни – проучване на европейски опит и иновативни практики за“ Учене през целия живот“ по програма „Еразъм +“, КА1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“ е организирана мобилност. В рамките на мобилност във Великобритания екипът на НАПОО е запознат с детайлна информация от последните изследвания за умения в страната. Резултатите показват, че според работодателите липсващите умения на възрастните лица са тези за комуникация, обща грамотност, умения за работа с хора, позитивно отношение към работата, увереност, самоуправление. Проучена е подробна информация за системата на професионалното образование и обучение във Великобритания, с акцент върху последните промени от 2012 г.

и въвеждането на програми за чиракуване, финансирани от правителството. Във Великобритания функционира Институт за чиракуване и техническо образование, където се одобряват изготвените от секторните работодателски организации Стандарти за чиракуване. Стандартите са общо 423 в момента, като още 164 се разработват текущо, а е подадено и заявление за включване на още 72. Самите стандарти представляват кратки документи (около 3-4 страници), които включват изброяване на ключовите за изпълнение на работата знания, умения и поведения на работещия. Въз основа на такъв стандарт обучаващите институции разработват съвместно с работодателите подробни програми с резултати от учене, критерии за оценка, модули, учебно съдържание. Стандартът за чиракуване за дадена професия може да не съответства на съществуващия квалификационен стандарт по същата професия, защото е ориентиран към бизнеса и е основан на принципа учене чрез работа. Представена е системата за мониторинг на центровете за обучение, която се извършва от Ofsted – Службата за стандарти в образованието, услугите за деца и уменията. Обучителните институции във Великобритания изпращат доклад за самооценка и самоконтрол и получават обща оценка от 1 до 4. В докладите се съдържа информация за управлението на центъра, за успеваемостта на обучаемите, за самооценка на дейностите и за осигуряването на ЗБУТ. На доклад с оценка 1 разрешението за провеждане на обучение се прекратява незабавно. Докладите са налични на страницата на службата, включително и за минали периоди;

2. Проект „On Track: „Проследяване на обучението и кариерния път на завършилите професионално образование и обучение, с цел подобряване качеството на професионалното образование и обучение“ по програма „Erasmus +“ KA2 „Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики“, сектор „Стратегическо партньорство за професионално образование и обучение“. Проектът с кратко име OnTrack представя цялостна концепция за проследяване реализацията на завършилите ПОО. В проекта участват партньори от Словакия, Гърция, Латвия, Австрия, Кипър, Испания и България. Амбицията на проекта е да се разработи механизъм за проследяване на реализацията на завършилите ПОО, който да се внедри в процесите за мониторинг на системата за ПОО. Механизмът изисква осъществяване на обратна връзка и поддържане на контакти със завършилите ПОО лица;

Екипът на НАПОО изготвя проучване на национално ниво на системите и мерките за проследяване, в което се включи и извадка от ЦПО и професионални колежи в България. Изготвен е транснационален доклад, който е публикуван със собствен ISBN номер и е на разположение на официалната интернет страница на НАПОО. Разработен е конкретен

инструментариум и предстои пилотното му тестване през 2020 г., както и създаване на механизъм за интегрирането му в процесите за мониторинг на системата за ПОО. В рамките на проекта се подготвя провеждане на уъркшоп в България с представители на обучаващи институции, изготвяне на Наръчник за внедряване на системата за проследяване на реализацията на завършилите, както и национална конференция. Всички материали по проекта са достъпни на страницата на НАПОО, а най-важните от тях ще бъдат преведени изцяло и на български език;

3. Проект „Present Stakeholders for Future Wellness Tourism Skills’ Development (WellTo) project“ по програма „Erasmus +“ КАЗ „Подкрепа за реформиране на политиките“ – Съвместни квалификации в ПОО. Акцент в проекта е разработване на програма, която да се прилага с обучение чрез работа и създаването на условия за официално признаване на съвместната квалификация в страните партньори по проекта. В проекта участват 14 партньорски организации от 5 държави – Словакия, Словения, Латвия, Германия и България. Една от организациите е Федерален институт за професионално образование и обучение, BIBB, Германия, чиято задача да отговаря за осигуряване на качеството в проекта, до момента се изпълнява стриктно. През 2019 г. е извършено задълбочено проучване в държавите партньори по проекта. Изследвани са професии със сходни компетентности като предмета на проекта, анкетиран са ръководители на уелнес центрове, както и служители, които изпълняват длъжността администратор на уелнес център. Данните от това проучване са използвани за разработването на национални доклади с изводи и разработването на един общ длъжностен профил, който отразява нуждите на бизнеса. Разписан е и квалификационен профил, който прекроява нуждите на бизнеса в резултати от учене и впоследствие в учебна документация. В рамките на проекта е разработена акредитационна стратегия за официално признаване на квалификацията;

4. Проект: „Development of managerial and entrepreneurial skills of young eco-farmers via joint VET curricula, enhanced qualification profile, assessment standard and sustainable cooperation synergies „ECOFAR“, „Erasmus +“, КАЗ „Подкрепа за реформиране на политиките“ – Съвместни квалификации в ПОО. Проектът е насочен към разработване на учебни програми с акцент върху предприемаческите умения на завършилите професионално образование и обучение. Партньори по проекта са организации от Словения, Турция, Гърция и България. В рамките на проекта е предложена работна група за разработване на проекта на ДОС „Ветеринарен техник“. Този стандарт е предложен и от социалните партньори за актуализиране и към него има голям интерес от бизнеса. Работната група е съставена от

представители на образователната система и експерти, практикуващи професията. Проектът на ДООС „Ветеринарен техник“ е разработен в новата структура с ЕРУ, приет от Експертна комисия и от Управителния съвет на НАПОО. Акцент е поставен върху предприемаческите умения, необходими в съвременните условия за практикуващите професията. Разработените ЕРУ, свързани с предприемаческите умения в тази сфера, са съгласувани с „Джунийър Ачийвмънт“, с които НАПОО има дългогодишно съвместно партньорство при разработване на ЕРУ по обща професионална подготовка. Другите дейности по проекта включват подготовката на учебна програма в електронни учебни модули, разработване на стандарт за оценка (механизъм) за валидиране и признаване на придобитите знания, умения и компетентности и създаване на синергичен консорциум въз основа на създаване на бизнес- мост между доставчиците на ПОО (училища/колежи) и малките и средни фирми в сектора в сектора;

5. Проект: „Designing a Joint VET Qualification in Culinary Arts and Pilot Pathways for Continuing Training, CULINART“, „Erasmus +“ КАЗ „Подкрепа за реформиране на политиките“ – Съвместни квалификации в ПОО. НАПОО е асоцииран партньор по този проект с кратко име CULINART. CULINART има за цел да повиши качеството и релевантността на професионалното образование и обучение (ПОО) в областта на кулинарните изкуства в отговор на актуалните нужди на пазара на труда и с цел повишаване на пригодността за заетост сред младежта, транснационалната мобилност и кариерното развитие. Партньорите по проекта са от България, Испания, Франция, Италия, Португалия и Турция. Целта на CULINART е повишаване качеството и съответствието на професионалното образование и обучение в областта на кулинарните изкуства в отговор на нуждите на пазара на труда, и с оглед на нарастващата младежка пригодност за заетост, транснационалната мобилност и кариерното развитие. Участието на НАПОО в проекта е свързано най-вече с методическа помощ при разработването на квалификационен профил за професионална квалификация за „Шеф-готвач“ (с алтернативно име „Главен готвач“), а именно:

- разясняване на подхода за разработване на квалификации в единици резултати от учене с основните препоръки и тънкости при дефинирането на знания, умения и компетентности;
- поставяне на акцент върху значимостта на обвързването на всички знания, умения и компетентности със съответното ниво по Европейската квалификационна рамка;
- разясняване на основните принципи на ECVET и възможностите за прилагане на препоръката в рамките на проекта, за определяне на относителна тежест на отделните единици резултати от учене и за осъществяване на мобилността в рамките на проекта.

Друга роля на експертите на НАПОО в проекта е активното участие в обсъждане на възможностите за адаптирането на разработения квалификационен профил с оглед приложението на национално ниво. Това включва създаване на предпоставки за добавяне на нова специалност към професия 811070 „Готвач“, с трета степен на професионална квалификация в СПОО.

НАПОО продължава да се утвърждава като авторитетен партньор по проекти по програма „Еразъм+“, свързани с развитието на ПОО, предпочитан от широк кръг институции в страната и други страни членки на Европейския съюз.

През 2019 г. са създадени нови контакти с национални и чуждестранни партньори за инициране и включване в нови проектни дейности, финансирани по програми на ЕС – посещение на делегация от Финландия и др.

Възможността служители от НАПОО да представят страната ни в европейски мрежи и работни групи, в международни форуми и да участват в различни проекти, финансирани със средства от европейски програми, увеличава експертизата на институцията относно развитието на националната система на ПОО, в съответствие с европейските приоритети. Проектите са насочени към проучване на добри практики и разработване на иновативни продукти като нови квалификации, учебни програми, материали за кариерно ориентиране, подпомагащи решаване на проблеми с приоритетно значение в областта на ПОО в национален и европейски контекст – придобиване на нови умения, дуално обучение, проследяване на реализацията на завършилите лица, квалификация на преподавателите и др. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати по проектите са доказателство за развитието на експертния капацитет и за нарастване престижа на Агенцията на национално и международно ниво. Участието на служителите в проектите повишава компетентностите им и се оказва важен фактор за повишаване на мотивацията им.

През м. декември 2019 г. НАПОО получава високо отличие като държавна администрация на конкурса, организиран от ИПА. Агенцията получава първа награда в категория „Технологични решения“. Наградата е в резултата на последователната политика на Агенцията като екип, който работи целенасочено и всеотдайно за развиване, надграждане и внедряване на нови модули в ИС на НАПОО.

Награда от ИПА, категория „Технологични решения“

Приложение 1 Служители от администрацията на НАПОО в периода 2000 г. - 2020 г.

1. Васил Захариев – Председател на НАПОО
2. Милена Михайлова – Председател на НАПОО
3. Деян Пушкаргов – Председател на НАПОО
4. Мария Антова – Зам. председател на НАПОО
5. Мария Каменова – главен секретар на НАПОО
6. Светлана Николова – директор на дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
7. Пенка Николова – началник-отдел „Професионална квалификация“ в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
8. Снежана Владимирова – началник отдел „АПФО“
9. Антоанета Кацарова – началник отдел „Лицензиране“ в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
10. Виолета Ганева – началник отдел „Акредитация и лицензиране“, дирекция „Професионална квалификация, акредитация и лиценз“
11. Петя Копривленска - началник отдел „Акредитация и лицензиране“, дирекция „Професионална квалификация, акредитация и лицензиране“
12. Красимира Недкова - главен експерт в отдел „Акредитация и лицензиране“, дирекция „Професионална квалификация, акредитация и лиценз“
13. Надежда Камбурова - главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
14. Атанас Атанасов - главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
15. Марияна Павлова - главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
16. Ирина Грозева – Василева - главен експерт в отдел „Лицензиране“, дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
17. Галина Бончева – главен експерт в отдел „Лицензиране“, дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
18. Кирил Митрополитски - главен експерт в отдел „Професионална квалификация“, дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
19. Красимира Брозиг - главен експерт в отдел „Лицензиране“, дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
20. Бонка Генова – главен експерт в отдел „Лицензиране“, дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
21. Силвия Наумова – старши експерт в отдел „Професионална квалификация“, дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“

22. Илиана Разсуканова - младши експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
23. Галя Божанова - главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
24. Методи Бунджулов - главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
25. Лъчезар Кирилов Лазаров – главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
26. Жулиета Славчева Иванова, главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
27. Владимир Митков Борисов, младши експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
28. Дилян Митков Борисов, главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
29. Мая Кирилова Иванова, главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
30. Красимира Стоянова Толина, главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
31. Миглена Емилова Никифорова, главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
32. Милко Любенов Стефанов, главен счетоводител в отдел „АПФО“
33. Николай Йорданов Николов, главен експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“
34. Лилия Стефанова, главен счетоводител в отдел „АПФО“
35. Еди Кирагос Фесчиян, главен счетоводител в отдел „АПФО“
36. Теменужка Пешева – домакин в отдел „АПФО“
37. Жанет Таскова – домакин в отдел „АПФО“
38. Лилия Стефанова – касиер, счетоводство в отдел „АПФО“
39. Емилия Белчева – старши счетоводител в отдел „АПФО“
40. Цветелина Василева – деловодител – домакин в отдел „АПФО“
41. Росица Иванова Бранкова, деловодител в НАПОО
42. Юлия Милушева – главен специалист ЧР, отдел „АПФО“
43. Галя Петрова – старши специалист в отдел „АПФО“
44. Георги Георгиев (младши) - шофьор
45. Калоян Трайков – шофьор
46. Георги Георгиев – шофьор
47. Ивайло Стоянов – шофьор

48. Драгомир Кънделов – шофьор
49. Генади Владимиров Генадиев, шофьор в НАПОО
50. Игната Игнатова - отдел „АПФО“
51. Ана Найденова – отдел „АПФО“

Приложение 2 Администрация на НАПОО към 01.08.2020 г.

Ръководство

1. Председател инж. Емилияна Михайлова Димитрова
2. Заместник председател инж. Марияна Йорданова Павлова
3. Главен секретар инж. Красимира Христова Христова – Брозиг

Отдел „Административно, правно и финансово обслужване“

4. Н-к отдел Таня Стефанова Георгиева - Переновска
5. Главен счетоводител Красимира Георгиева Урумова
6. Главен специалист ЧР Йоланта Георгиева Костадинова
7. Касиер, счетоводство Нелка Трифонова Владимирова
8. Главен специалист Елка Тодорова Гьошева

Дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“

9. Директор Пенка Русева Николова
10. Главен експерт Васил Атанасов Христов
11. Главен експерт Аделина Кирилова Борисова
12. Главен експерт Емил Георгиев Христов
13. Главен експерт Янка Димитрова Василева
14. Главен експерт Мариета Кръстанова Атанасова
15. Главен експерт Люба Емилова Кръстева
16. Главен експерт Весела Трайкова Караянева
17. Главен експерт Ирина Бойкова Димитрова
18. Главен експерт Милена Иванова Кьосева Китова
19. Главен експерт Емилия Игнатова Войслова Иванова
20. Главен експерт Цветанка Тодорова Танева
21. Главен експерт Силвия Николаева Тонева

ПМС 66

22. Михаил Иванов Цветков – деловодител

Списък на служителите към НАПОО, към 01.08.2020 г. по проект „Качество и ефективност“ по договор BG05M9OP001-3.020-0001-C01 от 08.01.2020 г. по процедура BG05M9OP001-3.020 „Подобряване качеството и ефективността на услугите за професионално обучение“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

1. Николай Чудомиров Нетов, бизнес анализатор, информационни технологии
2. Ива Младенова Игнатова, експерт програми и проекти
3. Каролина Недялкова Делчева, експерт програми и проекти

Приложение 3 Списък на служителите по програма „Старт на кариерата“ 2008 г. - 2020 г.

2008 г.

1. Камелия Миленкова – младши експерт в отдел „Професионална квалификация“, дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, Старт на кариерата – 02.04.2008 г.
2. Мария Христова - младши експерт в отдел „Професионална квалификация“, дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, Старт на кариерата – 15.07.2008 г.

2011 г.

1. Илиана Разсуканова - младши експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, Старт на кариерата – 01.08.2011 г.
2. Теодора Първанова - младши експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, Старт на кариерата – 01.08.2011 г.

2014 г.

1. Петър Кънчев - младши експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, Старт на кариерата – 01.08.2014 г.

2015 г.

1. Мирослав Красимиров Милев - младши експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, Старт на кариерата – 12.10.2015 г.

2016 г.

1. Весислава Георгиева Симеонова - младши експерт в дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“, Старт на кариерата – 01.11.2016 г.
2. Георги Кирилов Желев - младши експерт в отдел „АПФО“, Старт на кариерата – 01.11.2016 г.

Приложение 4 Български партньори на НАПОО

№	Лого	Име, местоположение, контакт
1		<p>Асоциацията на индустриалния капитал в България, гр. София, http://www.bica-bg.org/</p>
2		<p>Българска стопанска камара, гр. София, http://www.bia-bg.com/</p>
3		<p>Българска търговско-промишлена палата, гр. София, http://www.bcci.bg/</p>
4		<p>Агенция по заетостта, гр. София, http://www.az.government.bg/</p>
5		<p>Конференция на труда „Подкрепа“, гр. София, http://www.podkrepa.org/content/</p>

6		<p><u>Конфедерация на независимите синдикати в България;</u> гр. София, http://www.knsb-bg.org/</p>
7		<p><u>Камара на строителите в България,</u> Гр. София, http://www.ksb.bg/</p>
8		<p>Браншовата камара на целулозно-хартиената промишленост, гр. София, http://bappi.org/</p>
9		<p>Българска камара на химическата промишленост, гр.София, http://www.bcci2001.com/</p>
10		<p>Българска минно-геоложка камара „За устойчиво развитие“, гр. София, http://www.bmgk-bg.org/</p>
11		<p>Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи, гр. София, http://www.nursing-bg.com/index.html</p>
12		<p>Сдружение на българските каменоделци, гр. София, http://www.sbkgb.com/</p>

13	 <p>СЪЮЗ НА ЗЪБОТЕХНИЦИТЕ БЪЛГАРИЯ</p>	<p>Сдружение „Съюз на зъботехниците в България“, гр. София, http://szb-bg.org/</p>
14	 <p>НСКЗК Национално Сружение на Козметиците „Здраве и Красота“</p>	<p>Национално сдружение на козметиците „Здраве и красота“ гр. София, http://www.zdraveikrasota.com/</p>
15	 <p>Браншова камара на дървообработващата и мебелната промишленост</p>	<p>Браншова камара на дървообработващата и мебелната промишленост, гр. София, http://timberchamber.com/</p>
16		<p>Българска браншова камара машиностроене, гр. София, http://bbcmb.org/#zabbkm.html</p>
17	 <p>БЪЛГАРСКИ СЪЮЗ ПО ЗАВАРЯВАНЕ</p>	<p>Български съюз по заваряване, гр. София, http://www.bws-bg.org/</p>
18		<p>Фирма “Згура-М”, гр. Пловдив, http://www.zgura-m.eu/index-bg.htm</p>
19		<p>„Интерпроджектс“ ЕООД</p>

20		<p>Националната федерация на работодателите на инвалиди (НФРИ), гр.София, http://nfri.bg/</p>
21		<p>Център за развитие на човешките ресурси гр. София, http://www.hrdc.bg/</p>
22		<p>Асоциация на месопреработвателите в България, гр. София http://www.amb-bg.com/index.php</p>
23		<p>Български Червен кръст гр. София http://www.redcross.bg/</p>
24		<p>Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци гр. София http://www.org-bg.net</p>
25		<p>Асоциацията на Малките и Средни Предприятия от Индустрията за Красота и Здраве (АМСПИКЗ) гр. София http://www.amspikz.bg/</p>
26		<p>Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България – Гласът на българския бизнес гр. София http://www.ceibg.bg/</p>
27		<p>Национален статистически институт гр. София http://www.nsi.bg/bg</p>

	 <p>НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ NATIONAL STATISTICAL INSTITUTE</p>	
28		<p>Джуниър Ачийвмънт България гр. София http://www.jabulgaria.org/</p>
29		<p>Център за контрол и оценка на качеството на училищното образование гр. София http://www.ckoko.bg/</p>
30		<p>Федерация на научно-техническите съюзи (ФНТС) в България гр. София http://www.fnts.bg/</p>
31	 <p>МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА</p>	<p>Министерство на образованието и науката гр. София https://www.mon.bg/</p>
32	 <p>Министерство на здравеопазването</p>	<p>Министерство на здравеопазването гр. София http://www.mh.government.bg/</p>

33	 <p>РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА</p>	<p>Министерство на труда и социалната политика гр. София http://www.mlsp.government.bg/bg</p>
34		<p>Мини Марица изток ЕАД гр. Раднево http://www.marica-iztok.com/bg/</p>
35		<p>Български пощи ЕАД Гр. София, www.bgpost.bg</p>
36		<p>Институт за подготовка на служители в международни организации Гр. София, www.itpio.eu</p>
37		<p>Земеделската професионална гимназия „Климент Арк. Тимирязев“, България www.zpg-sandanski.com</p>
38		<p>Ал Макс ООД, България Гр.Благоевград www.hotel-park-bachinovo.bg</p>

39		<p>Екология КМ, Брестовица, България www.ecologykm.bg</p>
40		<p>Национална професионална гимназия по ветеринарна медицина „Иван Павлов“, Стара Загора, България www.pgvm-bg.com</p>
41		<p>Експерт партнершип ЕООД, София</p>
42		<p>BASSCOM – Българска асоциация на софтуерните компании www.basscom.org</p>
43		<p>Европейски софтуерен институт, Централна и източна Европа (ESI CEE) esicenter.bg</p>

Приложение 5 Чуждестранни партньори на НАПОО

№	Лого	Име, местоположение, контакт
1	 <p>fit fastrack to IT</p>	Fastrack to IT /FIT/, Ирландия http://www.fit.ie/
2	 <p>Lancaster & Morecambe the College</p>	Lancaster & Morecambe College, Великобритания http://www.lmc.ac.uk/
3	 <p>BiBB</p>	Федерален институт за професионално обучение, BiBB, Германия http://www.bibb.de/
4	 <p>Istituto Istruzione Superiore SCALCERLE</p>	Istituto di Istruzione Superiore "Pietro Scalcerle", Италия http://www.istituto-scalcerle.it/
5	 <p>SIOV</p>	Държавен институт за професионално обучение, SIOV, Словакия www.siov.sk
6	 <p>NUOV</p>	Национален институт за образование, NÚV, Чехия http://www.nuov.cz/
7	 <p>TECHNISCHE UNIVERSITÄT DRESDEN</p>	Технически университет Дрезден, Институт за професионални направления, TU Dresden, Германия www.tu-dresden.de
8	 <p>COM CENTRUM</p>	Саксонско образователно дружество за околна среда и химически професии, Dresden mbH, SBG, Германия www.sbgdd.de
9	 <p>EMA EUROPEAN MEDICAL ASSOCIATION</p>	Европейска Медицинска Асоциация, Брюксел, Белгия http://www.emanet.org/

10		Технически университет – „Георге Асаки Яш“, Румъния http://www.tuiasi.ro/en/
11		BFI, Институт за професионално обучение, Австрия www.bfi-ooe.at
12		JaW, Дружество с нестопанска цел в областта на социалните услуги, Австрия http://jaw.or.at/englisch.html
13		FPT, Фондация с над 20-годишен опит в областта на подкрепящите услуги за хора с увреждания и разработването на учебни методологии за възрастни.
14		Grupo Cooperativo Intercoop, Кооперативна група за интерактивни партньорства, Испания http://www.intercoop.es/en/intercoop
15		DEKRA Akademie GmbH, Германия http://www.dekra.de/de/home
16		Karoly Robert University, College, Унгария http://honlap.karolyrobert.hu/h_en/
17		Association Nationales des Industries Alimentaires, Италия http://www.ania.net/
18		University “Vasile Alecsandri” of Bacău, Бакау, Румъния http://www.ub.ro/en/
19		Agriculture Chamber of Mersin, Турция
20		Agronomists Association of Kavala, Гърция http://www.geotee-anmak.gr/default.asp?contentID=16
21		Club de marketing de La Rioja, Испания http://www.clubmarketingrioja.com/
22		Agricultural Association Union Of Kavala, Гърция http://www.easkavalas.gr/

23		Chamber of Kavala, Гърция http://www.kcci.gr/en/
24		CPI, Национален институт за професионално образование и обучение, Словения http://www.cpi.si/en/
25		IDEC S.A., Гърция http://www.idec.gr/
26		METGEM, Център за развитие на професионалното техническо образование http://www.metgem.com/
27		ASEV, Агенция за развитие Емполезе Валделса, Италия http://www.asev.it/
28		Passive House Institut, Институт Пасивна къща, Дармщат, Германия http://www.passiv.de/
29		University of Jyväskylä, Университета, Живаскила, Финландия https://www.jyu.fi/en/
30		Cinop, Холандия http://www.cinop.nl/1_3128_About_CINOP.aspx
31		Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü, Инспекторат по образование, Анкара, Турция http://ankara.meb.gov.tr
32		IMOTEC – Институт з амобилни технологии в образовнаието и културата, Литва http://www.imotec.lt/index.php?lingua=eng
33		Vaxjö Kommun, Община Вахjó, Швеция http://www.vaxjo.se/
34		Scottish Qualification Agency (SQA) Агенция по квалификациите на Шотландия www.sqa.org.uk

35		Unified Vocational Training Centre of of the Prefecture of Cycladic Islands (KEK) – Greece Център за обучение www.ncyclades.gr
36		VAPRO -холандска организация, има опит в реализирането на проекти в областта на ПОО www.vapro.nl
37		Agderforskning, Норвегия http://www.agderforskning.no/
38		Belgian Maintenance Association, BEMAS, Белгия www.bemas.org
39		Centre of Expertise Kenteq, Холандия www.kenteq.nl
40		Polish Vocational Education Research Department ITeE-PIB, Полша www.itee.radom.pl
41		Company for Industrial Maintenance Procedures and Maintenance / Repair Welding Wear-Management, Швейцария www.wear-management.ch
42		Vocational Training Centre, R.O.C West-Brabant, Холандия www.rocwb.nl
43	 UBITED Ulusalarama Bilim, Inovasyon, Teknoloji ve Eđilim Destekleme Derneđi	Ubited, Сдружение на университетски преподаватели и изследователи от различни висши училища, Турция

		http://ubited.org/
44		NGi UK Limited, United Kingdom www.ng-i.co.uk
45		Euroform Rs, Italy www.euroformrfs.it
46		Compania Nationala Posta Romana, Romania www.posta-romana.ro
47		PostEurop www.posteurop.org
48		HellenicPost, Greece www.elta.gr
49		REadLab, Greece www.read-lab.eu
50		EUROFED, Romania www.eurofed.ro
51		AKMI ANONIMI EKPAIDEFTIKI ETAIRIA, Greece www.iek-akmi.edu.gr
52		EUROCERT S.A. Greece www.eurocert.gr
53		The Institute of Republic of Slovenia for Vocational Education and Training (CPI) www.cpi.si
54		The Savinjska-Šaleška Chamber of Commerce (SSGZ), Slovenia www.ssgz.gzs.si

55		School Centre Velenje (SCV), Slovenia www.scv.si
56		The National Centre for Education (VISC), Latvia www.visc.gov.lv/
57		Employers' Confederation of Latvia (LDDK) www.lddk.lv
58		Kuldīga Technology and tourism technical school (KTTT), Latvia www.kuldigastehnikums.lv
59		The Slovak Association of Hotels and Restaurants (ZHR) www.ahrs.sk
60		The Hotel Academy of Ludovít Winter (HALW), Slovakia https://www.hastropy.sk/
61		3s Unternehmensberatung GmbH. www.3s.co.at
62		ESMOVIA, Valencia www.esmovia.es
63		ADFOR, Italy www.adfor.it
64		Bitá center, www.itwnet.com

65	 <p>CCOO servicios</p>	<p>CCOOservicios cco-servicios.es</p>
66		
67	 <p>Cefriel[®] POLITECNICO DI MILANO</p>	<p>Cefriel, Italy www.cefriel.com</p>
68	 <p>CIONET What's next.</p>	<p>CIONET www.cionet.com</p>
69	 <p>CNA</p>	<p>CNA ICT, Italy www.cna.it</p>
70	 <p>Dirección General de Formación, CONSEJERÍA DE ECONOMÍA, EMPLEO Y COMPETITIVIDAD Comunidad de Madrid</p>	<p>CFTIC, Spain www.cftic.centrosdeformacion.empleo.madrid.org</p>
71	 <p>DIGITALEUROPE</p>	<p>DIGITALEUROPE www.digitaleurope.org</p>
72	 <p>EXIN</p>	<p>EXIN, Nederland www.exin.com</p>
73	 <p>FIOM FIOM-CGIL</p>	<p>FIOM –CGIL www.fiom.lombardia.it</p>

74	 <p>Fondazione Politecnico di Milano</p>	<p>Fondazione Politecnico di Milano www.fondazionepolitecnico.it</p>
75	 <p>European DIGITAL SME Alliance</p>	<p>European DIGITAL SME Alliance www.digitalsme.eu</p>
75	 <p>Universidad de Alcalá</p>	<p>The University of Alcalá, Spain www.uah.es/es/internacional</p>
76	 <p>OSLOMET</p>	<p>HiOA www.hioa.no</p>
77	 <p>NTI Multilateral Monitoring Management</p>	<p>NTIM, Norway www.ntim.eu</p>
78	 <p>EUROMASC</p>	<p>EUROMASC Norway euromasc.org</p>
79	 <p>EUROPEISK UNGDOM</p>	<p>Europeisk Ungdom www.europeiskungdom.no</p>
80	 <p>KALIBAO SOLUTIONS & COMMERCE</p>	<p>Kalibao, France www.kalibao.com</p>
81	 <p>WIAB</p>	<p>WIAB www.wiab.at</p>
82	 <p>Canterbury Christ Church University</p>	<p>Canterbury Christ Church University www.canterbury.ac.uk</p>
83		<p>Regional Directorate for Social Research and Project Management, Istanbul, Turkey</p>

84		GLOBEST Turkey www.globest.com/ www.globest.com/
85		Технически университет, гр. Кошице, Словакия www.tuke.sk
86		IEC DELTA, Гърция www.iekdelta.gr
87		Eurofortis, Латвия www.eurofortis.lv
88		Intercollege, Кипър www.intercollege.ac.cy
89		P.I.T., Испания www.txorierri.net
90		University of Maribor, Slovenia https://www.um.si/en/
91		Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey https://www.comu.edu.tr/en/
92	 İSTANBUL İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI	Национален институт по Образование, Истанбул, Турция http://istanbul.meb.gov.tr/
93	 European Medical Association, Belgium	Европейска Медицинска Асоциация, Белгия https://emanet.org/
94	 Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași Biblioteca Universității en Caută după:	Технически Университет “Джордже Асачи”, Румъния https://www.tuiasi.ro/
95		VFI – Национален Институт по Професионално образование и обучение, Австрия https://www.bbrz-gruppe.at/de/home/